

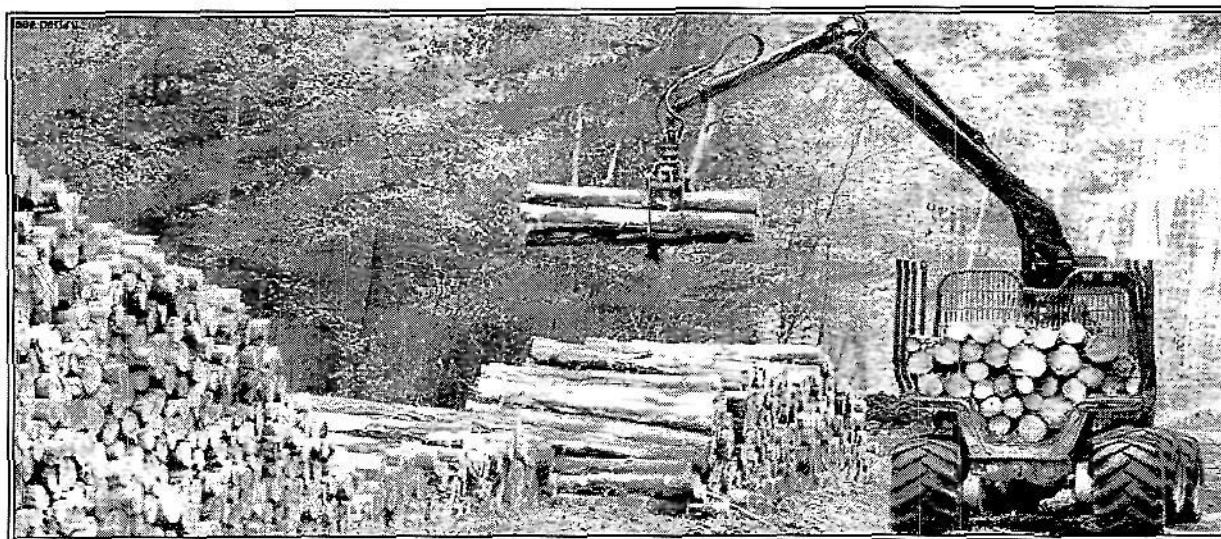
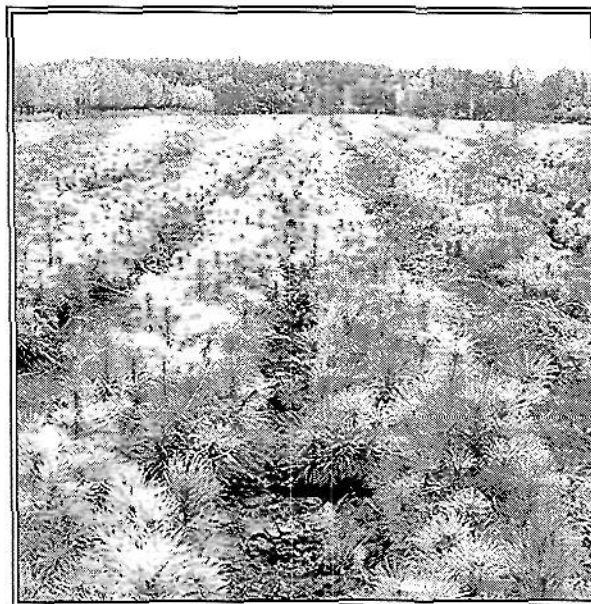
Державна аудиторська служба України
Західний офіс Держаудитслужби
Управління Західного офісу Держаудитслужби
в Рівненській області

10.12.2019

№13-17-07-09/9

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

за результатами державного фінансового аудиту діяльності
Державного підприємства
«Дубровицьке лісове господарство»
за період з 01.01.2016 по 30.06.2019

Дубровиця -2019

Зміст

I. Вступ.....	3
1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.	4
II. Результати аудиторських процедур і висновки.....	8
2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності.....	8
2.1.1. Аналіз виконання фінансової звітності	8
2.1.2. Аналіз виконання фінансових планів	17
2.1.3. Загальна оцінка ефективності.....	21
2.2. Результати дослідження фінансово-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп».....	22
2.2.1. Гіпотеза 1. Неконтрольований видобуток корисних копалин з порушенням вимог законодавства щодо використання та охорони земель, а також законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів, <i>призводить до збитків зумовлених знищенням та пошкодженням дерев. ....</i>	<i>22</i>
2.2.2. Гіпотеза 2. Прийняття нормативних обмежень та неефективних управлінських рішень Органу управління призводить до здійсненням непродуктивних витрат та зниження чистого фінансового результату Підприємства.....	30
2.2.3. Гіпотеза 3. Неефективність прийнятих управлінських рішень щодо операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних видів (напрямів) діяльності, інших операційних доходів, порядку формування, затвердження та застосування цін на продукцію та тарифів на послуги, інших операцій може призвести до недоотримання доходів або упущення економічних вигод.	41
2.2.4. Гіпотеза 4. Прийняття неефективних управлінських рішень може призвести до непродуктивних та сумнівних витрат при здійсненні господарської діяльності та іншої діяльності.	52
2.2.5. Гіпотеза 5. Неналежна організація системи внутрішнього контролю та стану збереження державного майна не дозволяють своєчасно і повною мірою виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та можуть призвести до втрати активів та надання уповноваженим користувачам недостовірної інформації.	57
2.3. Висновки.....	74
III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	78
Джерела інформації	82
ПРОТОКОЛ	85
Додатки.....	86

I. Вступ

Мета аудиту: оцінка законного, ефективного та результативного використання ресурсів, стану фінансової і господарської діяльності, ефективності і результативності в діяльності, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство» (далі – ДП «Дубровицький лісгосп», Підприємство).

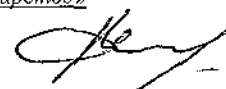
Період аудиту: з 01.01.2016 по 30.06.2019.

Підстава для проведення: п.4.48 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Державної аудиторської служби України на III квартал 2019 року.

Склад фахівців: аудит здійснюється фахівцями Управління Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області.

ДП «Дубровицький лісгосп» засноване на основі державної власності, належить до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України (далі – Уповноважений орган управління, Держлісагентство) і є підзвітним останньому.

Аудиторський звіт призначено для керівників ДП «Дубровицький лісгосп». У разі необхідності копія аудиторського звіту (інформація про результати аудиту) може надсилатись Держлісагентству або іншим зацікавленим органам державної влади.

1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.

ДП «Дубровицький лісгосп» засноване на основі державної власності, належить до сфери управління *Держлісагентства* та координується Рівненським обласним управлінням лісового та мисливського господарства, та є підзвітним їм.

На момент проведення аудиту Підприємство діє на підставі Статуту Державного підприємства «Дубровицький лісгосп» (у новій редакції), затвердженого наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 16.11.2018 № 964[26].

ДП «Дубровицький лісгосп» створено з метою:

- одержання прибутку від комерційної діяльності;
- ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів;
- охорони, відтворення та раціонального використання державного мисливського фонду на території мисливських угідь, наданих у користування Підприємству.

Основними напрямками діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» є:

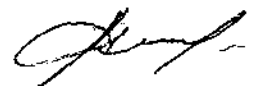
- проведення заходів по відновленню лісів, підвищенню їх продуктивності та поліпшення якісного складу, збереження біотичного та іншого природного різноманіття в лісах;
- здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні, здійснення заходів з лісорозведення, насамперед на низькопродуктивних та непридатних для використання в сільському господарстві землях;
- організація лісонасінневої справи і лісових розсадників, вирощування декоративного садивного матеріалу;
- збереження та посилення захисних властивостей лісів, лісонасаджень, що виконують захисні, природоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, а також функції захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів;
- облік і використання лісових ресурсів;
- виробництво продукції та товарів народного споживання, проведення лісозаготівельних та лісопильно-деревообробних робіт;
- облік лісового фонду і реєстрація всіх змін у його складі;
- проведення рубок з додержанням діючих настанов і правил;
- здійснення капітального будівництва, ефективного використання виробничих фондів і капітальних вкладень, технічного переозброєння Підприємства;
- інші види діяльності, що впливають з мети та предмету діяльності і не заборонені чинним законодавством України.

Підприємство є юридичною особою. Майно Підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти, а також цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Підприємства. Майно підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.

Органом управління Підприємства є його директор.

Відповідно до Статуту джерелом формування майна Підприємства є:

- майно, передане йому Органом управління майном;
- доходи, одержані від реалізації продукції, а також від інших видів фінансово-господарської діяльності;

- доходи від цінних паперів;
- кредити банків та інших кредиторів;
- капітальні вкладення і асигнування з бюджету;
- безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян;
- інше майно, набуте на підставах, не заборонених законодавством.

Усі види діяльності, які згідно із законодавством України потребують спеціальних дозволів чи ліцензій, здійснюються Підприємством лише після їх отримання.

ДП «Дубровицький лісгосп» є юридичною особою (дата державної реєстрації – 27.09.1994), дата запису 29.03.2005 номер запису про включення відомостей про юридичну особу до єдиного державного реєстру – 1 594 120 0000 000058. Підприємство має самостійний баланс, рахунки в банках, власну печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом. Підприємство у разі потреби може мати кутовий та інші штампи, бланки, а також товарний знак, який реєструються у встановленому законодавством порядку.

Підприємство самостійно організовує роботу з питань статутного спрямування, здійснює свою діяльність на засадах госпрозрахунку.

Відповідно до наказу Державного агентства лісових ресурсів України від 24.01.2017 №18 «Про припинення Державного підприємства «Спеціалізоване лісгосподарське агропромислове підприємство «Дубровицький держспецлісгосп» та затвердження складу Комісії з припинення» (далі – Наказ Держлісагентства від 24.01.2017 №18[24]) припинено діяльність Державного підприємства «Спеціалізоване лісгосподарське агропромислове підприємство «Дубровицький держспецлісгосп» (далі – ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ») шляхом приєднання до ДП «Дубровицький лісгосп». Передавальним актом балансових рахунків, матеріальних цінностей та активів ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» від 30.06.2017 проведено безоплатну передачу активів та пасивів на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» на загальну суму 899 630,73 гривень.

Структура ДП «Дубровицький лісгосп» складається з наступних підрозділів: апарат управління, 10 лісництв (Бережницьке, Будимлянське, Дубровицьке, Залузьке, Лісівське, Літвицьке, Озерське, Перебродівське, Трипутнянське, Черменське), нижній склад та лісопункт.

Ліси по території району розташовані рівномірно по всій площі. Загальна площа лісового фонду становить 58 547,3 га (згідно матеріалів лісовпорядкування 2010 року), в тому числі:

- 4 385,5 га – землі ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» прийняті у 2017 році;
- 54 161,8 га – безпосередньо землі ДП «Дубровицький лісгосп», з яких вкриті лісовою рослинністю – 43 010,2 га, в т.ч.:
  - молодняки – 9 181,0 га;
  - середньовікові насадження – 19 306,8 га;
  - пристигаючі насадження – 11 680,9 га;
  - стиглі та перестійні насадження – 2 841,5 га

На земельні ділянки площею 51909,3436 га, які перебувають у постійному користуванні ДП «Дубровицький лісгосп» виготовлена технічна документація та присвоєні кадастрові номери.

Основні види продукції, які заготовляються ДП «Дубровицький лісгосп»: будівельний ліс, пиловник, баланси, тощо.

Обсяги реалізації лісопродукції в натуральному виразі склали за 2016 рік – 66 490 м³, 2017 рік – 61 704 м³, 2018 рік – 73 737 м³, I півріччя 2019 року – 35 173 м³.

В лісах ДП «Дубровицький лісгосп» збір ягід, грибів та іншої продукції лісів проводиться в незначних обсягах місцевим населенням для власних потреб.

Майже 70 відсотків вкритих лісом площ складають хвойні насадження, ліси особливо багаті на трав'янисті рослини.

Ліси Підприємства віднесено до лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення — 7 775,4 га, рекреаційно-оздоровчих лісів — 770,8 га, захисних лісів — 1 299,0 га, експлуатаційних лісів — 44 210,6 га. Існуючий поділ лісів на категорії приведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16.04.07 № 733.

На момент проведення аудиту до природно-заповідного фонду Підприємства віднесені 5 об'єктів загальною площею 7 775,4 гектарів:

Дослідженням встановлено, що в Рівненській області існує проблема несанкціонованого видобутку бурштину на землях лісового фонду, зокрема в Дубровицькому районі. Так, відповідно до наданого Підприємством Переліку земель лісгосподарського призначення, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину з 2014 року та станом на 30.06.2019, загальна площа таких земель орієнтовно складає 2 947,4 га (2537,2 + 410,2).

Загальні дані про Підприємство:

Ідентифікаційний код	00992881
Орган управління	Держлісагентство
Правовий статус	юридична особа
Організаційно-правова форма за КОПФГ	державне підприємство
Юридична та фактична адреса	34100, Рівненська область, м. Дубровиця, вул. Комунальна, 3
Директор	Петренко Анатолій Віталійович
Головний бухгалтер	Гладка Тетяна Григорівна
Види діяльності за КВЕД-2010	Код КВЕД 01.29 Вирощування інших багаторічних культур; Код КВЕД 02.10 Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві; Код КВЕД 02.20 Лісозаготівлі; Код КВЕД 02.40 Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві (основний); Код КВЕД 10.39 Інші види перероблення та консервування фруктів і овочів; Код КВЕД 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та

тютюновими виробами;
Код КВЕД 56.29 Постачання інших готових страв

Інституційний сектор
економки за КІСЕ

S.11001 Державні не фінансові корпорації

Середня кількість працівників: за 2016 рік складала 217 одиниць; за 2017 рік – 216 одиниць; за 2018 рік - 197 одиниць.

Згідно установчих документів (Статуту) та відповідно до даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності статутний капітал Підприємства становить 3 876 193,66 гривень.

Майно Підприємства та доходи від використання цього майна є державною власністю і закріплюються за ним на праві господарського відання. Майно Підприємства становлять виробничі і невиробничі засоби, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі Підприємства.

Управління Підприємством здійснюється його директором, який призначається Уповноваженим органом управління. Директор Підприємства несе відповідальність за виконання покладених на нього завдань, що визначені Статутом, формування та виконання фінансових планів, дотримання державної і фінансової дисципліни, ефективне використання та збереження державного майна та коштів, які знаходяться у віданні Підприємства, дотримання законодавства України.

Основним показником, що узагальнює фінансові результати господарської діяльності Підприємства, є чистий прибуток (згідно положень Статуту).

ДП «Дубровицький лісгосп» здійснює бухгалтерський облік на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, зі змінами. Облік господарських операцій здійснюється за журнально-ордерною формою із частковим застосуванням автоматизованих систем оброблення даних та спеціалізованих комп'ютерних програм «1С-Бухгалтерія», М.Е. Doc IS.

Державний фінансовий аудит діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» Управлінням Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області проводиться вперше.

Останню ревізію фінансово-господарської діяльності Підприємства за період з 01.01.2011 по 31.10.2013 проведено Дубровицькою об'єднаною державною фінансовою інспекцією у 2014 році (акт від 30.01.2014 № 150-16/1), якою виявлено фінансових порушень на загальну суму 184,50 тис. грн та відшкодовані в повному обсязі (беззідставне заниження в обліку кількості та якості відвантаженої лісопродукції покупцям, порівняно з даними товарно-транспортних накладних, специфікацій-накладних; не перерахування сільськими радами 50% коштів, отриманих органами місцевого самоврядування від збору за спеціальне використання природних рослинних ресурсів місцевого значення; виплата заробітної плати без документів та фактичного виконання, а саме: без таблиця обліку

*Державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство»
за період з 01.01.2016 по 30.06.2019*

робочого часу, за не відпрацьований період, без заяви працівника із резолюцією керівника, без наказу керівника та у розмірах більших від встановлених штатним розписом та, відповідно, зайве нарахування та перерахування єдиного соціального внеску; оплата завищено вартості лісозаготівель; завищення вартості виконаних будівельних робіт; шкода заподіяна лісу від самовільних рубок; витрати на благодійну та спонсорську допомогу в сумах, що перевищують граничні показники; нестача пального; не нарахування і неперерахування (не донарахування і неповне перерахування) всупереч законодавства до бюджету належних йому коштів, стягнених з винних осіб за заподіяну шкоду).

Крім того, у 2014 році Дубровицькою об'єднаною державною фінансовою інспекцією проведено перевірку державних закупівель за період з 01.01.2013 по 01.03.2014 (акт від 28.04.2014 № 15-16/59), якою порушень не встановлено.

Відповідно до звернення Слідчого управління Генеральної прокуратури України від 05.08.2014 № 17/1/3-32860-14 та Ухвали Печерського районного суду проведено позапланову ревізію окремих питань фінансово-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» за період з 01.01.2011 по 01.04.2014 (акт від 01.09.2014 № 150-16/110), якою виявлено фінансових порушень на загальну суму 1,69 тис. грн (реалізація лісопродукції за цінами нижчими від аукціонних), які відшкодовані в повному обсязі.

Фінансування ДП «Дубровицький лісгосп» за рахунок державного та місцевого бюджетів (співфінансування) в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 не здійснювалося (Додатку 1). Як наслідок, під час аудиту не досліджувалися питання викладені у зверненні Управління захисту економіки в Рівненській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України від 02.09.2019 № 6878/39/116/01-2019, зокрема щодо дослідження законності використання бюджетних коштів: виділених на виплату преміальних коштів, надбавок, доплат та інших заохочувальних виплат; виділених на закупівлю товарів, робіт та послуг; при виконання капітальних та поточних ремонтів.

II. Результати аудиторських процедур і висновки

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства використано Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 №170[22] (далі – Методика №170[22])(Додаток 2).

2.1.1. Аналіз виконання фінансової звітності

Аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» проведено за 2016-2018 роки та 6 місяців 2019 року (у порівнянні з відповідними минулими звітними періодами) наведено нижче у табличній формі.

Найменування показника	Значення показників									
	2015 рік тис. грн	2016 рік тис. грн	відхилення 2016 року від 2015 року		2017 рік тис. грн	відхилення 2017 року від 2016 року		2018 рік тис. грн	відхилення 2018 року від 2017 року	
			тис. грн	%		тис. грн	%		тис. грн	%
Сукупні доходи	52 113	58 217	6 104	11,7	53 110	-5 107	-8,8	66 572	13 462	25,3
Чистий дохід	49 458	57 617	8 159	16,5	52 487	-5 130	-8,9	66 105	13 618	25,9
Інші операційні доходи	2 519	456	-2 063	-81,9	481	25	5,5	305	-176	-36,6
Інші доходи	136	144	8	5,9	142	-2	-1,4	162	20	14,1
Сукупні витрати	-50 509	-57 476	-6 967	13,8	-52 631	4 845	-8,4	-66 047	-13 416	25,5
Собівартість	-35 144	-42 392	-7 248	20,6	-39 892	2 500	-3,9	-51 947	-12 055	30,2
Адміністративні витрати	-3 501	-4 147	-646	18,5	-4 205	-58	1,4	-5 167	-962	22,9
Витрати на збув	-8 101	-8 533	-432	5,3	-6 304	2 229	-26,1	-5 050	1 254	-19,9
Інші операційні витрати	-2 661	-1 439	1 222	-45,9	-1 451	-12	0,8	-2 814	-1 363	93,9
Інші витрати	-471	-616	-145	30,8	-503	113	-18,3	-693	-190	37,8
Витрати з податку на прибуток	-631	-349	282	-44,7	-276	73	-20,9	-376	-100	36,2
Чистий фінансовий результат	1 604	741	-863	-53,8	479	-262	-35,4	525	46	9,6

Вище наведені звітні дані засвідчують тенденцію до зменшення прибутку впродовж 2015-2017 років Підприємства, зокрема: за 2015 рік (довідково) спрацьовано з чистим прибутком – **1 604 тис. грн**; за 2016 році спрацьовано з чистим прибутком – **741 тис. грн**, за 2017 році спрацьовано з чистим прибутком – **479 тис. грн**. Натомість, у 2018 році спостерігається незначне (9,6 % у порівнянні з 2017 роком) зростання чистого прибутку до **525 тис. грн**. Тоді як, за I півріччя 2019 року отримано чистий прибуток у сумі **300 тис. грн** (для порівняння за I півріччя 2018 року **232 тис. гривень**).

Тобто, згідно даних фінансової звітності, діяльність Підприємства була ефективна та приносила прибуток та, як наслідок, забезпечувала надходження до бюджету у вигляді податку на прибуток.

Негативним чинником в діяльності Підприємства є випередження темпів зростання сукупних витрат над темпами зростання сукупних доходів, яке спостерігається за 2016 рік та 2018 рік: **2016 рік – 111,7 % (доходи) – 113,8 % (витрати); 2017 рік – 108,8 % (доходи) – 108,4 % (витрати); 2018 рік – 125,3 % (доходи) – 125,5 % (витрати); I півріччя 2019 року – 96,3 % (доходи) – 96,1 % (витрати)**.

Формування сукупних доходів відбувається в основному за рахунок чистого доходу (виручки) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (далі – чистий дохід). При цьому, в досліджуваному періоді присутня тенденція до зростання абсолютної величини чистого доходу:

- за 2015 рік отримано **49 458 тис. грн** (94,9% сукупного доходу),
- за 2016 рік отримано **57 617 тис. грн** (99,6% сукупного доходу),
- за 2017 рік отримано **52 487 тис. грн** (98,8% сукупного доходу),
- за 2018 рік отримано **66 105 тис. грн** (99,3% сукупного доходу),
- за результатами 6 місяців 2019 року отримано **31 276 тис. грн** (99,6% сукупного доходу) (для порівняння за відповідний період 2018 року – **32 373 тис. гривень**).

Натомість, інших операційних доходів за 2016 рік (у порівнянні з 2015 роком) Підприємством отримано менше на 2 063 тис. грн та складаються 456 тис. грн. Тоді як, за 2017 рік отримано 481 тис. грн, а за

2018 рік – 305 тис. грн. За I півріччя 2019 року отримано 115 тис. грн (для порівняння з I півріччя 2018 року – 125 тис. гривень).

Крім того, Підприємством отримано інші доходи (не пов'язані з операційною діяльністю) частка яких у сукупних доходах не перевищувала 0,4%: за 2016 рік – 144 тис. грн, за 2017 рік – 142 тис. грн, за 2018 рік – 162 тис. грн, за I півріччя 2019 року – 9 тис. грн (для порівняння за I півріччя 2018 року – 126 тис. гривень).

Обсяги реалізації лісопродукції в натуральному виразі склали за 2016 рік – 66 490,741 куб. м, 2017 рік – 61 704,232 куб. м, 2018 рік – 73 736,587 куб. м, I півріччя 2019 року – 35 173,988 куб. метрів.

При цьому, на експорт Підприємством реалізовано за 2016 рік – 21 117,176 куб. м (або 31,7%) 2017 рік – 9 917,438 куб. м (або 16,1%) 2018 рік – 6 452,838 куб. м (або 8,8%), I півріччя 2019 року – 0,000 куб. метрів.

У структурі сукупних витрат Підприємства основну питому вагу в дослідженому періоді становить собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг): 2015 рік – 69,6 % (або 35 144 тис. грн); 2016 рік – 73,8 % (або 42 392 тис. грн); 2017 рік – 75,8 % (або 39 892 тис. грн); 2018 рік – 78,7 % (або 51 947 тис. грн); 6 місяців 2019 року – 74,9 % (або 27 114 тис. грн) (для порівняння за 9 місяців 2018 року – 87,2% (або 24 238 тис. гривень)).

Крім того, до складу загальних витрат Підприємства включені:

- адміністративні витрати (3 501 тис. грн (або 6,9% сукупних витрат) за 2015 рік; 4 147 тис. грн (42%) за 2016 рік; 4 205 тис. грн (8,0%) за 2017 рік; 5 167 тис. грн (7,8%) за 2018 рік; 2 164 тис. грн (або 7,0%) за I півріччя 2019 року);
- витрати на збут (8 101 тис. грн (або 16,0% сукупних витрат) за 2015 рік; 8 533 тис. грн (14,8%) за 2016 рік; 6 304 тис. грн (12,0%) за 2017 рік; 5 050 тис. грн (7,6%) за 2018 рік; 1 189 тис. грн (або 3,8%) за I півріччя 2019 року);
- інші операційні витрати (2 661 тис. грн (або 5,3% сукупних витрат) за 2015 рік; 1 439 тис. грн (2,5%) за 2016 рік; 1 451 тис. грн (2,8 %) за 2017 рік; 2 814 тис. грн (4,3%) за 2018 рік; 293 тис. грн (або 0,9%) за I півріччя 2019 року);
- витрати з податку на прибуток (631 тис. грн (або 1,2% сукупних витрат) за 2015 рік; 349 тис. грн (0,6%) за 2016 рік; 276 тис. грн (0,5%) за 2017 рік; 376 тис. грн (0,6%) за 2018 рік; 121 тис. грн (або 0,4%) за I півріччя 2019 року);
- інші витрати (471 тис. грн (або 0,9% сукупних витрат) за 2015 рік; 616 тис. грн (1,1%) за 2016 рік; 503 тис. грн (1,0%) за 2017 рік; 693 тис. грн (1,0%) за 2018 рік; 229 тис. грн (або 0,7%) за I півріччя 2019 року).

Проведеним аналізом структури та динаміки активів Підприємства встановлено, що упродовж дослідженого періоду простежується загально збільшення вартості активів. Станом на 30.06.2019 у порівнянні із станом на 01.01.2016, вартість активів збільшилась на 4 494 тис. грн (або 149,9 %). Обсяги активів Підприємства (валюта балансу), залучені до здійснення фінансово-господарської діяльності, в абсолютному виразі склали:

- станом на 01.01.2016 – 9 001 тис. грн;
- станом на 31.12.2016 – 12 856 тис. грн (збільшення на 3 855 тис. грн);
- станом на 31.12.2017 – 11 237 тис. грн (зменшення на 1 529 тис. грн);
- станом на 31.12.2018 – 13 458 тис. грн (збільшення на 2 131 тис. грн);

- станом на 30.06.2019 – 13 495 тис. грн (збільшення на 37 тис. гривень).

Збільшення вартості активів Підприємства станом на 30.09.2016, відбулося внаслідок збільшення розміру необоротних активів (в основному за рахунок нематеріальних активів) та за одночасного зменшення оборотних активів:

- необоротні активи: початок 2016 року – 6 796 тис. грн (або 75,5 % активів), кінець 2016 року – 7 066 тис. грн (або 55,0 %), кінець 2017 року – 7 291 тис. грн (або 64,4 %), кінець 2018 року – 9 630 тис. грн (або 71,6 % активів), кінець I півріччя 2019 року – 8 827 тис. грн (або 65,4 %);

- оборотні активи: початок 2016 року – 2 205 тис. грн (або 24,5 % активів), кінець 2016 року – 5 790 тис. грн (або 45,0 %), кінець 2017 року – 4 036 тис. грн (або 35,6 %), кінець 2018 року – 3 828 тис. грн (або 28,4 % активів), кінець I півріччя 2019 року – 4 668 тис. грн (або 34,6 %).

Відповідно до Наказу Держлісагентства від 24.01.2017 №18[24] та передавального акта балансових рахунків, матеріальних цінностей та активів ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» від 30.06.2017 проведено безоплатну передачу активів та пасивів ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» станом на 30.06.2017 на загальну суму 899 630,73 гривень.

Необоротні активи, переважно сформовані з основних засобів. Зміна залишкової вартості основних засобів упродовж всього досліджуваного періоду не мала сталої тенденції та характеризується наступними значеннями: 5 778 тис. грн на початок 2016 року; 5 959 тис. грн на кінець 2016 року; 5 373 тис. грн на кінець 2017 року; 6 710 тис. грн – кінець 2018 року; 5 989 тис. грн – кінець I півріччя 2019 року.

Натомість, первісній вартості основних засобів була притаманна тенденція до зростання. Зокрема, первісна вартість основних засобів за 2016 рік зросла з 11 713 тис. грн до 13 411 тис. грн, за 2017 рік – до 14 540 тис. грн, за 2018 рік – до 17 132 тис. грн, за 6 місяців 2019 року – до 17 207 тис. грн. На початок досліджуваного періоду рівень зносу складає 50,7%, що свідчить про значне зношення основних засобів Підприємства. При цьому, в досліджуваному періоді рівень зносу зростає: на кінець 2016 року рівень зносу складає 55,6%, на кінець 2017 року – 63,0%, на кінець 2018 року – 60,8%, на кінець I півріччя 2019 року – 65,2%.

За 2017 рік залишкова вартість основних засобів Підприємства зменшилася на 586 тис. грн (первісна вартість зросла на 1 129 тис. грн, а знос на 1 715 тис. грн). При цьому, відповідно до Наказу Держлісагентства від 24.01.2017 №18[24] на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» прийнято основні засоби залишковою вартістю 428 тис. грн (4 одиниці машин та обладнання, 5 – транспортних засобів, 1 – інструментів, 1 – інших основних засобів, загальною первісною вартістю зросла на 631 тис. грн та зносом на 203 тис. гривень).

Вартість нематеріальних активів (залишкова) Підприємства упродовж всього досліджуваного періоду та мала тенденцію до зростання (крім 2018 року): за 2016 рік зросла на 101 тис. грн, за 2017 рік – зросла на

533 тис. грн, за 2018 рік – зменшилася на 3 тис. грн (на суму зносу), тоді як за 6 місяців 2019 року – зросла 1 007 тис. гривень.

Вартість незавершених капітальних інвестицій Підприємства у складі необоротних активів станом на 01.01.2016 та 31.12.2016 становить відповідно 637 тис. грн та 625 тис. грн, що складає незначну питому вагу (9,4% та 8,8%) необоротних активів. Станом на 31.12.2017 та 31.12.2018 спостерігається зростання даної складової активів відповідно на 278 тис. грн та 1 005 тис. грн (до 903 тис. грн та 1 908 тис. грн). Натомість, станом 30.06.2019 відбулося зменшення незавершених капітальних інвестицій Підприємства на 1 089 тис. гривень.

Від ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» на баланс Підприємства прийнято нематеріальні активи балансовою вартістю 72 тис. грн (державні акти на право постійного користування земельною ділянкою Трипутнянської, Соломійвської, Бережківської, Залузької сільських рад загальною площею 2 191,0853 га) та незавершені капітальні інвестиції на суму 103 тис. грн (технічна документація із землеустрою).

Станом на 30.06.2019 незавершені капітальні інвестиції у сумі 819 тис. грн сформовані в основному з витрат на виготовлення технічної документації на землю (виготовлення державних актів).

Довгострокові фінансові інвестиції та інші необоротні активи – за балансом ДП «Дубровицький лісгосп» відсутні.

На дату проведення аудиту найбільшу питому вагу у структурі оборотних активів складала дебіторська заборгованість, розмір якої за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 зріс в 13,2 рази або на 2 042 тис. грн. Частка дебіторської заборгованості в складі оборотних активів на звітні дати досліджуваного періоду складала: 01.01.2016 – 7,6%, 31.12.2016 – 3,1%, 31.12.2017 – 5,4%, 31.12.2018 – 12,0%, 30.06.2019 – 47,3%.

Відповідно до Наказу Держлісагентства від 24.01.2017 №18[24] на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» прийнято дебіторську заборгованість по розрахунках з 6-ма суб'єктами господарювання на загальну суму 177 тис. грн (в т.ч. заборгованість перед ДП «Дубровицький лісгосп» на суму 88 тис. гривень) та розрахунках з бюджетом на загальну суму 44 тис. грн (податок на прибуток та ПДВ).

Суттєво на структуру оборотних активів впливало коливання питомої ваги запасів Підприємства (01.01.2016 – 64,6% від загальної вартості оборотних активів, 31.12.2016 – 46,4%, 31.12.2017 – 35,5%, 31.12.2018 – 68,1% та 30.06.2019 – 38,9%), величина яких у вартісному виразі також не мала сталої тенденції, хоча загалом збільшилася на 27,% (з 1 425 тис. грн (01.01.2016) до 1 816 тис. грн (30.06.2019)).

Водночас інші оборотні активи Підприємства зросли в 4,4 рази, або на 93 тис. грн: 01.01.2016 – 27 тис. грн або (1,2% від загальної вартості оборотних активів), 31.12.2016 – 244 тис. грн (або 4,2%), 31.12.2017 – 91 тис. грн (або 2,3%), 31.12.2018 – 76 тис. грн (або 2,0%) та 30.06.2019 – 120 тис. грн (або 2,6%).

Слід зазначити, що в 2017 році на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» прийнято виробничі запаси на суму 59 тис. грн та інших оборотних активів на загальну суму 13 тис. грн (заборгованість по розрахунках з державними цільовими фондами та податкові зобов'язання з ПДВ).

Частка високоліквідних активів Підприємства також не має сталої тенденції та коливається від 11,2% до 56,9%: (01.01.2016 – 26,6% від загальної вартості оборотних активів, 31.12.2016 – 46,3 %, 31.12.2017 – 56,9%, 31.12.2018 – 17,9 % та 30.06.2019 – 11,2 %).

Інші складові оборотних активів у складі балансу Підприємства відсутні.

Загалом, дебіторська заборгованість впродовж 01.01.2016-30.06.2019 була сформована лише за рахунок поточної дебіторської заборгованість, розмір якої станом на початок та кінець 2016 року, кінець 2017 та 2018 років, а також по завершенню I півріччя 2019 року складав відповідно: 167 тис. грн, 179 тис. грн, 216 тис. грн, 459 тис. грн та 2 209 тис. грн (для порівняння станом на 30.06.2018 – 194 тис. гривень).

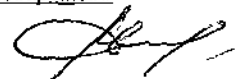
В ході аналізу встановлено, що резерв сумнівних боргів не створювався, отже сумнівні борги у Підприємства відсутні.

Поточна дебіторська заборгованість Підприємства, у досліджуваному періоді була сформовано в основному за рахунок дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги): 01.01.2016 – 39,5% поточної дебіторської заборгованості (або 66 тис. грн), 31.12.2016 – 73,7% (132 тис. грн), 31.12.2017 – 86,6% (187 тис. грн), 31.12.2018 – 89,1% (або 409 тис. грн), 30.06.2019 – 95,4% (2 108 тис. грн) (для порівняння станом на 30.06.2018 – 3,3% (100 тис. гривень)).

Тобто, впродовж 2016-2018 років та 6 місяців 2019 року спостерігається зростання розміру та частки дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги): з 167 тис. грн на початок 2016 року до 2 209 тис. грн на кінець I півріччя 2019 року.

Найменшу частку у складі дебіторської заборгованості Підприємства впродовж 01.01.2016 та 31.12.2016 складала заборгованість за виданими авансами: станом на 01.01.2016 – 7,8 % (або 13 тис. грн), 31.12.2016 – 6,1 % (або 11 тис. грн), 31.12.2017 – 3,7 % (або 8 тис. грн), 31.12.2018 – 25,2 % (або 24 тис. грн), 30.06.2019 – 1,7 % (або 37 тис. гривень).

Загалом, за досліджуваний період розмір зобов'язань та забезпечень Підприємства збільшилися в 2,6 рази: з 2 863 тис. грн станом на 01.01.2016 до 7 564 тис. грн станом на 30.06.2019. При цьому, в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 довгострокові зобов'язання (а саме резерв нарахування відпусток) характеризуються загальним зростанням в абсолютному значенні при зменшенні їх частки в загальних зобов'язаннях Підприємства (станом на 01.01.2016 – 2 173 тис. грн або 75,9 % загальних зобов'язаннях, на 31.12.2016 – 2 409 тис. грн або 36,9%, 31.12.2017 – 1 706 тис. грн або 30,2%, 31.12.2018 – 2 067 тис. грн або 26,9% та 30.06.2019 – 2 701 тис. гривень).

Відповідно до Наказу від 24.01.2017 № 18[24] на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» прийнято довгострокові зобов'язання і забезпечення на загальну суму 123 тис. гривень.

Зазначені вище динаміки не суттєво вплинули на структуру загальних зобов'язань, основну питому вагу яких, починаючи з 2017 року, становили поточні зобов'язання: 24,1% – станом на 01.01.2016, 63,8% – на 31.12.2016, 69,8% – на 31.12.2017, 73,1% – на 31.12.2018 та 64,3% – на 30.06.2019 (для порівняння станом на 30.06.2018 – 85,1%). В абсолютному виразі поточні зобов'язання на зазначені звітні дати склали відповідно: 690 тис. грн, 4 246 тис. грн, 3 945 тис. грн, 5 610 тис. грн, 4 863 тис. гривень.

В 2017 році на баланс ДП «Дубровицький лісгосп», від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп», прийнято поточні зобов'язання і забезпечення в сумі 1 298 (кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці та інші, в т.ч. 779 тис. грн по розрахунках з ДП «Дубровицький лісгосп»).

Основною складовою поточних зобов'язань Підприємства, у досліджуваному періоді, були поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом, частка яких коливалася в межах 28,8-74,6% від загального розміру поточних зобов'язань: 01.01.2016 – 74,6% (515 тис. грн), 31.12.2016 – 28,8% (1 224 тис. грн), 31.12.2017 – 37,0% (1 459 тис. грн), 31.12.2018 – 43,9% (4 246 тис. грн), 30.06.2019 – 47,4% (2 303 тис. гривень).

Іншими складовими поточних зобов'язань та забезпечень, протягом 01.01.2016 – 30.06.2019, були:

- кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (01.01.2016 – 1,7% (12 тис. грн), 31.12.2016 – 13,9% (591 тис. грн), 31.12.2017 – 19,3% (762 тис. грн), 31.12.2018 – 37,4% (2 099 тис. грн) та 30.06.2019 – 35,6% (1 731 тис. гривень));
- кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування (01.01.2016 – 1,3% (9 тис. грн), 31.12.2016 – 7,4% (314 тис. грн), 31.12.2017 – 7,4% (291 тис. грн), 31.12.2018 – 2,2% (126 тис. грн) та 30.06.2019 – 1,5% (73 тис. гривень));
- кредиторська заборгованість з оплати праці (01.01.2016 – 0,9% (6 тис. грн), 31.12.2016 – 16,6% (704 тис. грн), 31.12.2017 – 21,3% (841 тис. грн), 31.12.2018 – 7,9% (441 тис. грн) та 30.06.2019 – 4,2% (203 тис. гривень));
- кредиторська заборгованість за одержаними авансами (01.01.2016 – 21,4% (148 тис. грн), 31.12.2016 – 33,0% (1 403 тис. грн), 31.12.2017 – 13,9% (547 тис. грн), 31.12.2018 – 8,1% (453 тис. грн) та 30.06.2019 – 10,7% (519 тис. гривень));
- інші поточні зобов'язання (01.01.2016 – відсутні, 31.12.2016 – 0,2% (10 тис. грн), 31.12.2017 – 1,1% (45 тис. грн), 31.12.2018 – 0,6% (31 тис. грн) та 30.06.2019 – 0,7% (34 тис. гривень)).

Розмір власного капіталу Підприємства у досліджуваному періоді немає сталої тенденції та характеризується зростанням за 2016 рік (з 6 138 тис. грн станом на 01.01.2016, до 6 201 тис. грн – 31.12.2016), за 2018 рік та I півріччя 2019 року (з 5 676 тис. грн станом на 31.12.2017, до 5 781 тис. грн – 31.12.2018 та до 5 931 тис. грн – 30.06.2019).

Згідно установчих документів (Статуту) та відповідно до даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності статутний капітал Підприємства незмінний та складає – 3 876 тис. гривень.

Крім того, власний капітал Підприємство складається з додаткового капіталу (станом на 01.01.2016 – 2 753 тис. грн, 31.12.2016 – 2 816 тис. грн, 31.12.2017 – 2 931 тис. грн, 31.12.2018 – 2 918 тис. грн та 30.06.2019 – 2 415 тис. грн) та капіталу у дооцінках (на 01.01.2016 та 31.12.2016 відсутній, а на 31.12.2017, 31.12.2018 та 30.06.2019 – складає 2 тис. гривень). Зростання у 2017 році зумовлено в основному прийняттям від ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» іншого додаткового капіталу на суму 189 тис. грн та дооцінку (уцінку) основних засобів на суму 2 тис. гривень.

Негативний вплив на загальний розмір власного капіталу несли вилучений капітал (станом на 01.01.2016, 31.12.2016, 31.12.2017 – 491 тис. грн, 31.12.2018 – 503 тис. грн та 30.06.2019 – відсутній) та непокритий збиток (станом на 01.01.2016 та 31.12.2016, – відсутній, 31.12.2017 – 642 тис. грн, 31.12.2018 – 512 тис. грн та 30.06.2019 – 362 тис. гривень). При цьому, у 2017 році Підприємством прийнято від ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» інший додатковий капітал на суму 189 тис. грн та дооцінку (уцінку) основних засобів на суму 2 тис. гривень.

Наявність у Підприємства з кінця 2017 року непокритого збитку зумовлена прийняттям від реорганізованого ДП «СЛАП «Дубровицький держспецлісгосп» непокритого збитку в сумі 713 тис. гривень.

Загальну оцінку ефективності управління Підприємством та використання його активів було проведено за сукупністю коефіцієнтів відповідно до Методики №170[22], зокрема:

Коефіцієнт рентабельності активів (показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів-оптимальним є значення більше 0, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає **0,1943, 0,0678, 0,0396, 0,0424, 0,0445** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,041), вказує на низьку віддачу активів, починаючи з 2017 року наявна позитивна тенденція до його збільшення.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (показує частку чистого прибутку, яка припадає на 1 грн власного капіталу - оптимальним є значення більше 0, значенням з 0,13 до 0,24, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,2860, 0,1201, 0,0807, 0,0916, 0,1012** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,0817), що свідчить про незначну частку прибутку у власному капіталі Підприємства. Крім того, зазначене свідчить про збільшення з 2017 року прибутковості діяльності та інвестиційної привабливості Підприємства у досліджуваному періоді.

Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу (показує частку фінансового результату від операційної діяльності, яка припадає на 1 грн сукупного капіталу - оптимальним є значення більше 0, значенням з 0,12 до 0,18, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,3113, 0,1429, 0,0923, 0,1156, 0,0950** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,1010), вказує на низьку рентабельність сукупного капіталу.

Коефіцієнт рентабельності діяльності (показує наявність можливостей до відтворення та розширення виробництва - оптимальним є значення більше 0, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та

I півріччя 2019 року складає відповідно **0,0324, 0,0129, 0,0091, 0,0079, 0,0096** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,0072), що є свідченням низької рентабельності діяльності Підприємства та вказує на низьку спроможність до відтворення та розширення діяльності. Крім того, простежується негативна тенденція до його зменшення.

Коефіцієнт зносу основних засобів (оптимальним є значення, що характеризується зменшенням протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,5067, 0,5557, 0,6305, 0,6083, 0,6519** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,6083), що свідчить про моральне та фізичне зношення основних засобів, що потребує здійснення дієвої інвестиційної політики Підприємством для оновлення застарілої матеріальної бази та недопущення зростання морального зносу основних засобів.

Коефіцієнт оборотності активів (характеризує ефективність використання Підприємством наявних ресурсів та показує, наскільки зміни у наявних активах пов'язані зі змінами доходу (виручки), при оптимальному його значенні – збільшення) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **5,9902, 5,2722, 4,3408, 5,3343, 4,6352** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 5,7161), що свідчить про негативну динаміку щодо ефективності використання Підприємством наявних ресурсів (у т.ч. залучених).

Коефіцієнт фінансової стійкості підприємства (показує рівень покриття власним капіталом зобов'язань - оптимальним є значення, що характеризується збільшенням протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **2,1439, 0,9318, 1,0044, 0,753, 0,7841** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,753), що свідчить про погіршення фінансового становища Підприємства. Власний капітал не забезпечує достатній рівень фінансової стійкості й не може покрити зобов'язань Підприємства однак наявна тенденції до зростання запозичених ресурсів.

Коефіцієнт покриття (показує рівень покриття оборотними засобами поточних зобов'язань - оптимальним є значення більше як 1, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **3,1957, 1,3636, 1,0231, 0,6824, 0,9599** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,6824), що вказує можливість оборотних засобів Підприємства покривало власні поточні зобов'язання лише в 2016-2017 роки. Однак, в 2018 році та I півріччі 2019 року значення даного показника досягнуло нижче оптимального.

Коефіцієнт загальної ліквідності (показує рівень покриття оборотними засобами всіх зобов'язань - оптимальним є значення більше як 1, з тенденцією до збільшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,7702, 0,87, 0,7142, 0,4986, 0,6171** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,4986) та вказує, що станом на 31.12.2018 оборотні засоби не в змозі повністю покрити зобов'язання, загалом в динаміці спостерігається погіршення даного показника.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (показує можливість покриття наявними оборотними коштами поточних зобов'язань - оптимальним є значення 0,2-0,35) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,8493, 0,6314, 0,5817, 0,1221, 0,1075** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,1221) та вказує, що свідчить про високу абсолютну ліквідність Підприємства у 2016-2017 роках. Однак, з 2018 року, Підприємство невзможі покрити власну поточну заборгованість за рахунок грошових коштів, які є у нього в розпорядженні на кінець звітних періодів. Динаміка даного показника у подовж досліджуваного періоду вказує на погіршення тенденції.

Коефіцієнт заборгованості (показує рівень співвідношення залученого капіталу до власного капіталу - оптимальним є значення 0,5-0,7) за 2016, 2017, 2018 роки та I півріччя 2019 року складає відповідно **0,4664, 1,0732, 0,9956, 1,328, 1,2753** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 1,328) та **коефіцієнт концентрації залученого капіталу** (показує частку залученого капіталу у валюті балансу оптимальним є значення менше 1, з тенденцією до зменшення протягом досліджуваного періоду) за 2016, 2017, 2018 роки та

I півріччя 2019 року складає відповідно **0,3181, 0,5177, 0,4989, 0,5704, 0,5605** (для порівняння за I півріччя 2018 року складає 0,5704). Обидва показники вказують на незначну залежність Підприємства від залученого капіталу.

Підприємство протягом досліджуваного періоду не здійснювало інвестиційної діяльності, відповідно ніякого прибутку від цього виду діяльності не отримувало. З огляду на це, коефіцієнтний аналіз показників інвестиційної діяльності в ході аудиту не проводився.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу основних фінансових показників діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» за 2016 – 2018 роки та 6 місяців 2016 року встановлено наявність прибуткової фінансово-господарської діяльності. Доходи Підприємства забезпечують покриття понесених витрат, що позитивно відображається на чистих фінансових результатах діяльності Підприємства за відповідні звітні періоди, що досліджуються аудитом. Однак, негативним моментом є зниження в динаміці доходів та чистого фінансового результату.

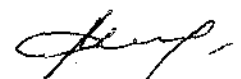
Підприємством встановлено невисоку рентабельність активів та сукупного капіталу, позитивним в даному випадку є не досягнення від'ємного значення цих коефіцієнтів протягом досліджуваних періодів, що вказує на можливість відтворення та розширення діяльності та стабільну прибутковість.

На погіршення фінансової спроможності та ліквідності Підприємства з 2017 року, вказують коефіцієнти фінансової стійкості (власний капітал не може покрити наявні зобов'язання), коефіцієнт загальної ліквідності (вказують на низьку ліквідність оборотних засобів), коефіцієнти заборгованості (власний капітал значно нижчий залученого), що може бути зумовлене рішенням Органу управління щодо приєднання до Підприємства ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ», зобов'язання якого на момент передачі перевищували активи в 1,4 рази.

За результатами аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства за 2016-2018 роки та 6 місяців 2019 року надано наступну оцінку ефективності управління за фінансовими коефіцієнтами (Офк): за 2016 рік – «-5» - незадовільний рівень; 2017 рік – «-7» - незадовільний рівень; 2018 рік – «5» - високий рівень; за 6 місяців 2019 рік – «6» - високий рівень.

2.1.2. Аналіз виконання фінансових планів

Під час аналізу фінансових планів на 2016-2019 роки встановлено, що документи не містять інформації про дати їх складання, що не дозволяє підтвердити факт дотримання Підприємством вимог п. 4 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затверджений наказом Міністерства економіки України від 02.03.2015 №205 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за №300/26745 (зі змінами, далі – *Порядок №205[10]*).

Фінансові плани Підприємства на 2016-2019 рік затверджено Органом управління у визначений п.5 Порядку №205 термін.

Зміни до затверджених фінансових планів Підприємства вносилися не більше двох разів протягом календарного року та до закінчення року на який складався план.

Під час аналізу фінансових планів встановлено, що Підприємством при плануванні не завжди забезпечується збільшення планових показників рентабельності діяльності підприємства або активів або власного капіталу порівняно з плановими та прогнозними показниками на поточний рік. Однак, у відповідності до п. 3 Порядок №205, фінансові плани містять обґрунтування причин такого зменшення, а саме - об'ємами можливої заготівлі визначеними лісовпорядкувальною документацією та виробничими планами.

В ході аудиту встановлено, що при складанні фінансових планів на 2016-2019 роки Підприємством дотримано норм вимог п. 13 постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 №1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів», (зі змінами[19]) в частині граничного обсягу витрат на: оплату консалтингових послуг, страхування, представницькі заходи та на благодійну, спонсорську та іншу допомогу.

При цьому, виконання Підприємством показників фінансового плану характеризується наступними значеннями.

Період		Значення показників за (тис. грн)			
		Сукупні доходи	Сукупні витрати	Чистий фінансовий результат	
2016 рік	план	51 880	-51 140	740	
	факт	58 217	-57 476	741	
	відхилення факту від плану	абсолютне	6 337	-6 336	1
		відносне, %	12,2	12,4	0,1
2017 рік	план	47 430	-46 746	684	
	факт	53 110	-52 631	479	
	відхилення факту від плану	абсолютне	5 680	-5 885	-205
		відносне, %	12,0	12,6	-30
2018 рік	план	54 770	-54 134	636	
	факт	66 572	-66 047	525	
	відхилення факту від плану	абсолютне	11 802	-11 913	-111
		відносне, %	21,5	22	-17,5
6 місяців 2019 року	план	29 140	28 920	220	
	факт	31 410	31 110	300	
	відхилення факту від плану	абсолютне	2 270	2 190	80
		відносне, %	7,8	7,6	36,4

Перевиконання у 2016 році плану по сукупних доходах (на 12,2%) при понесенні фактичних витрат у розмірах нижчих від запланованої суми (на 12,4%) зумовило отримання позитивного фінансового результату, розмір

якого перевищує планові значення на 1 тис. грн або 0,1 % (план – 740 тис. грн; факт 741 тис. гривень).

Натомість, перевиконання у 2017 році плану по сукупних доходах на 12,0%, при понесенні фактичних витрат у розмірах вищих від запланованої суми на 12,6%, зумовило невиконання фінансового плану по чистому фінансовому результату на 205 тис. грн (план – 684 тис. грн; факт 479 тис. гривень).

Тоді як, перевиконання у 2018 році плану по сукупних доходах на 21,5%, при понесенні фактичних витрат у розмірах вищих від запланованої суми на 22,0%, призвело до отримання позитивного фінансового результату, розмір якого нижче від його планового значення на 111 тис. грн (план – 636 тис. грн; факт 525 тис. гривень).

За 6 місяців 2019 року Підприємством план по сукупних доходах перевиконаний на 7,8%, при понесенні фактичних витрат у розмірах вищих від запланованої суми 7,6%, зумовило перевиконання плану по чистому фінансовому результату на 80 тис. грн (план – 220 тис. грн; факт 300 тис. гривень).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік становить 57 617 тис. грн, за 2017 рік – 52 487 тис. грн, за 2018 рік – 66 105 тис. грн, за 6 місяців 2019 року – 31 276 тис. грн, що відповідно на 7 727 тис. грн (або на 15,5 %), 5 787 тис. грн (або на 12,4 %), 12 105 тис. грн (або на 22,4 %), 2 276 тис. грн (або на 7,8 %) більше порівняно з їх плановими значеннями.

Інші фактичні операційні доходи за 2016 рік становили 456 тис. грн, за 2017 рік – 481 тис. грн, за 2018 рік – 305 тис. грн, що відповідно на 1 364 тис. грн (або на 74,9 %), 79 тис. грн (або на 14,1%), 295 тис. грн (або на 49,2%) менше порівняно з їх планованих значень. Тоді як, за 6 місяців 2019 року отримано на 65 тис. грн (або на 108,3 %) більше запланованого рівня.

Разом з цим, не виконання планових показників щодо отримання інших операційних доходів в основному зумовлене недоотриманням даного виду доходів:

- у 2016 році – від курсових різниць на суму 466 тис. грн, від реалізації оборотних активів на суму 430 тис. грн та від іншої діяльності на загальну суму 468 тис. грн;
- у 2017 році – від реалізації оборотних активів на суму 100 тис. грн та від іншої діяльності на загальну суму 136 тис. грн;
- у 2018 році – від реалізації оборотних активів на суму 200 тис. грн, від розміщення тимчасово вільних коштів на суму 117 тис. грн та від іншої діяльності на загальну суму 50 тис. гривень.

Інші фактичні (неопераційні) доходи за 2016 рік становили 144 тис. грн, за 2017 рік – 142 тис. грн, за 2018 рік – 162 тис. грн, за 6 місяців 2019 року – 9 тис. грн, що відповідно на 26 тис. грн (або на 15,3%), 28 тис. грн (або на 16,5%), 8 тис. грн (або на 4,7%), 71 тис. грн (або на 88,7%) менше їх планованих значень. Не виконання планових показників отримання інших доходів в основному зумовлене недоотриманням доходів:

- у 2016 та 2018 роках – від безкоштовно отриманих активів;
- у 2017 році – від безкоштовно отриманих активів на суму 8 тис. грн та від іншої діяльності на загальну суму 31 тис. грн (при отриманні незапланованих доходів від реалізації необоротних активів на суму 11 тис. гривень).

Впродовж 2016-2018 років та двох кварталів 2019 року Підприємство не планувало та не отримувало фінансових доходів.

За результатами аналізу планових та фактичних показників фінансових планів за витратами встановлено, що для Підприємства найбільшим показником витрат є собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Фактичний показник собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ДП «Дубровицький лісгосп» впродовж 2016-2018 років та I півріччя 2019 року перевищували їх планові значення на 5 082 тис. грн (або на 13,6 %), 5 132 тис. грн (або на 14,8 %), 9 787 тис. грн (або на 23,2 %), 2 902 тис. грн (або на 12,0 %).

Перевищення фактичних значень собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) над їх плановими значеннями були зумовлені здійсненням зайвих (понад плановий рівень):

- 2016 рік – витрат на паливо на 1 182 тис. грн (або на 32,8%); витрат оплату праці на 2 158 тис. грн (або на 12,5%); витрат на відрахування на 376 тис. грн (або на 9,9%); амортизація на 99 тис. грн (або на 8,5%); інших витрат (сплату послуг виробничого характеру) на 1 650 тис. грн (або на 20,5%);

- 2017 рік – витрат на паливо на 569 тис. грн (або на 12,6%); витрат оплату праці на 1 950 тис. грн (або на 12,5%); витрат на відрахування на 374 тис. грн (або на 10,9%); амортизація на 182 тис. грн (або на 16,5%); інших витрат (сплату послуг виробничого характеру) на 2 336 тис. грн (або на 34,9%);

- 2018 рік – витрат на сировину та матеріали на 1 160 тис. грн (або на 39,3%); витрат на паливо на 954 тис. грн (або на 19,7%); витрат оплату праці на 4 042 тис. грн (або на 22,3%); витрат на відрахування на 26 тис. грн (або на 0,7%); витрати на ремонт на 286 тис. грн (або на 15,9%); амортизація на 53 тис. грн (або на 5,6%); інших витрат (сплату послуг виробничого характеру) на 3 324 тис. грн (або на 39,2%).

Фактичний показник адміністративних витрат в 2016, 2017 та 2018 роках вищий від планового значення відповідно на 18,5% (або на 647 тис. грн), на 23,7% (або на 805 тис. грн) та на 11,4% (або на 527 тис. грн). Натомість, за I півріччя 2019 року фактичний розмір адміністративних витрат складає 76,7% планового значення.

Основними чинниками перевищення фактичних адміністративних витрат над їх плановими значеннями були:

- 2016 рік – витрат оплату праці на 429 тис. грн (або на 31,1%); витрат на відрахування на 86 тис. грн (або на 28,3%); інших витрат (сплату послуг виробничого характеру) на 123 тис. грн (або на 30,4%);

- 2017 рік – витрат оплату праці на 637 тис. грн (або на 50,6%); витрат на відрахування на 100 тис. грн (або на 36,1%); витрати пов'язані з використанням власних службових автомобілів на 52 тис. грн (або на 11,0%);

- 2018 рік – витрат оплату праці на 735 тис. грн (або на 32,0%); витрат на відрахування на 2 тис. грн (або на 0,4 %); витрати пов'язані з використанням власних службових автомобілів на 51 тис. грн (або на 8,5%);

Фактичні витрати на збут за 2017 та 2018 роки менші від запланований на 597 тис. грн та 280 тис. грн, що відповідно складає 91,3% та

94,7% їх планових значень. Тоді як, за 2016 рік та I півріччя 2019 року Підприємством понесено витрат на збут, понад їх плановий рівень, відповідно на 33 тис. грн (або на 0,4%) та 309 тис. грн (35,1%), що зумовлено здійсненням додаткових витрати пов'язаних з оплатою транспортних послуг, оплатою праці та сплатою відрахувань.

У результаті дослідження планових показників встановлено, що інші операційні витрати протягом 2016-2018 років та I півріччя 2019 року складають відповідно 122,2 % (або 1 439 тис. грн), 121,9 % (або 1 451 тис. грн), 212,4 % (або 2 814 тис. грн) та 48,8% (або 293 тис. грн) суми запланованих витрат. Перевищення фактичних значень над їх плановими значеннями зумовлене у 2016-2018 роках здійсненням понадпланових витрат пов'язаних з курсовими різницями та сплатою пільг, визначених колективними договорами.

Фактичні значення інших (неопераційних) витрат за 2016, 2017 та 2018 роки вищі від запланованого рівня на 346 тис. грн, 158 тис. грн та 153 тис. грн, що відповідно складає 228,1%, 145,8% та 128,3% їх планових значень. Тоді як, за I півріччя 2019 року Підприємством понесено інші витрат на рівні 63,6 % запланованого значення. Перевищення фактичних значень над їх плановими значеннями зумовлене у 2016-2018 роках здійсненням понадпланових витрат на культурно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи.

У досліджуваному періоді фінансові витрати Підприємством не планувались.

Таким чином, аналіз виконання ДП «Дубровицький лісгосп» плану фінансово-господарської діяльності у 2016-2018 роках та I півріччі 2019 року засвідчив наявність у Підприємства тенденції до перевиконання доведених планових показників по доходах, по витратах та чистому фінансовому результату – прибутку.

Однак, проведена оцінка ефективності управління Підприємством за оцінкою ступеня виконання фінансового плану (Овп), яка здійснена відповідно до Методики №170[22], за 2016 - 2018 роки має значення «-3» та відповідно незадовільний рівень, тоді як, за 6 місяців 2019 року – «0» – середній рівень.

2.1.3. Загальна оцінка ефективності.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємством (за оцінкою ефективності управління за фінансовими коефіцієнтами та оцінкою ступеня виконання фінансового плану), які здійснено відповідно до Методики №170[22], за 2016 - 2018 роки має значення незадовільний рівень, тоді як, за 6 місяців 2019 року – середній рівень.

2.2. Результати дослідження фінансово-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп».

2.2.1. Гіпотеза 1. Неконтрольований видобуток корисних копалин з порушенням вимог законодавства щодо використання та охорони земель, а також законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів, призводить до збитків зумовлених знищенням та пошкодженням дерев.

Значний негативний вплив на фінансово-господарську діяльність Підприємства спричиняє несанкціонований видобуток бурштину на землях, які перебувають у користуванні ДП «Дубровицький лісгосп». Аудитом проведено аналіз засобів масової інформації, нормативних документів та інформації ДП «Дубровицький лісгосп», за результатами якого встановлено, що станом на 30.06.2019 внаслідок несанкціонованого видобування бурштину порушено 2 947,4 га земель Підприємства.

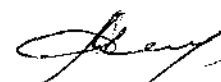
Примітка: Відповідно п.3 ст. 1 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»[5], бурштин – це дорогоцінне каміння органогенного утворення в необробленому та обробленому вигляді.

Відповідно до п.3.1. Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину[11], бурштин – це збірний термін, що об'єднує різновиди викопних смол, придатних для використання в ювелірно-виробній, хімічній, фармацевтичній та інших галузях виробництва.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року №827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення»[18] бурштин відноситься до корисних копалин загальнодержавного значення, ювелірної сировини, дорогоцінного каміння.

Слід зазначити, що без спеціального дозволу бурштин видобувати заборонено, оскільки відповідно ст. 15 та ст. 17 Кодексу України про надра[1] - надра надаються у постійне або тимчасове користування, а гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, надаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Користування надрами за межами гірничого відводу забороняється.

Примітка: ст.16 Кодексу України про надра[1] визначено, що: надра надаються у постійне або тимчасове користування; спеціальні дозволи на користування надрами надаються переможцям аукціонів, крім випадків, визначених Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, або Радою міністрів Автономної Республіки Крим щодо розробки родовищ корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим. Крім того, ст. 17 Кодексу України про надра визначено, що гірничим відводом є частина надр, надана користувачам для промислової розробки родовищ корисних копалин та цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Варто зазначити, що ст. 52 Кодексу України про надра передбачено можливість квотування видобутку корисних копалин з метою запобігання негативним демографічним, соціальним та екологічним наслідкам інтенсивного видобутку корисних копалин установлюються квоти на видобуток окремих видів корисних копалин.

Порядок установлення квот на видобуток корисних копалин затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до постанови від 22.12.1994 № 862 «Про затвердження Положення про порядок установлення квот на видобуток окремих видів корисних копалин»[15]. Основними критеріями запровадження квот є стан мінерально-сировинної бази, особливо зі стратегічних та гостродефіцитних видів мінеральної сировини; екологічні умови в районах видобутку; кон'юнктура мінеральної сировини в державі та за її межами; можливість придбання мінеральної сировини за межами України на вигідніших умовах, ніж здійснення видобутку на її території.

Згідно з п.2 та п.16 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами дозволи щодо користування надрами для видобутку бурштину надаються Держгеонадрами[16] лише переможцям аукціонів або без аукціону лише у разі геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки бурштину, на землях лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, механізм рекультивациі яких встановлено Порядком реалізації пілотного проекту щодо рекультивациі земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

Право на користування надрами засвідчується актом про надання гірничого відводу, який надається лише за наявності спеціального дозволу на користування ділянкою надр, а також затвердженого в установленому порядку проекту розробки родовища корисних копалин (п.3 та п.4 Положення про порядок надання гірничих відводів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 59[14]).

З метою дослідження питання нанесення шкоди несанкціонованим видобутком бурштину, до аудиту залучений фахівець Головного управління Держгеокадастру у Рівненській області, яким встановлено, що шкода завдана державі внаслідок дій невстановлених осіб щодо незаконного видобутку бурштину на території ДП «Дубровицький лісгосп» складає 179 473 436,89 грн (в т.ч внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу 111 088 970,86 грн; самовільного зайняття земельних ділянок – 19 745 410,71 грн; використання земельних ділянок не за цільовим призначенням – 48 639 055,32 грн) (Додаток 3).

Примітка: визначення розміру шкоди здійснено в ході проведеної у 2018 році Головним управлінням Держгеокадастру у Рівненській області перевірки дотримання вимог земельного законодавства, під час використання земель з регіональною особливістю (використання земель з для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, земель які потребують рекультивациі, консервації та ін.).

Розрахунок проведено згідно «Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 №963.

За результатами перевірки встановлено, що площа порушених земель при несанкціонованому видобутку бурштину на території ДП «Дубровицький лісгосп» складає 2 947,4 га, в т.ч. на землях, які до 2018 року перебували у користуванні ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» - 410,2 гектара.

З метою запобігання та оперативного реагування на порушення лісового законодавства Підприємством створено рейдові мобільні групи та складаються щомісячні графіки проведення рейдів щодо охорони лісів (у розрізі лісництв).

Відповідно до інформації Підприємства, за встановленими фактами незаконного видобутку бурштину працівниками лісової охорони складено акти огляду місць вчинення порушення лісового законодавства, на основі яких направлено листи до правоохоронних органів.

За період з 01.01.2016 по 30.06.2019 державною лісовою охороною проведено 516 рейдів, в тому числі 204 спільно з представниками національної поліції. В ході рейдів, проведених спільно з представниками правоохоронних органів, складено 10 протоколів про адміністративне порушення, вилучено 55 мотопомп та 21 транспортний засіб (20 автомобілів та 1 трактор). Крім того, Підприємством за власний кошт проводились роботи по засипанню каналів, які використовувалися для забору води під час незаконного видобутку бурштину.

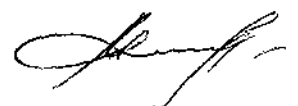
З метою вжиття відповідних заходів за фактами порушених земель внаслідок незаконного видобутку бурштину, Підприємством направлено 532 звернення (2016 рік – 180 звернень, 2017 рік – 197 звернень, 2018 рік – 103 звернень, I півріччя 2019 року – 52 звернень до правоохоронних органів (поліція, прокуратура, СБУ).

В ході аудиту встановлено, що в досліджуваному періоді Національною поліцією України розміщувалися стаціонарні пости в Черменському, Трипутнянському, Бережницькому та Літвицькому лісництвах з цілодобовим чергуванням працівників поліції. При цьому, в період розміщення даних постів (травень 2018 року та серпень-вересень 2018 року) в зазначених лісництвах ДП «Дубровицький лісгосп» не зафіксовано жодного факту незаконного видобутку бурштину.

Тобто, розміщення стаціонарних постів поліції в місцях масового видобутку бурштину є одним з ефективних способів запобігання розширення площі порушених земель.

ДП «Дубровицький лісгосп» зверталось до Головного управління Національної поліції України в Рівненській області щодо можливості розміщення стаціонарних постів на землях Підприємства. Однак, Головне управління Національної поліції України в Рівненській області запропонувало Підприємству звернутися з клопотанням щодо встановлення стаціонарних постів безпосередньо до командування Національної гвардії України.

На звернення ДП «Дубровицький лісгосп» до командира військової частини 3055 Національної гвардії України, Підприємством отримано відповідь, що залучення особового складу Національної гвардії України до охорони громадського порядку здійснюється на підставі запитів начальників головних управлінь Національної поліції України в областях та шляхом спільного несення служби з працівниками Національної поліції (Додаток 4).

Тобто, розв'язання питання щодо розміщення стаціонарних постів в місцях масового видобутку бурштину не можливе на територіальному рівні та потребує залучення до його вирішення Держлісагентства, Національної поліції України та Національної гвардії України.

Слід зазначити, що з метою врегулювання питання відновлення земель Кабінетом Міністрів України прийнята постанова від 30.11.2016 № 1063 «Про деякі питання реалізації пілотного проекту рекультивациі земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину» (який набирає чинності з 16.02.2017, далі – Порядок № 1063[20]). Зазначеною постановою затверджено: Порядок реалізації пілотного проекту рекультивациі земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину; Примірний договір про виконання робіт з рекультивациі земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину; а також перелік державних підприємств, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів, які мають у користуванні землі, порушені внаслідок незаконного видобування бурштину, що потребують рекультивациі.

Відповідно до вказаного в п. 3 Порядку № 1063[20] Держлісагентство протягом 20 календарних днів з дня набрання чинності постановою, якою затверджено цей Порядок, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті перелік земель лісогосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі, із зазначенням землекористувача, місця розташування ділянки (у тому числі таксаційної характеристики: кварталу, виділу, площі ділянки), затверджений наказом Держлісагентства.

Наказом Держлісагентства від 21.04.2017 №138[25] оприлюднено Перелік земель лісогосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі, в т.ч. землі ДП «Дубровицький лісгосп» загальною площею 2 533,9 гектара.

Тобто, станом на 30.06.2019, до Переліку земель лісогосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі не включено земельні ділянки ДП «Дубровицький лісгосп» загальною площею 413,5 га (в т.ч. 410,2 га земель, які до 2018 року перебували у користуванні ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ»).

Для аудиту не представлено документального підтвердження ініціювання Підприємством (перед Держлісагентством) включення зазначених порушених земель (413,5 га) до Переліку земель лісогосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі (Додаток 5).

На підставі представлених ДП «Дубровицький лісгосп» даних бухгалтерського обліку встановлено, що станом на 30.06.2019 розрахункові витрати (в цінах 2019 року) на відновлення 1 га пошкоджених земель складають 16 175,00 грн (Додаток б).

Враховуючи те, що до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації включено не всі порушені площі ДП «Дубровицький лісгосп», а відповідно до ст.19 Лісового кодексу України[2] постійний лісокористувач зобов'язаний забезпечувати охорону, захист, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, у Підприємства виникає ризик здійснення додаткових витрат на відновлення пошкоджених незаконним видобутком бурштину земель лісгосподарського призначення на загальну суму 6 688 326,50 грн (413,5 га * 16 175,00 гривень).

Таким чином, внаслідок не включення до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації, 413,5 га порушених незаконним видобутком бурштину земель, у ДП «Дубровицький лісгосп» виникає ризик здійснення в майбутньому додаткових витрат на відновлення пошкоджених незаконним видобутком бурштину земель лісгосподарського призначення на загальну суму 6 688 326,50 гривень.

Оскільки вказані землі повноцінно не використовуються для ведення лісового господарства, Підприємство щорічно недоотримує приріст деревини з площі 413,5 га розрахунковою кубомасою 1 529,95 куб. м, з розрахунку 3,7 куб. м з 1 га (Додаток 7).

Примітка: 3,7 куб. м/га -приріст згідно матеріалів лісовпорядкування 2010 року.

Внаслідок зазначеної вище втрати кубомаси, Підприємство щорічно втрачає можливість отримання в майбутньому прибутку в сумі 647 613,46 гривень.

Примітка: Розрахунок щорічних майбутніх втрат Підприємства внаслідок зволікання з початком робіт щодо шляхом добутку розрахункової щорічної втрати кубомаси та фактичного валовий прибуток на рубках головного користування за 2018 рік (423,29 грн/куб. м.) При цьому, фактичний валовий прибуток визначений згідно даних форми № 1-ліс «Калькуляція собівартості по заготівлі лісопродукції за січень-грудень 2018 року» шляхом ділення різниці вартості заготовленої деревини від рубок головного користування (в оптових цінах з врахуванням верхнього та нижнього складів) та виробничої собівартості заготовленої деревини від рубок головного користування на кількість заготовленої деревини від рубок головного користування ((24 604,00 тис. грн- 14 531,8 тис. грн)/23,795 тис. кум. м= 423,29 грн/куб. метрів). Тобто сума щорічного чистого прибутку складає 647 613,46 грн (1 529,95 куб. м * 423,29 грн /куб. метрів).

Таким чином, внаслідок не включення до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації,

413,5 га порушених незаконним видобутком бурштину земель, ДП «Дубровицький лісгосп» щорічно втрачає можливість приросту кубомаси об'ємом 1 529,95 куб. м та, як наслідок, втрачає можливість отримання в майбутньому додаткового прибутку в сумі 647 613,46 гривень.

Крім того, аудитом встановлено, що станом на 30.06.2019 роботи щодо рекультивациі земель ДП «Дубровицький лісгосп» на визначеній Переліком земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі площею 2 533,9 га не проводиться.

Примітка: Відповідно до п. 4 Порядку № 1063[20] державні підприємства (в т.ч. ДП «Дубровицький лісгосп»), що належать до сфери управління Держлісагентства і мають у користуванні земельні ділянки лісгосподарського призначення, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі, протягом 40 календарних днів з дня оприлюднення переліку земель звертаються до виконавців з клопотанням про залучення виконавців для забезпечення та організації розроблення робочого проєкту землеустрою з рекультивациі порушених земель та/або виконання робіт з рекультивациі у порядку, встановленому законодавством про землеустрій.

Під час аудиту встановлено, що в травні 2017 року Підприємством направлені до ДП «Укрбурштин» ПАТ «ДАК «Українські поліметали» та ДП «Бурштин Україна» (які згідно Порядку № 1063[20] є виконавцями робіт) пакети документів щодо укладення договорів на розроблення робочого проєкту землеустрою з рекультивациі порушених земель та виконання робіт з рекультивациі. Згідно з отриманими відповідями, надані Підприємством пакети документів не містили висновку державної екологічної експертизи щодо екологічної ситуації, яка склалася на землях лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину (Додаток 8).

Згідно наданої (на запит Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства) інформації Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації (від 27.06.2017 №03-719) –державна екологічна експертиза щодо екологічної ситуації проводиться (на дату надання інформації) за заявою замовника (в даному випадку ДП «Дубровицький лісгосп») до якої додається рішення місцевої ради або її виконавчого комітету на проведення експертизи (Додаток 9).

Як наслідок, ДП «Дубровицький лісгосп» направлено (13.07.2017) 9 клопотань до місцевих рад (Дубровицького та Рокитнівського районів) щодо прийняття на черговій сесії місцевої ради рішення щодо необхідності проведення державної екологічної експертизи екологічної ситуації, що склалася на землях лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, які залишені без відповіді (Додаток 10).

Примітка: клопотання надіслані Миляцькій об'єднаній територіальній громаді, Великоозерянській, Лісівській, Мочулицьенській, Нивецькій, Осівській, Селецькій, Трипутнянській та Вежинській сільським радам.

Під час аудиту зазначеним дев'ятьом місцевим радам надіслані запити щодо пояснення причин залишення без розгляду клопотань ДП «Дубровицький лісгосп» щодо проведення екологічної експертизи. Однак, станом на дату завершення аудиту відповіді від чотирьох місцевих рад не отримано, а дві ради повідомили про не прийняття рішення без зазначення причин. Натомість, Нивецька, Осівська, Селецька, Трипутнянська та Вежинська сільські ради повідомили про прийняття відповідного рішення. (Додаток 42).

Слід зазначити, що з 18.12.2017 набрав чинності Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»[6], відповідно до якого, втратив чинність Закон України «Про екологічну експертизу»[7], яким регламентувалося проведення державної екологічної експертизи та видача висновків. При цьому, зміни до Порядку №1063[20] в частині надання висновку державної екологічної експертизи щодо екологічної ситуації, яка склалася на землях лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину, не внесені.

Тобто, з дати набрання чинності Порядку №1063[20], а саме з 16.02.2017, роботи з рекультивації земель, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину не проводились.

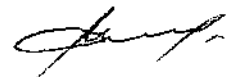
Оскільки вказані землі повноцінно не використовуються для ведення лісового господарства, Підприємство щорічно недоотримує приріст деревини з площі 2 533,9 га розрахунковою кубомасою 9 375,43 куб. м, з розрахунку 3,7 куб. м з 1 га (Додаток 7).

Примітка: 3,7 куб. м/га -приріст згідно матеріалів лісовпорядкування 2010 року;

Внаслідок зазначеної вище втрати кубомаси, Підприємство щорічно втрачає можливість отримання в майбутньому прибутку в сумі 3 968 531,46 гривень.

Примітка: Розрахунок щорічних майбутніх втрат Підприємства внаслідок зволікання з початком робіт, щодо рекультивації, проведено шляхом добуток розрахункової щорічної втрати кубомаси та фактичного валового прибутку на рубках головного користування за 2018 рік (423,29 грн/куб. м.) При цьому, фактичний валовий прибуток визначений згідно даних форми № 1-ліс «Калькуляція собівартості по заготівлі лісопродукції за січень-грудень 2018 року» шляхом ділення різниці вартості заготовленої деревини від рубок головного користування (в оптових цінах з врахуванням верхнього та нижнього складів) та виробничої собівартості заготовленої деревини від рубок головного користування на кількість заготовленої деревини від рубок головного користування ((24 604,00 тис. грн- 14 531,8 тис. грн)/23,795 тис. кум. м= 423,29 грн/куб. метрів). Тобто, сума щорічного прибутку складає 3 968 531,46 грн (9 375,43 куб. м * 423,29 грн /куб. метрів).

Таким чином, внаслідок не включення до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації, 413,5 га порушених незаконним видобутком бурштину земель, ДП «Дубровицький лісгосп» щорічно втрачає можливість приросту кубомаси

об'ємом 9 375,43 куб. м та, як наслідок, втрачає можливість отримання в майбутньому додаткового прибутку в сумі 3 968 531,46 гривень.

Поряд з цим, з 2019 року Підприємством здійснюються витрати на сплату земельного податку, в т.ч. за землі порушені незаконним видобутком бурштину, які фактично не використовуються в господарській діяльності. Зокрема, за I півріччя 2019 року ДП «Дубровицький лісгосп» здійснило витрати на сплату земельного податку за порушені землі на загальну суму 24 425,00 грн та до кінця поточного року зобов'язане ще доплатити 24 425,00 грн. Тобто, щорічно Підприємство зобов'язане сплачувати земельного податку у сумі 48 850,00 грн (24 425,00+24 425,00), за землі які не в змозі використовувати в господарській діяльності. Як наслідок, ДП «Дубровицький лісгосп» втрачає можливість отримання чистого прибутку у вказаній сумі.

Таким чином, неприйняття місцевими радами (сільськими радами та об'єднаною територіальною громадою) своєчасного рішення щодо проведення екологічної експертизи та не внесення до Порядку №1063[20] змін про надання висновку державної екологічної експертизи щодо екологічної ситуації, призвело до зволікання з проведення робіт по рекультивациі земель, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину, що зумовлює щорічну втрату можливого приросту кубомаси об'ємом 9 375,43 куб. м та відповідно додаткового прибутку в сумі 3 968 531,46 грн, а також призводить здійснення щорічних непродуктивних витрат на суму 48 850,00 гривень.

Аудитом підтверджено, що неконтрольований видобуток корисних копалин з порушенням вимог законодавства щодо використання та охорони земель, а також законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів, призводить до збитків зумовлених знищенням та пошкодженням дерев, так як:

- внаслідок дій невстановлених осіб щодо неконтрольованого видобутку корисних копалин державі нанесена шкода на загальну суму 179 473,44 тис. грн (в т.ч внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу 111 088,97 тис. грн; самовільного зайняття земельних ділянок – 19 745,41 тис. грн; використання земельних ділянок не за цільовим призначенням – 48 639,06 тис. грн);

- зволікання з проведення робіт по рекультивациі земель, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину, зумовлює недоотримання в майбутньому ДП «Дубровицький лісгосп» чистого прибутку загальною сумою 3 968,53 тис. грн та призводить до здійснення щорічних непродуктивних витрат на суму 48,85 тис. грн;

- внаслідок не включення до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивациі, 413,5 га порушених

незаконним видобутком бурштину земель, ДП «Дубровицький лісгосп» щорічно втрачає можливість додаткового отримання чистого прибутку в сумі 647,61 тис. грн та ризик здійснення в майбутньому додаткових витрат на відновлення пошкоджених незаконним видобутком бурштину земель лісогосподарського призначення на загальну суму 6 688,33 тис. гривень.

2.2.2. Гіпотеза 2. Прийняття нормативних обмежень та неефективних управлінських рішень Органу управління призводить до здійсненням непродуктивних витрат та зниження чистого фінансового результату Підприємства.

2.2.2.1. Приєднання ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ»

Відповідно до наказу Державного агентства лісових ресурсів України від 24.01.2017 №18 «Про припинення ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» та затвердження складу Комісії з припинення» припинено діяльність ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» шляхом приєднання до ДП «Дубровицький лісгосп»[24].

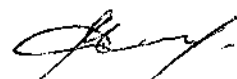
Передавальним актом балансових рахунків, матеріальних цінностей та активів ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» від 30.06.2017 проведено безоплатну передачу активів та пасивів на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» на загальну суму 899 630,73 гривень. Загальні зобов'язання (довгострокові та короткострокові) ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» перевищували активи на 717 743,18 грн (довгострокові зобов'язання – 123 128,36 грн, короткострокові зобов'язання – 1 298 277,88 грн та від'ємний власний капітал – 717 743,18 гривень).

Під час аудиту встановлено, що в січні-червні 2017 року ДП «Дубровицький лісгосп» здійснено перерахунок коштів ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» з призначенням «поворотна фінансова допомога» на загальну суму 782 000,00 грн, з яких повернені 375 000,00 грн. При цьому, фінансовим планом ДП «Дубровицький лісгосп» на 2017 рік не передбачено надання фінансової допомоги. Крім того, в січні-червні 2017 року ДП «Дубровицький лісгосп» відпущено ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» лісопродукцію на загальну суму 490 693,86 грн, яка оплачена у сумі 118 200,00 гривень.

Згідно пояснення директора ДП «Дубровицький лісгосп» Петренка В.А.:

- надання поворотної фінансової допомоги та відпуск продукції з подальшою оплатою було зумовлене необхідністю здійснення ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» виплати заробітної плати та оплати обов'язкових платежів до бюджетів та спеціальних фондів та уникнення сплати ДП «Дубровицький лісгосп» (як подальшого правонаступника ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ») штрафних санкцій;

- відпуск продукції для ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» був зумовлений необхідністю уникнення сплати ДП «Дубровицький лісгосп» (як

подальшого правонаступника ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ») штрафних санкцій за невідвантажену ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ», але оплачену покупцями лісопродукцію (Додаток 11).

Як наслідок, станом на 30.06.2019 за балансами обох підприємств обліковувалася:

- заборгованість ДП «Дубровицький лісгосп» перед ДП «СЛАП «Дубровицьке ДСЛ» на загальну суму 87 515,10 грн;

- заборгованість ДП «СЛАП «Дубровицьке ДСЛ» перед ДП «Дубровицький лісгосп» на загальну суму 779 493,82 гривень.

Тобто, внаслідок приєднання ДП «СЛАП «Дубровицьке ДСЛ» до ДП «Дубровицький лісгосп», Підприємством втрачено можливість повернення активів (у вигляді перерахованих коштів) у сумі 691 978,72 грн (779 493,82-87 515,10).

При цьому, в складі переданих активів ДП «Дубровицький ДСЛ» станом на 30.06.2017 обліковувалися нематеріальні активи на суму 72 337,69 грн та капітальні інвестиції на придбання (створення) нематеріальних активів на суму 103 370,18 грн, а саме: витрати на оформлення права постійного користування земельними ділянками та виготовлення технічної документації із землеустрою.

Під час аудиту встановлено, що відповідно до розпорядження Рівненської обласної державної адміністрації від 24.05.2017 №282, землі ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» передані в постійне користування ДП «Дубровицький лісгосп» площею 1 838,9 га, щодо інших земельних ділянок право користування не було оформлено належним чином.

Примітка: Відповідно до п.4 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Міністерства фінансів України 18.10.1999 №242 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.11.1999 №750/4043 (зі змінами, далі – П(с)БО №8 «Нематеріальні активи»[12]), незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи - капітальні інвестиції у придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося.

Тоді як, п.6 П(с)БО №8 «Нематеріальні активи»[12] визначено, що придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

Тобто, фактично станом на 30.06.2017 у ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» за балансом обліковувалися нематеріальні активи та капітальні інвестиції в матеріальні активи на загальну суму 175 707,87 грн, які не відповідали ознакам визначеним п.4 та п.6 П(с)БО №8 «Нематеріальні активи»[12].

Як наслідок, ДП «Дубровицький лісгосп» прийнято від ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» (без врахування взаємних зобов'язань) активи на суму 636 407,76 грн (899 630,73-87 515,10-175 707,87) та зобов'язання на загальну суму 641 912,42 грн (123 128,36+1 298 277,88 -779 493,82).

Тобто, ДП «Дубровицький лісгосп» прийнято зобов'язання, які перевищують активи на суму 5 504,66 грн (636 407,76-641 912,42), що призвело до втрати активів у вигляді коштів на зазначену суму.

Крім того, під час аудиту встановлено, що після приєднання ДП «СЛАП «Дубровицьке ДСЛ», Підприємством в 2017-2018 роках сплачено штрафні санкції за порушення податкового законодавства, зумовлені несвоєчасною та неповною сплатою ДП «СЛАП «Дубровицьке ДСЛ» податків на загальну суму 283 452,94 грн, у тому числі: донарахована сума податкових платежів – 12 400,00 грн, пеня – 4 908,77 грн, штрафи – 266 654,17 грн (Додаток 12).

Слід зазначити, що за умови прийняття Державним агентством лісових ресурсів України рішення про ліквідацію ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ», Підприємство мало б змогу уникнути втрати активів на суму (у вигляді коштів) 697 483,38 грн (691 978,72+5 504,66) та здійснення зайвих (непродуктивних) витрат на сплату штрафних санкцій у сумі 283 452,94 гривень.

2.2.1.2. Безоплатна передача матеріальних цінностей.

В ході аудиту встановлено факти безоплатної передачі упродовж 2017-2018 років та I півріччя 2019 року з балансу Підприємства лісопродукції (пиломатеріали обрізні хвойні I-III сортів, круглі лісоматеріали) на баланс окремих державних підприємств лісової галузі в загальній кількості 1 321,0285 куб.м на суму 1 262 808,76 грн, ПДВ – 252 561,77 грн, всього на загальну суму 1 515 370,53 грн (Додаток 13).

Зокрема, у 2017 році згідно листів Державного агентства лісових ресурсів України від 19.07.2017 № 05-44/4876-17, № 05-44/4877-17 та №05-44/4879-17, адресованих лісгосподарським підприємствам, які координуються Рівненським, Сумським, Черкаським, Житомирським, Закарпатським, Івано-Франківським Львівським обласними управліннями лісового та мисливського господарства, Київським обласним та по м. Києву управлінням лісового та мисливського господарства запропоновано розглянути питання щодо можливості надання щомісячної посиленої фінансової допомоги підприємствам, які координуються Сумським, Одеським та Запорізьким обласними управліннями лісового та мисливського господарства для здійснення організаційно-технічних заходів з проведення комплексу профілактичних попереджувальних заходів спрямованих на запобігання виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з пожежною небезпекою та з метою зняття соціальної напруги через відсутність бюджетного фінансування на підприємствах південно-східного регіону.

Впродовж 2017-2018 років та I півріччя 2019 року Підприємством отримано 16 листів-звернень від ДП «Северодонецьке лісомисливське господарство» ДП «Біловодцьке лісомисливське господарство», ДП «Запорізьке лісомисливське господарство», ДП «Білокураківське лісомисливське господарство», ДП «Саратське лісове господарство»,

ДП «Новоайдарське лісомисливське господарство» щодо здійснення передачі лісопродукції з балансу ДП «Дубровицький лісгосп» на баланс зазначених підприємств.

Довідково: На виконання наказів Державного агентства лісових ресурсів України щодо безоплатної передачі матеріальних цінностей та на основі актів приймання-передачі Підприємством передано безоплатно лісопродукцію ДП «Северодонецьке лісомисливське господарство» в кількості 182,700 м³ на суму 80 388,72 грн (ПДВ – 13 398,12 грн), ДП «Біловодське лісомисливське господарство» в кількості 512,988 м³ на суму 391 198,47 грн (ПДВ – 65 199,75 грн), ДП «Запорізьке лісомисливське господарство» в кількості 126,809 м³ на суму 215 998,64 грн (ПДВ – 35 999,78 грн), ДП «Білокураківське лісомисливське господарство» в кількості 287,697 м³ на суму 491 789,48 грн (ПДВ – 81 964,41 грн), ДП «Саратське лісове господарство» в кількості 65,732 м³ на суму 102 000,65 грн (ПДВ – 12 000,00 грн), ДП «Новоайдарське лісомисливське господарство» в кількості 98,5875 м³ на суму 161 996,75 грн (ПДВ – 26 999,46 грн) (Додаток 14).

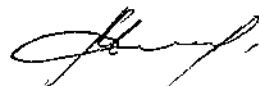
Відповідно до вищевказаних внутрішньо-розпорядчих документів допомога державним підприємствам у вигляді безоплатної передачі лісопродукції надавалась для здійснення організаційно-технічних заходів з проведення комплексу профілактичних попереджувальних заходів спрямованих на запобігання виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з пожежною небезпекою та з метою зняття соціальної напруги через відсутність бюджетного фінансування на підприємствах південно-східного регіону. Вказані обставини, що обумовили необхідність надання допомоги, можуть бути віднесені до сфери благодійної діяльності, визначеної пп. 3 п. 2 ст. 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 № 5073-VI (далі - Закон України №5073-VI[8]), а саме, екологія, охорона довкілля та захист тварин.

В бухгалтерському обліку ДП «Дубровицький лісгосп» господарські операції відображені за дебетом субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» та кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» на суму переданих цінностей з одночасним відображення за дебетом субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» та кредитом субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями». Таким чином, за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 в бухгалтерському обліку відображені витрати від безоплатної передачі лісопродукції на загальну суму 1 515 370,53 грн (в т.ч.: за 2017 рік – 361 187,6 грн, за 2018 рік – 992 186,18 грн, з I півріччя 2019 року – 161 996,75 гривень).

При цьому, слід враховувати ступінь виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічному та фінансовому планах Підприємства, інтересів та обов'язків державного підприємства щодо збереження активів та управління державним майном.

Примітка: Фінансовими планами на 2016-2019 роки не передбачено можливість здійснення ДП «Дубровицький лісгосп» витрат на благодійну допомогу та/або використання прибутку Підприємства на зазначені цілі.

Таким чином, виконання наказів Державного агентства лісових ресурсів України щодо безоплатної передачі лісопродукції іншим юридичним особам, які містять ознаки благодійної допомоги, призвело до

здійснення ДП «Дубровицький лісгосп» непродуктивних витрат на суму 1 515 370,53 гривень.

2.2.1.3. Наявність нормативних обмежень впливає на поширення шкідників.

Проведеними лісопатологічними обстеженнями встановлено, що останніми роками швидко поширюється стрімке і масове всихання хвойних дерев (масово поширюються шкідник – верховий короїд).

За даними ДП «Дубровицький лісгосп» (книга обліку осередків шкідників та хвороб лісу[30]) за 2016 рік зафіксовано пошкодження шкідником лісових насаджень на площі 33,0 га, за 2017 рік – 1 208,8 га, за 2018 рік – 0,00 га, за I півріччя 2019 року – 28,5 гектара.

Вимогами п. 3 Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 №756 (зі змінами, далі – Санітарні правила №756[21]) визначено, що види, обсяги, строки, місце та особливості здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів визначаються державними спеціалізованими лісозахисними підприємствами, органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, територіальними органами Держлісагентства, а також власниками лісів, постійними лісокористувачами на основі погоджених матеріалів лісовпорядкування, а також результатів оцінки санітарного стану лісових насаджень.

При цьому, в Санітарних правилах №756[21] відсутні будь які часові обмежень щодо виконання державними спеціалізованими лісозахисними підприємствами робіт з лісопатологічного обстеження площ пошкоджених шкідниками.

У досліджуваному періоді, лісопатологічними обстеженнями охоплено 496,90 га, в т.ч. за 2016 рік 33,0 га, за 2017 рік – 1 208,8 га, за 2018 рік – 0,00 га, за I півріччя 2019 року – 28,5 га (Додаток 15).

Всього, протягом досліджуваного періоду на лісопатологічні обстеження витрачено 420,4 тис. грн (34,9+100,6+175,4 +109,5), що складає 98,8% від загальної суми витрат на боротьбу зі шкідниками та хворобами лісу.

Примітка: Всього, протягом досліджуваного періоду на боротьбу зі шкідниками та хворобами лісу використано 425,3 тис. грн (2016 рік – 39,8 тис. грн; 2017 рік – 100,6 тис. грн; 2018 рік – 175,4 тис. грн; I півріччя 2019 року – 109,5 тис. гривень).

Слід зазначити, що лісопатологічні обстеження здійснюються на договірній основі Державним спеціалізованим лісозахисним підприємством «Рівнелісозахист» (далі – ДСЛП «Рівнелісозахист»)[31]. Аналіз діючих в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 договорів (які є тотожними, далі – Договори), укладених між ДП «Дубровицький лісгосп» та ДСЛП «Рівнелісозахист» вказує, що:

- Договорами не визначено предмету договору. Натомість, визначено зобов'язання обох сторін та вартість робіт з посиланням на протокол погодження договірної ціни на послуги ДСЛП «Рівнелісозахист»

(п.1.1-п.2.4 Розділу I та п.1 Розділу 2 Договорів). При цьому, розрахунок (оплата) здійснюється на основі Акту про виконання і оплату робіт (п.2 Розділу 2 Договорів).

- Протоколами погодження договірної ціни на послуги ДСЛП «Рівнелісозахист» (Додаток 1 до Договорів) визначено 4 види робіт з лісопатологічного обстеження насаджень (в т.ч.: на предмет визначення доцільності проведення СРС - повний комплекс робіт; на предмет визначення доцільності проведення СРС - в разі 100% загибелі насаджень); на предмет визначення доцільності проведення СРС та перевірка правильності закладки пробних площ; безпосередньо обстеження) вартість яких визначення з розрахунку на 1 гектар.

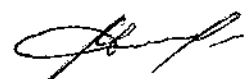
- Згідно з визначених Договорами зобов'язань, ДП «Дубровицький лісгосп» направляє ДСЛП «Рівнелісозахист» виклик з переліком та обсягами робіт (п.1.1 Розділу I Договорів). Натомість, ДСЛП «Рівнелісозахист» узгоджує з Підприємством обсяги та дату проведення виконаних робіт (п.2.1 Розділу I Договорів). При цьому, Договорами не визначено часових обмежень між датою виклику та початком виконання робіт ДСЛП «Рівнелісозахист».

- Згідно з визначених Договорами зобов'язань, ДСЛП «Рівнелісозахист» проводить роботи та надає послуги, передбачені планом роботи та згідно нормативних документів (п.2.1 Розділу I Договорів). Натомість, ДСЛП «Рівнелісозахист» узгоджує з Підприємством обсяги та дату проведення виконаних робіт (п.2.1 Розділу I Договорів). При цьому, Договорами не визначено часових термінів виконання робіт ДСЛП «Рівнелісозахист».

Тобто, за відсутності визначених нормативними документами або договорами будь-яких часових обмежень щодо термінів (строків) початку та проведення робіт (надання послуг) з лісопатологічного обстеження насаджень та за умови оплати проведених робіт (наданих послуг) з розрахунку площі пошкодженої шкідником виникає ризик зацікавленості ДСЛП «Рівнелісозахист» в відтермінуванні дати початку та завершення лісопатологічних обстежень з метою отримання максимального доходів від проведення робіт (надання послуг).

З метою запобігання поширенню шкідників Підприємством проведено суцільні та вибіркові санітарні рубки (далі – ССР та ВСР) на загальній площі 469,9 га, в т.ч.: 2016 рік – 18,30 га, 2017 рік – 59,30 га, 2018 рік – 323,90 га, I півріччя 2019 року – 95,4 гектарів.

При цьому, станом на 30.06.2019 зафіксовано 354 осередків пошкодження деревостанів верховим короїдом (з сильною, середньою та слабкою інтенсивністю зараження) на площах від 0,1 га до 22,4 га лісу. Загальна площа ураження складає близько 613,8 га або 1,0 % загальної площі Підприємства, га в т.ч.: сильна – 122,5 га; середня – 386,1 га; слабка – 105,2 гектарів.

Довідково (ентомологічні характеристики шкідника): верхівковий короїд трапляється повсюдно, пошкоджує різні види сосен, ялин, рідше смереку, модрина, зрідка ялівець. Починає заселяти верхню частину сосни, а згодом – і весь стовбур. Комаха «відпрацьовує» деревину під корою, і через закупорку потоків вологи дерево починає всихати. До того ж, верхівковий короїд поселяється на сосні не сам. Він приносить із собою хворобу – гриби офіостоми. Вони створюють так звану синяву, що швидко поширюється на весь стовбур. Таке дерево – невиліковно хворе, а використати його можуть хіба що на дрова. Найстрашніше ж, що верхівковий короїд повністю знищує здорове дерево приблизно за місяць-півтора.

Тобто, ентомологічні характеристики вказують на те, що враження дерев шкідником призводить до зупинення росту лісових насаджень, втрати якості деревини та втрати майбутнього приросту (від віку враження до віку стиглості).

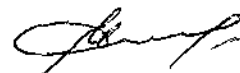
Під час аудиту проведено прогностичний розрахунок майбутніх втрат внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовленого впливом шкідника (*зменшення кількості ділової деревини*), а саме, втратами майбутнього приросту деревини за період з моменту зрубівання (*суцільна санітарна рубка*) пошкоджених дерев до віку їх стиглості.

Примітка: Розмір втрат розрахований шляхом добутку «фактичного валового прибутку на 1 куб. м деревини отриманої від рубок головного користування ДП «Дубровицький лісгосп» за рік який передує року виявлення осередку», «щорічної зміни запасу (*щорічного приросту*) деревини з 1 га», «площі насаджень пошкоджених шкідником» та «різниці між віком стиглості та фактичним віком запасів станом на початок року виявлення осередку». При цьому, щорічний приріст визначений відповідно до Проекту організації і розвитку лісового господарства ДП «Дубровицький лісгосп» РОУЛМГ (*Ірпінь 2010 р.*)[27] в цілому для лісгосподарського підприємства (*без врахування порід*) у об'ємі 3,7 куб. м/га, а вік стиглості встановлено за матеріалами лісовпорядкування: для сосни – 101 рік. Валовий прибуток визначений згідно даних форми № 1-ліс «Калькуляція собівартості по заготівлі лісопродукції (за рік який передує року виявлення осередку)» шляхом ділення різниці вартості заготовленої деревини від рубок головного користування (*в оптових цінах з врахуванням верхнього та нижнього складів*) та виробничої собівартості заготовленої деревини від рубок головного користування на кількість заготовленої деревини від рубок головного користування.

За результатами розрахунку встановлено, що внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовлене впливом шкідника (*зменшення кількості ділової деревини*) по рубкам проведеним в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 ДП «Дубровицький лісгосп» в майбутньому недоотримає прибутку на загальну суму 2 372 709,75 грн, (в т.ч. по насадженнях зрубаних в 2016 році – 848 442,46 грн, в 2017 році – 534 657,60 грн, в 2018 році – 234 714,30 грн, та за I півріччя 2019 року – 754 895,39 грн)(Додаток 16).

При цьому, сума мінімальних майбутніх втрат прибутку Підприємства, за наявними станом на 30.06.2019 площах насаджень пошкодженим шкідником, може складати 14 816 250,69 грн (Додаток 17).

Таким чином, через пошкодження деревостанів шкідником та, як наслідок, зменшення кількості виходу ділової деревини, Підприємством в майбутньому недоотримає чистого прибутку на загальну суму 17 188 960,44 грн (2 372 709,75+14 816 250,69).

Крім того, погіршення якості та втрата приросту деревини, внаслідок поширення шкідника, в майбутньому призведе також до зниження надходження до державного та місцевих бюджетів у вигляді рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Зокрема, в ході аудиту проведено порівняння розміру сплаченої рентної плати з 1 га насаджень від рубок головного користування (суцільні) за сплаченої рентної плати з 1 га насаджень від суцільних санітарних рубок.

Під час порівняння встановлено, що:

- розмір рентної плати з 1 га від рубок головного користування перевищує розмір рентної плати з 1 га від суцільних санітарних рубок більш як в 9 разів (відповідно 53 952,86 грн/га та 5 764,47 грн/га);

- маса ділової деревини з 1 га від рубок головного користування перевищує масу ділової деревини з 1 га від суцільних санітарних рубок більш як в 11 разів (відповідно 222 куб. м/га та 20 куб. м/га);

- загальна маса деревини з 1 га від рубок головного користування перевищує загальну масу деревини з 1 га від суцільних санітарних рубок в 1,7 рази (відповідно 295 куб. м/га та 173 куб. м/га).

Примітка: для порівняння використані дані 10 ділянок відведених у 2018 році під рубки головного користування та 10 ділянок відведених у 2018 році під суцільні санітарні рубки.

За результатами проведеного розрахунку встановлено, що загальна сума майбутніх втрат державного та місцевих бюджетів у вигляді рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовлене впливом шкідника (*зменшення кількості ділової деревини*) по ділянкам, які станом на 30.06.2019 мають сильну та середню інтенсивність зараження шкідником складає відповідно 5 903 076,97 грн та 18 605 534,85 грн. При цьому, за ділянками на яких впродовж досліджуваного періоду відбулося усунення зараження шляхом проведення суцільних санітарних рубок сума майбутніх втрат державного та місцевих бюджетів у вигляді рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів складатиме 3 228 621,70 грн (*Додаток 18*).

Таким чином, через пошкодження деревостанів шкідником та, як наслідок, зменшення кількості виходу ділової деревини, державний та місцеві бюджети у майбутньому недоотримають рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на загальну суму 27 737 233,52 грн ($5\,903\,076,97 + 18\,605\,534,85 + 3\,228\,621,70$).

Слід зазначити, що вимогами Санітарних правил №756[21] визначено, що:

- заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснюються з метою оздоровлення насаджень та збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів у лісі, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами (п.2);

- для поліпшення санітарного стану лісів здійснюються зокрема, вибіркові санітарні рубки; суцільні санітарні рубки (п.4);

- вибіркові санітарні рубки проводяться власниками лісів, постійними лісокористувачами шляхом вилучення з насаджень сухостійних, відмираючих, дуже ослаблених внаслідок пошкодження насаджень зокрема, шкідниками, які постійні лісокористувачі призначають на основі матеріалів лісовпорядкування, лісопатологічних обстежень та повідомлень про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень (п.12-п.13)

- суцільні санітарні рубки проводяться шляхом вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених зокрема, шкідниками, лише у деревостанах, в яких проведення вибіркового санітарних рубок призведе до зменшення повноти насаджень нижче 0,1. (п.28).

Довідково (ентомологічні характеристики шкідника): верхівковий короїд – жуки пробуджуються в першій декаді квітня і поновлюють додаткове живлення в ходах. Літ (виліт) починається наприкінці квітня за температури повітря 15 – 19 °С, масовий — на початку травня за температури 20 °С. Невдовзі жуки починають закладання нових ходів. Від «шлюбної» камери проточується від 6 до 12 довгих (20 – 50 см) маточних ходів, переважно в поздовжньому напрямку. Через 2 – 3 доби самка вигризає в них рідко розміщені камери і відкладає яйця, запечатуєчи їх зверху пробочкою. Плодючість — 16 – 120 яєць. У весняних маточних ходах буває від 20 до 50 яєць. Ембріональний розвиток триває від 8 до 14 діб. Відроджені личинки прокладають ходи завдовжки 2 – 5 см і залежно від температури завершують розвиток за 16 – 60 діб. Заляльковуються наприкінці травня. Розвиток лялечки завершується за 7 – 16 діб. Новоутворені жуки впродовж 12 – 20 діб додатково живляться у місцях розвитку. При масовому заселенні засихаючих дерев, якщо кора втрачає свіжість, жуки переходять для живлення на інші дерева. За наявності 8 – 10 жуків вони вигризають у корі цілі ділянки. Літ жуків другого покоління відбувається в липні. Повторюється процес утворення камер, відкладання яєць, відродження та живлення личинок, їх заляльковування і утворення жуків, які залишаються під корою до весни. За рік розвивається щонайменше дві генерації.

Під час аналізу даних Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу за 2016-2018 роки та I півріччя 2019 року[30] встановлено, що на усунутих (шляхом суцільної санітарної рубки) в 2016-2018 роках виділах лісових насаджень пошкоджених шкідником площею 10,4 га, зафіксовані нові осередки уражень на загальній площі 8,7 гектарів.

Аудиторським дослідженням встановлено, що після здійснених Підприємством вибіркового санітарних рубок на площі 13,4 га повторно виявлено осередки заражені шкідником (які потребують проведення суцільних санітарних рубок) площею 8,4 га (Додаток 19).

При цьому, зважаючи на різну вартість сирової та сухостійної деревини, призначення вибіркового санітарних рубок не виключає ризику здійснення лісозаготівельниками порубки не пошкоджених дерев, а здорових. Тоді як, пошкодженні дерева будуть сприяти подальшому розмноженню шкідника.

Тобто, ентомологічні характеристики шкідника та наявність ризику зрубування під час вибіркового санітарних рубок здорових дерев вказують на те, що суцільні санітарні рубки більш ефективні у боротьбі зі шкідником ніж вибіркові.

Поряд з цим, законодавство, що регламентує діяльність лісокористувачів, містить ряд чинників, які обмежують можливість проведення суцільних санітарних рубок, а також опосередковано можуть впливати на збільшення площі насаджень пошкоджених шкідником, а саме:

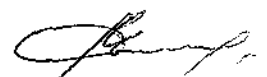
- наявність законодавчо встановлених граничних обмежень щодо можливості проведення суцільних санітарних рубок. Зокрема, вимогами п. 27 Санітарних правил №756[21], визначено, що суцільні санітарні рубки проводяться на площах не нижче 0,1 га шляхом вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій та стихійного лиха, лише у деревостанах, в яких проведення вибіркового санітарних рубок призведе до зменшення повноти насаджень нижче 0,1;

- відсутність в Санітарних правилах №756[21] будь яких часових обмежень щодо створення та порядку роботи комісії про доцільність проведення суцільних санітарних рубок. Зокрема, вимогами п. 30 Санітарних правил №756 визначено, що доцільність призначення суцільної санітарної рубки визначається комісією, до якої входять представники органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим або територіального органу Держлісагентства, органу місцевого самоврядування, на території якого зростають насадження, що потребують суцільної санітарної рубки, державного спеціалізованого лісозахисного підприємства, власника лісів, постійного лісокористувача.

- наявність законодавчо встановлених обмежень щодо можливості проведення санітарних рубок в період з 1 квітня до 15 червня. Зокрема, ст.39 Закону України «Про тваринний світ», від 13.12.2001 № 2894-III (зі змінами, далі – *ЗУ «Про тваринний світ»*)[3], визначено заборону проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (в т.ч. санітарних рубок лісу) у період масового розмноження диких тварин (з 1 квітня до 15 червня);

- відсутність законодавчо встановлених можливостей здійснювати разом з вирубуванням пошкоджених дерев вирубку дерев «буферної зони» (візуально здорових дерев навколо осередку зараження). Зокрема, п.12 та п.27 Санітарних правил №756[21] визначено, що вибіркові та суцільні санітарні рубки проводяться шляхом вилучення/вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій. Натомість наведені вище ентомологічні характеристики шкідника вказують, що візуально здорові дерева навколо осередку зараження можуть бути також вражені шкідником;

- можливість збереження/знаходження зрубаних дерев заражене жуком-короїдом в лісі (на місцях валки та/верхніх (проміжних) складах). Зокрема, вимогами п.46 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2017 №761 (зі змінами, далі – *Порядок №761[17]*), визначено

можливість вивезення деревини з 1 січня року рубки і до 1 квітня наступного року.

Таким чином, існуючі нормативні обмеження щодо можливості проведення суцільних санітарних рубок та відсутність максимальних часових обмежень для їх погодження впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками.

Аудитом підтверджено, що прийняття нормативних обмежень та неефективних управлінських рішень Органу управління призводить до здійснення непродуктивних витрат та зниження чистого фінансового результату Підприємства, зокрема:

- наявні в Санітарних правилах №756[21] нормативні обмеження щодо можливості проведення суцільних санітарних рубок (а саме мінімальної площі та повноти насаджень) впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- наявні в ЗУ «Про тваринний світ»[3] нормативні обмеження щодо заборони на проведення суцільних санітарних рубок (в період масового розмноження диких тварин - з 1 квітня до 15 червня) впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- відсутність у Санітарних правилах №756[21] часових обмежень щодо створення та порядку роботи комісії про доцільність проведення суцільних санітарних рубок та часових обмежень щодо проведення лісопатологічних обстежень впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- відсутність законодавчо встановлених можливостей здійснювати разом з вирубуванням пошкоджених дерев вирубку дерев «буферної зони» (візуально здорових дерев навколо осередку зараження) впливають на поширення шкідника;

- визначена Порядком №761[17] можливість збереження/знаходження зрубаних дерев (в т.ч. підчас санітарних рубок) впливає на поширення шкідника;

- внаслідок дій шкідника в майбутньому Підприємство недоотримало недоотримає чистого прибутку на загальну суму понад 17 188,96 тис. грн, а державний та місцеві бюджети у майбутньому недоотримають рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на загальну суму 27 737,23 тис. грн;

- прийняття рішення Державним агентством лісових ресурсів України рішення щодо приєднання ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» до ДП «Дубровицький лісгосп», призвело до втрати Підприємством активів (у вигляді коштів) на суму 697,48 тис. грн та здійснення зайвих (непродуктивних) витрат на сплату штрафних санкцій (за порушення здійснення ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ») у сумі 283,45 тис. грн;

- здійснення на виконання наказів Державного агентства лісових ресурсів України операції щодо безоплатної передачі лісопродукції іншим

юридичним особам, які містять ознаки благодійної допомоги, призвело до здійснення ДП «Дубровицький лісгосп» непродуктивних витрат Підприємством на суму на суму 1 515,37 тис. гривень.

2.2.3. Гіпотеза 3. Неefективність прийнятих управлінських рішень щодо операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних видів (напрямів) діяльності, інших операційних доходів, порядку формування, затвердження та застосування цін на продукцію та тарифів на послуги, інших операцій може призвести до недоотримання доходів або упущення економічних вигод.

2.2.3.1. Надання знижок на лісопродукцію.

Основним джерелом формування доходів Підприємства протягом перевіреного періоду були доходи від реалізації лісопродукції.

Реалізація необробленої деревини здійснювалась через аукціони з продажу необробленої деревини, за винятком дров паливних, деревини, яка використовується для розвитку матеріально-технічної бази постійних лісокористувачів відповідно до затверджених кошторисів, деревини, використання якої передбачено колективними договорами, деревини для індивідуального ремонту та будівництва згідно з поданими заявами, деревини для забезпечення потреб соціальної сфери, а також деревини для забезпечення потреб виробничих деревообробних підрозділів постійних лісокористувачів. Відповідно, ціни реалізації лісопродукції формувались на аукціоні.

Наказами директора Підприємства затверджувався стартовий (мінімальний) рівень цін на кожний квартал поточного року на всю лісопродукцію, яка реалізовувалась Підприємством в розрізі сортиментів, порід, довжин, діаметрів і сортності деревини. Затвержені мінімальні ціни були стартовими на аукціоні.

Не реалізована на товарній біржі лісопродукція реалізовувалась Підприємством самостійно по прямих договорах за вільними договірними цінами, виходячи з умов, що склалися на ринку. Договірні ціни за укладеними договорами відповідають затвердженим реалізаційним цінам, що склалися на аукціоні, або перевищують їх.

Зокрема за період, який підлягав дослідженню Підприємством отримано дохід від реалізації лісопродукції зокрема за:

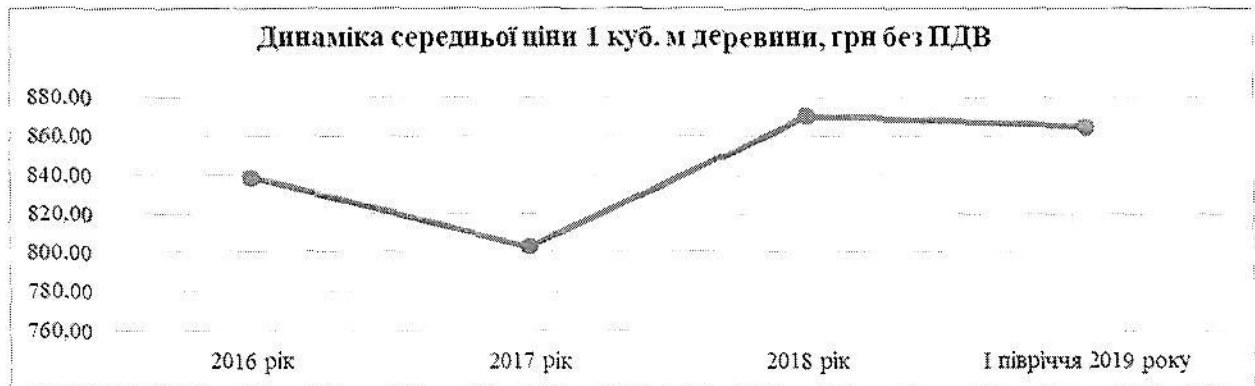
- 2016 рік отримано 55 782 193,72 грн, від реалізації 66 490,741 куб. м деревини;
- 2017 рік - 49 527 169,20 грн, від реалізації 61 707,232 куб. м деревини;
- 2018 рік - 64 178 923,86 грн, від реалізації 73 736,587 куб. м деревини;
- I півріччя 2019 року - 30 416 902,16 грн, від реалізації 35 172,988 куб. м деревини.

При цьому, в 2016-2018 роках частина чистого доходу від реалізації товарів, робіт та послуг (за даним бухгалтерського обліку) формувалася за рахунок доходів від зовнішньоекономічної діяльності (реалізації лісопродукції на експорт):

- за 2016 рік отримано 25 240 971,19 грн, від реалізації 21 117,176 куб. м деревини;
- за 2017 рік - 7 653 655,41 грн, від реалізації 9 917,438 куб. м деревини;
- за 2018 рік - 5 821 766,41 грн, від реалізації 6 452,838 куб. м деревини.

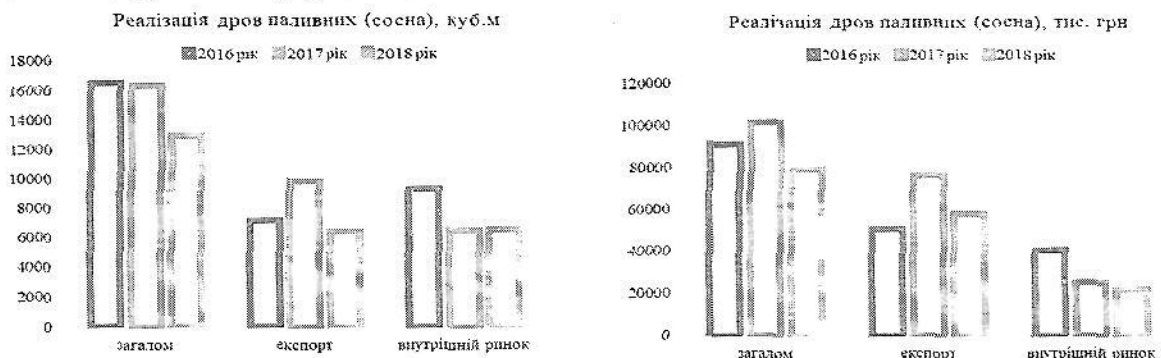
Тобто, за досліджуваний період, середня ціна 1 куб. м реалізованої деревини зросла на 3,1% (з 838,95 грн/куб. м за 2016 році до 864,78 грн/куб. м за I півріччя 2019 року). При цьому, індекс цін виробників з 2016-2018 роки та I півріччя 2019 року зріс за досліджуваний період на 28,9% (згідно з даними <http://www.ukrstat.gov.ua>).

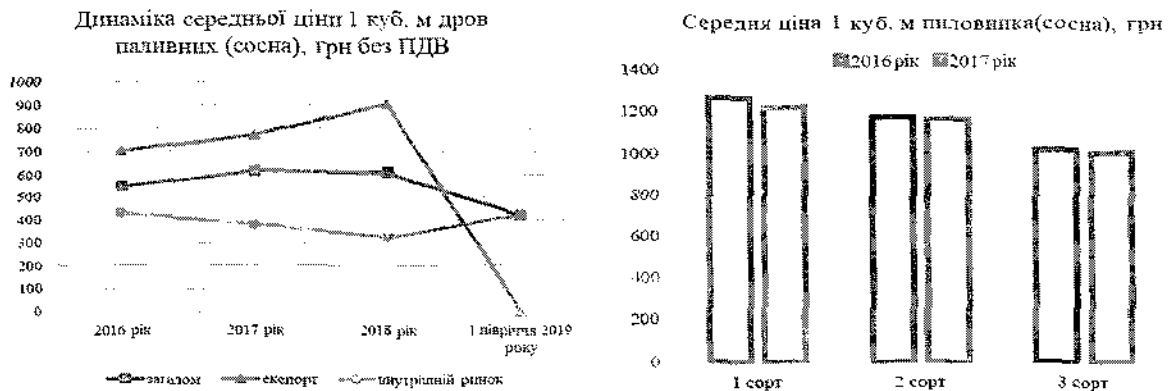

Низькі темпи зростання в досліджуваному періоді та зниження в 2016 році середньої ціни 1 куб. м деревини зумовлене перш за все введенням заборони на експорт ділової деревини, що як наслідок, призвело до збільшення пропозиції та зниження ціни на внутрішньому ринку України.

Примітка: вимогами статей 2, 2-1 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» від 08.09.2005 № 2860-IV (із змінами) було заборонено вивезення за межі митної території України, в митному режимі експорту, лісоматеріалів та пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев (протягом періоду, що підлягав перевірці) та лісоматеріалів необроблених (код 4403 УКТЗЕД):

- деревних порід, крім сосни, – протягом всього періоду, що підлягав аудиту;
- деревних порід сосни – з 01.01.2017 по 31.12.2018.

Під час аудиту встановлено, що в 2016-2018 роках Підприємство здійснювало відпуск продукції окремим категоріям покупцям за цінами відмінними від загально встановлених.

Примітка: колективний договір укладений між роботодавцем ДП «Дубровицький лісгосп» і профспілковим комітетом – представником трудового колективу на 2017 – 2019 роки, який прийнято загальними зборами трудового колективу протоколами від 25.02.2016 №1, від 02.02.2017 №1/17, від 10.04.2018 №2, від 19.02.2019 №9 та зареєстровано Управлінням праці та соціального заходу населення Дубровицької райдержадміністрації від 31.03.2016 №3749, від 09.03.2017 №8, від 22.02.2017 №775, від 17.04.2018 №858, від 25.02.2019 №09 відповідно (далі – Колективні договори на 2016, 2017, 2018 та 2019 роки[28]).

Колективними договорами на 2016 рік (п.8.6), на 2017 рік (п.8.7) та на 2018 рік (п.8.7), передбачено забезпечення: паливом для опалення приватних будинків працівників лісгоспу зі знижкою 20% при відпуску дров паливних з верхнього складу або зі знижкою 30% при відпуску дров паливних з нижнього склад; діловою деревиною при індивідуальному будівництві та ремонті житла/госпбудівель, працівників та пенсіонерів лісгоспу зі знижкою 30% вартості до 10 куб. м водному кварталі незалежно від стажу роботи на підприємстві.

Загалом, за 2016-2018 роки Підприємством реалізовано 983 835,90 грн без ПДВ (за 2016 рік – 388 558,86 грн, за 2017 рік – 286 711,47 грн, за 2018 рік – 308 565,57 грн). При цьому, ДП «Дубровицький лісгосп» надано знижку на загальну суму 262 368,17 грн без ПДВ (за 2016 рік – 102 076,25 грн, за 2017 рік – 76 865,26 грн, за 2018 рік – 83 427,17 грн(Додатки 20-23).

Слід зазначити, що умовами Колективних договорів на 2016-2018 роки передбачено відраховування профспілковому комітету кошти на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу. На виконання умов Колективних договорів, за період з 01.01.2016 по 31.12.2018, Підприємством перераховані кошти загальною сумою 1 721 678,46 грн (за 2016 рік – 605 768,76 грн, за 2017 рік – 422 576,40 грн, за 2018 рік – 693 333,30 гривень).

Крім того, кожен громадянин України має право на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло. Соціальний захист громадян, у сфері житлово-комунальних послуг – забезпечується державою (один із основних принципів державної політики), в тому числі надання субсидій.

Положенням про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг,

придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1996 № 848, визначено умови призначення та порядок надання громадянам субсидій готівкою зокрема, на придбання твердого побутового палива. Зокрема, п. 2. та п.4 вказаного положення передбачено, що:

- право на отримання адресної безготівкової субсидії для відшкодування витрат на оплату твердого побутового палива поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях (будинках), в частині оплати ними придбання побутового палива;
- субсидія на придбання твердого побутового палива призначається у разі, коли житлове приміщення не забезпечується електро-, тепло- або газопостачанням для опалення.
- якщо для опалення житлового приміщення одночасно використовується тепла енергія та/або природний газ та/або електроенергія, субсидія надається тільки на один вид палива;
- субсидії призначаються (виходячи з розміру доходу за попередній календарний рік) за наявності різниці між розміром плати за тверде побутове паливо у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами і обсягом визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу.

Постановою Кабінету міністрів України від 23.04.2012 №356 «Про встановлення мінімальних норм забезпечення населення твердим паливом і скрапленим газом та граничних показників їх вартості для надання пільг і житлових субсидій за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» визначено, що:

- мінімальні норми забезпечення населення твердим паливом для надання пільг – 1 тонна на домогосподарство на рік;
- мінімальні норми забезпечення населення твердим паливом для надання житлових субсидій - 2 тонни на домогосподарство на рік
- для надання пільг і житлових субсидій населенню на придбання твердого палива за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2016 році - 2000 грн за 1 тонну.

Тобто, фактично відбувається дублювання пільг для населення шляхом надання субсидії на придбання твердого побутового палива та надання знижки Підприємством на лісопродукцію.

При цьому, слід враховувати ступінь виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічному та фінансовому планах Підприємства, інтересів та обов'язків державного підприємства, визначених Статутом Підприємства, а саме отримання прибутку. Крім того, п. 10 Контракту з директором ДП «Дубровицький лісгосп» зобов'язано керівника забезпечувати високоефективну і стабільну роботу Підприємства та зміцнення його фінансового стану, отримання прибутку, ефективного використання коштів.

Однак, фактично керівником Підприємства не в повній мірі забезпечено виконання вищевказаних вимог, що призвело до неефективного використання коштів.

Таким чином, внаслідок прийняття управлінського рішення щодо передбачення в колективному договорі надання знижок на лісопродукції за наявності соціальних гарантій зі сторони держави та виділення ДП «Дубровицький лісгосп» коштів для профспілкового комітету коштів на

культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу, Підприємством втрачено можливість залучення додаткових доходів від реалізації лісопродукції для фізичних осіб на загальну суму 262 368,17 грн без ПДВ.

2.2.3.2. Недовихід.

Дослідженням повноти надходження, достовірності, правильності визначення та відображення в обліку операцій з заготівлі деревини встановлено наступне.

Відповідно до ст.48 Лісового кодексу України визначено, що затверджені матеріали лісовпорядкування є обов'язковими для ведення лісового господарства, планування і прогнозування використання лісових ресурсів. Статтею 69 Лісового Кодексу України, визначено, що спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом – лісорубним квитком. На виділених лісових ділянках можуть використовуватися лише ті лісові ресурси і лише для цілей, що передбачені виданим спеціальним дозволом.

Вимогами ст. 70 Лісового Кодексу України визначено, що заготівля деревини в порядку проведення рубок головного користування, а також інших рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства, проводиться власниками лісів і постійними лісокористувачами, яким у встановленому порядку надано це право.

Відповідно до п. 2 Порядку №761[17], лісорубний або лісовий квиток є основним документом, на підставі якого зокрема, здійснюється спеціальне використання лісових ресурсів та ведеться облік дозволених до відпуску запасів деревини.

Пунктами 6.1, 6.2 Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу, затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 22.11.2010 № 403 (із змінами, внесеними згідно з наказом Держлісагентства України від 18.07.2011 № 508) (далі- Методичні вказівки № 403[23]) визначено, що після проведення робіт з відведення і таксації лісосік провадиться попередня передача лісосік для заготівлі деревини. Державні лісогосподарські підприємства в рік, що передуює року початку рубки, але не пізніше 1 жовтня, пред'являють лісозаготівельникам відведені лісосіки з документами матеріально-грошової оцінки для попередньої передачі.

Крім того, п.6.15 Методичних вказівок № 403 визначено, що з дня видачі лісорубного квитка претензії службових осіб, які провадять лісозаготівлі, про незгоду з матеріально-грошовою оцінкою лісосік не приймаються.

ДП «Дубровицький лісгосп» самостійно не здійснює заготівлю деревини, натомість на договірній основі залучає інших суб'єктів господарювання.

Тобто, на момент укладання договору Підприємством та приймання лісосіки в розробку, лісозаготівельник ознайомлений з плановими обсягами належної для вирубки деревини в розрізі «ділової» та «дров'яної».

Під час аудиту встановлено, що умови договорів про надання лісозаготівельних послуг (далі – *Договори на лісозаготівлю*) є тотожними і передбачають, що лісозаготівельники (Виконавці) робіт мають право та зобов'язуються на власний ризик, власними силами, засобами та матеріалами надати послуги, пов'язані з лісозаготівлею. Комплекс робіт по наданню послуг може включати підготовку лісосіки до рубки, звалювання дерев з обрубанням гілок і сучків, трелювання деревини, розкряжування хлестів на сортименти, сортування-штабелювання деревини, очищення місць рубок.

Примітка: Умовами Договорів на лісозаготівлю обумовлено, що:

- Документальний супровід надання/прийняття сторонами послуг, оформляється наступними документами: картою технологічного процесу розроблення лісосіки; актом приймання-передачі лісосіки для розробки; технічним завданням; протоколом погодження вартості послуг; актом приймання-передачі виконаних робіт; актом огляду місць заготівлі деревини (2017 рік – аб.5 Розділу «Порядок приймання виконаної роботи», 2018-2019 роки – п.2,5 Договорів на заготівлю);

- Якість заготовленої лісопродукції та результат наданих послуг повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів України. У разі невідповідності результату наданих послуг вимогам, Виконавець зобов'язується за власні кошти та власними силами виправити недоліки протягом 10 календарних / 7 робочих днів від надання Замовником відповідної вимоги у письмовому вигляді (2017 рік – аб.5-аб.6 Розділу «Загальні положення», 2018-2019 роки – п.1.6 Договорів на заготівлю);

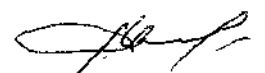
- Виконавець зобов'язаний надати послуги у встановлений строк, в асортименті, кількості та за цінами, що зазначені в даному договорі в обсязі і строки, передбачені відповідними нормативними документами і даним договором (2017 рік – аб.1 Розділу «Права та обов'язки Сторін», 2018-2019 роки – аб.1 п.4.2 Договорів на заготівлю);

- Виконавець зобов'язаний передати всю отриману в процесі розробки лісосіки лісопродукцію на франко-верхній (проміжний) склад ДП «Дубровицький лісгосп» (2017 рік – аб.2 Розділу «Права та обов'язки Сторін», 2018-2019 роки – аб.8 п.4.2 Договорів на заготівлю);

- У випадку порушення зобов'язань за договором, сторони несуть відповідальність передбачену чинним законодавством України та цим договором (2017 рік – аб.1 Розділу «Відповідальність Сторін за порушення Договору», 2018-2019 роки – п.5.1 Договорів на заготівлю).

Крім того, умовами Договорів на заготівлю (за 2017 рік – аб.2 Розділу «Порядок приймання виконаної роботи», за 2018-2019 роки – п.2.2) визначено, що перелік сортиментів, їх кількість та технічні характеристики доводяться Виконавцю перед початком розробки на кожен окрему лісосіку. Всі роботи по розробці лісосік виконуються Виконавцем згідно Технічного завдання.

При цьому, аудиторським дослідженням встановлено, що форма актів приймання-передачі лісосіки в розробку містить інформацію про об'єм деревини, яка підлягає вирубці в розрізі «ділової» та «дров'яної», а форма Технічного завдання містить планові обсяги заготівлі деревини в розрізі «ділової» та «дров'яної».

При цьому, умовами Договорів на заготівлю (2017 рік – аб.1 Розділу «Права та обов'язки Сторін», 2018-2019 роки – аб.3 п.4.1) визначено, що Виконавець має право ставити перед ДП «Дубровицький лісгосп» питання про перегляд плану надання послуги (виконання робіт), що не залежать від нього і перешкоджають наданню послуг відповідно Технічному завданні. В ході аудиту Підприємством не представлено документального підтвердження фактів звернень Виконавців щодо перегляду плану надання послуг в частині зменшення об'ємів деревини в розрізі «ділової» та «дров'яної»

Виходячи із вищеописаного, погоджені до виконання Технічні завдання з зазначенням чітко визначеної кількості куб. м. та порід ділової деревини вказують на те, що Підприємство зацікавлене не лише в дотриманні загального об'єму вирубаного маси деревини (в межах лісорубного квитка), а і в сортиментності вирубаного деревини (в розрізі порід).

Поряд з цим, проведеним під час аудиту порівнянням фактичного оприбуткування деревини (в розрізі «ділова» та «дров'яна» деревина, розрізі лісорубних квитків, кварталів, виділів та ділянок) за 2017-2018 роки та I півріччя 2019 року з дозволеними обсягами, що фактично по окремих лісорубних квитках оприбутковано менше деревини ніж визначено в лісорубних квитках. Зокрема, за 2017 рік по 65 ділянках Підприємство отримано на 434,006 куб. м деревини менше ніж визначено лісорубними квитками, за 2018 рік – по 211 ділянках на 707,476 куб. м менше; за I півріччя 2019 року – по 39 ділянках на 100,68 куб. м менше.

Слід зазначити, що умовами Договорів на заготівлю (за 2017 рік – аб.2 Розділу «Порядок приймання виконаної роботи», за 2018-2019 роки – п.2.2) визначено, що Відхилення фактичного виходу ліквідної деревини на лісосіці не повинно перевищувати 10%.

При цьому, вказана в Договорах на заготівлю норма щодо відхилення фактичного виходу ліквідної деревини не більше 10 % об'ємів дозволеної, не передбачена нормативними документами, які регламентують діяльність лісокористувачів та лісозаготівельників. Окрім, вимог визначених Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу, затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 22.11.2010 № 403[23] щодо робіт з відведення і таксації лісосік.

Примітка: п. 9.3 Методичних вказівок від 22.11.2010 № 403[23] визначено, що робота з відведення і таксації лісосік визнається незадовільною і виконується заново в таких випадках, зокрема: при розходженні даних перевірки з даними відведення по ліквідному запасу на лісосіці, ліквідному запасу окремих порід, частка яких у складі деревостану 2 і більше одиниці понад 10% (по діловій деревині – понад 15%); при помилці у визначенні площі понад 2 відсотки.

При цьому, Договорами на заготівлю не визначено відповідальності лісозаготівельників за недовихід деревини та/або незабезпечення сортиментності лісопродукції (в розрізі ділова та дров'яна).

З приводу вищевикладеного, директору Підприємства запропоновано пояснити причини включення до договорів з лісозаготівельниками умов щодо можливості відхилення заготовленої деревини від планового значення на 10%. Однак на дату завершення аудиту пояснення не надано (Додаток 24)

Тобто, лісозаготівельник може залишати за собою до 10% загальної кількості заготовленої деревини без сплати Підприємству будь-якої компенсації або санкцій.

Згідно отриманої інформації від 16-и органів місцевого самоврядування на території Дубровицького району Рівненської області функціонує 6 пилорам, які використовуються для власних потреб та одна пилорама – для здійснення господарської діяльності. Інформація щодо наявності нелегальних пилорам у зазначених органах місцевого самоврядування відсутня (Додатки 35-36).

Примітка: договори з лісозаготівельниками, які діяли впродовж 2016 років не містили умов щодо можливості заготівлі деревини з відхиленням 10% від визначеного в технічному завданні.

Під час аудиту проведено розрахунок втрат Підприємства внаслідок визначення Договорами на заготівлю можливості недовиходу деревини в розмірі 10%, шляхом добутку різниці між дозволеною та фактично заготовленою деревиною, в розрізі «ділової» та «дров'яної», та найдешевших цін «ділову» та «дров'яну», які склалися у Підприємства на дату підписання акту огляду місць заготівлі деревини. За результатами розрахунку встановлено, що за 2017-2018 роки та I півріччя 2019 року ДП «Дубровицький лісгосп» недотримано доходів на загальну суму 324 042,14 грн (Додатки 25-27).

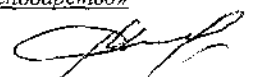
Таким чином, прийняття керівництвом Підприємства неефективного управлінського рішення, щодо визначення в договорах укладених з лісозаготівельниками можливості недовиходу деревини в розмірі 10% від дозволеного в лісорубних квитках призвело втрати ДП «Дубровицький лісгосп» можливості залучення додаткових доходів на суму 324 042,14 гривень.

2.2.3.2. Дослідження інших доходів.

В ході проведення аудиторського дослідження встановлено, що ДП «Дубровицький лісгосп» проводилося нарахування та перерахування збору за деревину, заготовлену під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів (рентної плати) до місцевих бюджетів.

Примітка. Згідно ст. 6 Лісового кодексу України лісовими ресурсами є деревні, технічні, лікарські та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення і виробництва та відтворюються у процесі формування лісових природних комплексів.

Статтею 67 Лісового кодексу України визначено, що у порядку спеціального використання можуть здійснюватися такі види використання лісових ресурсів: заготівля деревини; заготівля другорядних лісових матеріалів; побічні лісові користування; використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих,

рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо - виховних цілей, потреб мисливського господарства, проведення науково-дослідних робіт.

Статтею 77 Лісового кодексу України визначено, що спеціальне використання лісових ресурсів, крім розміщення пасік, є платним. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів встановлюється Податковим кодексом України.

Статтею 69 Лісового кодексу України визначено, що спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом - лісорубний квиток або лісовий квиток, що видається безоплатно.

Порядком №761[17] визначено, що лісовий квиток для заготівельника випикується лісгосподарським підприємством, на території якого проводиться заготівля другорядних лісових ресурсів, після сплати заготівельником нормативного збору до місцевого бюджету. Розмір нормативного збору за користування другорядними лісовими ресурсами визначається обласною радою і затверджується облдержадміністрацією.

Так, протягом періоду з 01.01.2016 по 30.06.2019 Підприємством перераховано до органів місцевого самоврядування плати за спеціальне використання лісових ресурсів в загальній сумі 162 505,20 грн, в тому числі: у 2016 році – 46 159,20 грн, у 2017 році – 24 959,00 грн; у 2018 році – 65 796,00 грн, у I півріччі 2019 року – 25 591,00 гривень.

Примітка. Згідно п. 3 ч. 1 ст. 69 Бюджетного кодексу України рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування) належить до доходів загального фонду бюджету міст районного значення, сільських, селищних бюджетів. Такі платежі зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів.

В ході аудиторського дослідження встановлено, що рішенням сесії Рівненської обласної ради від 23.12.2016 № 403 розпорядженням голови обласної державної адміністрації № 686 від 11.11.2016 прийнято Обласну програму «Ліси Рівненщини на 2016-2020 роки» (далі - Програма). Дана Програма прийнята з метою виконання основних напрямів ведення лісового господарства, спрямованих на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів та направлена на: підвищення рівня лісистості; нарощування ресурсного та екологічного потенціалу лісів, забезпечення ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку; підвищення стійкості лісових екосистем, забезпечення охорони і захисту лісів; відтворення, охорона і раціональне використання мисливської фауни; раціональне використання лісових ресурсів. Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів, власних коштів лісотористувачів та інших джерел.

Також встановлено, що рішенням сесії Рівненської обласної ради від 23.12.2016 за № 441 «Про встановлення ставок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів» встановлені ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та заготівлю другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів та зобов'язано органи місцевого самоврядування, на територіях яких використовуються лісові ресурси, спрямовувати на фінансування відповідних обласних, районних та сільських,

селищних програм для забезпечення відтворення лісів, проведення лісогосподарських заходів і утримання лісів у належному протипожежному та санітарному стані не менше 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Проведеним аналізом сум перерахованої суб'єктами підприємницької діяльності рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів (збір ягід та грибів) до місцевих бюджетів органів місцевого самоврядування та повноти повернення останніми не менш як 50% отриманих коштів, встановлено, що на рахунки ДП «Дубровицький лісгосп» в рамках програми щодо перерахування селищною та сільськими радами за заготівлю дикорослих ягід, грибів, лікарсько-технічної сировини надійшло коштів на загальну суму 20 701,00 грн, в тому числі: у 2016 році – 2 150,00 грн, у 2018 році – 18 551,00 грн, за 2017 рік та I півріччя 2019 року – відсутні) (Додаток 28).

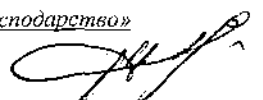
При цьому, плановий обсяг надходжень на рахунок Підприємства за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 (на виконання рішення сесії Рівненської обласної ради від 23.12.2016 за № 441) мав складати 81 252,60 грн, в тому числі: у 2016 році – 23 079,60 грн, у 2017 році – 12 479,5 грн; у 2018 році – 32 898,00 грн, у I півріччі 2019 року – 12 795,50 грн. Тобто рівень фактичних надходжень склав 25,5% планового значення.

При цьому, під час аудиту Підприємством не представлено документального підтвердження звернення до органів місцевого самоврядування щодо розгляду можливості спрямування 50% коштів, отриманих зі збору за спеціальне використання лісових ресурсів місцевого значення на виконання обласної програми «Ліси Рівненщини на 2016 – 2020 роки».

Крім того, розпорядчими документами Підприємства за 2016-2018 роки та I півріччя 2019 року не визначено працівника відповідального за здійснення контролю надходжень 50% від суми ставки збору лісового квитка.

В цілому, через відсутність за наслідками виданих лісових квитків лісокористувачам за спеціальне використання природних рослинних ресурсів (ягоди) та умов укладених договорів на заготівлю дикорослої сировини на території 10 лісництв (Бережницьке, Будимлянське, Дубровицьке, Залузьке, Лісівське, Літвицьке, Озерське, Перебродівське, Трипутнянське, Черменське) відповідно до ліміту, затвердженого Рівненським обласним управлінням лісового господарства, ДП «Дубровицький лісгосп» втрачені доходи від суми збору за виписаними лісовими квитками за 2016-2018 роки та I півріччя 2019 року, оплата за які проведена лісокористувачами на рахунок сільських рад в розмірі 100 % та, які необхідно було перерахувати на рахунок Підприємства в розмірі 50% від суми ставки збору лісового квитка, в розмірі 60 551,60 грн (2016 рік – 22 628,10 грн, 2017 рік – 12 479,50 грн, за 2018 рік – 32 898,00 грн, I півріччя 2019 року – 12 795,50 гривень).

В ході аудиту, органам місцевого самоврядування Дубровицького та Рокитнівського районів надіслано запити щодо надання інформації про

надходження рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та розмір перерахованих коштів ДП «Дубровицький лісгосп» на виконання Обласної програми «Ліси Рівненщини» на 2016-2020 роки. Як наслідок, в період проведення аудиту ДП «Дубровицький лісгосп» отримано надходження на загальну суму 44 487,45 грн (Додаток 29).

З приводу вищевикладеного директору Підприємства запропоновано пояснити причини низького повернення органами місцевого самоврядування 50% перерахованої їм плати за спеціальне використання лісових ресурсів (ставки збору за лісовими квитками). Однак, на дату завершення аудиту пояснення не надано (Додаток 30)

В цілому, через відсутність належної уваги та контролю з боку керівництва ДП «Дубровицький лісгосп» за надходженням коштів від органів місцевого самоврядування в розмірі 50% перерахованої їм плати за спеціальне використання лісових ресурсів (ставки збору за лісовими квитками) за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 втрачено можливість залучення додаткового доходу (резерви для підвищення ефективності діяльності підприємства) та спрямування коштів на виконання робіт щодо відтворення лісів, проведення лісогосподарських заходів, утримання лісів в належному санітарному стані на загальну суму 60 551,60 гривень.

Аудитом підтверджено, що неефективність прийнятих управлінських рішень щодо операцій, пов'язаних з формуванням доходів від основних видів (напрямів) діяльності, інших операційних доходів, порядку формування, затвердження та застосування цін на продукцію та тарифів на послуги, інших операцій може призвести до недоотримання доходів або упущення економічних вигод, зокрема:

- внаслідок прийняття управлінського рішення щодо передбачення в колективному договорі надання знижок на лісопродукцію за наявності соціальних гарантій зі сторони держави та виділення ДП «Дубровицький лісгосп» коштів для профспілкового комітету на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу, Підприємством втрачено можливість залучення додаткових доходів від реалізації лісопродукції для фізичних осіб на загальну суму 262,37 тис. грн;

- внаслідок прийняття керівництвом Підприємства неефективного управлінського рішення, щодо визначення в договорах укладених з лісозаготівельниками можливості недовиходу деревини в розмірі 10% від дозволеного в лісорубних квитках призвело до втрати ДП «Дубровицький лісгосп» можливості залучення додаткових доходів на суму 324,04 тис. грн;

- відсутність належної уваги та контролю з боку керівництва ДП «Дубровицький лісгосп» за надходженням коштів від органів місцевого самоврядування в розмірі 50% перерахованої їм плати за спеціальне використання лісових ресурсів (ставки збору за лісовими квитками) за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 втрачено можливість залучення додаткового доходу (резерви для підвищення ефективності діяльності підприємства) та

спрямування коштів на виконання робіт щодо відтворення лісів, проведення лісгосподарських заходів, утримання лісів в належному санітарному стані на загальну суму 60,55 тис. гривень.

2.2.4. Гіпотеза 4. Прийняття неефективних управлінських рішень може призвести до непродуктивних та сумнівних витрат при здійсненні господарської діяльності та іншої діяльності.

2.4.1.1. Дослідження витрат на оплату праці

Під час дослідження порядку формування витрат на оплату праці та нарахування встановлено, що система оплати праці Підприємства включає тарифну систему оплати праці (згідно посадових окладів, встановлених штатним розписом підприємства), відрядну оплату праці (відрядні розцінки по видах робіт) та бригадну форму оплати праці, визначені Колективними договорами на 2016, 2017, 2018 та 2019 роки[28].

Штатні розписи, відповідно до яких здійснюється оплата праці працівників, погоджені з уповноваженим органом управління.

Колективний договір є локальним нормативним актом, який у відповідності з чинним законодавством України регулює на підприємствах, в організаціях та установах усіх форм власності виробничі, трудові та соціально-економічні відносини, забезпечує соціально-правовий захист працівників та власника або уповноваженого ним органу.

Колективний договір укладається на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності і господарювання, які використовують найману працю і мають право юридичної особи.

Відповідно до Розділу «Соціальний захист та задоволення духовних потреб» Колективних договорів на 2016-2018 роки, адміністрація ДП «Дубровицький лісгосп» зобов'язується щомісячно відраховувати профспілковому комітету кошти на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу у розмірі 3 відсотки.

Фонд оплати праці працівників розраховується в порядку, що визначений Інструкцією зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 № 5, та складається з фонду основної заробітної плати; фонду додаткової заробітної плати; інших заохочувальних та компенсаційних виплат.

Відповідно сума, яка перераховується профспілковій організації безпосередньо залежить від фонду оплати праці Підприємства.

Крім того, в грудні 2018 року загальними зборами трудового колективу ДП «Дубровицький лісгосп» (протокол від 19.02.2019 № 9) прийнято та підписано директором Колективний договір на 2019 рік, яким в Розділі «Соціальний захист та задоволення духовних потреб» передбачено зобов'язання Підприємства щомісячно відраховувати профспілковому комітету кошти на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу у розмірі 4 відсотки.

Фінансовим планом Підприємства на 2019 рік передбачено фонду оплати праці: на рік – 22 200 000,00 грн, на I півріччя – 11 046 000,00 грн. Згідно даних бухгалтерського обліку за I півріччя 2019 року Підприємством віднесено на витрати сплату коштів на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу на загальну суму 228 532,59 гривень.

Тобто, внаслідок прийняття нового колективного договору, планові витрати Підприємства на 2019 рік зі сплати коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» зросли на 222 000,00 грн та складатимуть 880 000,00 грн (на I півріччя 2019 року – 441 840,00 тис. гривень).

Вищевикладене не сприяє досягненню мети діяльності ДП «Дубровицький лісгосп», щодо отримання прибутку, та зобов'язанням визначеним Контрактом з директором Підприємства, щодо зміцнення фінансового стану, отримання прибутку та ефективного використання коштів.

Примітка: впродовж 2015-2018 років відбулося зниження чистого прибутку з 1 604 тис. грн (за 2016 рік) до 525 тис. грн (за 2018 рік).

Таким чином, прийняття директором ДП «Дубровицький лісгосп» управлінського рішення щодо погодження (зі сторони власника Підприємства) внесення до Колективного договору на 2019 рік умов в частині підвищення розміру відрахувань профспілковому комітету з фонду оплати праці «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу», призведе в майбутньому до здійснення Підприємством щорічних додаткових витрат у сумі 222 000,00 грн, яких можна було б уникнути.

Слід зазначити, що у 2016-2018 роках Підприємством віднесено на витрати сплату коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» на загальну суму 1 721 678,46 грн (за 2016 рік – 605 768,76 грн, за 2017 рік – 422 576,40 грн, за 2018 рік – 693 333,30 гривень).

Примітка: Згідно із даними Звіту з праці форми № 1-ПВ (місячна), фонд оплати праці працівників підприємства за 2016 рік склав – 20 322 952,87 грн, за 2017 рік – 19 246 445,76 грн, за 2018 рік – 24 568 034,51 гривень.

Тобто, за 2016-2018 роки ДП «Дубровицький лісгосп» розрахункова сума витрат на сплату коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» мала складати 1 924 093,00 грн (за 2016 рік – 609 658,59 грн, за 2017 рік – 577 393,37 грн, за 2018 рік – 737 041,04 гривень).

Відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону України «Про колективні договори і угоди», від 01.07.1993 №3356-ХІІ (зі змінами, далі – Закону України «Про колективні договори і угоди»[29]), умови колективних договорів і угод, укладених відповідно до чинного законодавства, є обов'язковими для підприємств.

Крім того, згідно з вимогами ст. 15 Закону України «Про колективні договори і угоди»[29], контроль за виконанням колективного договору, угоди проводиться безпосередньо сторонами, що їх уклали, чи уповноваженими ними представниками. У разі здійснення контролю сторони зобов'язані надавати необхідну для цього наявну інформацію. Сторони, що підписали колективний договір, угоду, щорічно в строки, передбачені колективним договором, угодою, звітують про їх виконання.

Таким чином, внаслідок не виконання у 2016-2018 роках ДП «Дубровицький лісгосп» умов колективних договорів щодо виділення коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» у розмір 3% від фонду оплати праці, у Підприємства існує ризик втрати в майбутньому активів (у вигляді коштів) на загальну суму 202 414,54 грн (1 924 093,00 - 1 721 678,46) (Додаток 31).

З приводу вищевикладеного директору Підприємства запропоновано пояснити причини здійснення виділення коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» не в повному обсязі. Однак на дату завершення аудиту пояснення не надано (Додаток 32).

Зважаючи на вищевикладене, визначення розміру виплат профспілковому комітету «на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу» не стимулює зацікавленості трудового колективу в досягненні основної мети діяльності Підприємства – отримання прибутку. Оскільки, незалежно від результатів діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» профспілковий комітет та відповідно трудовий колектив отримує кошти на задоволення соціальних та інших потреб.

Примітка: ст. 250 Кодексу Законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (зі змінами, далі – КЗпП[4]) та ст. 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» визначено, що власники або уповноважені ними органи зобов'язані відраховувати кошти первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу в розмірах, передбачених колективними договорами та угодами, але не менше ніж 0,3 відсотки фонду оплати праці з віднесенням них сум на валові витрати.

Визначення в колективному договорі розміру коштів на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу» з розрахунку певного відсотку від чистого прибутку, який залишається у розпорядженні Підприємства, але не нижче від 0,3 відсотки фонду оплати праці, дозволить зацікавити трудовий колектив отриманні ДП «Дубровицький лісгосп» більшого прибутку.

2.4.1.2. Дослідження інших витрат.

Окрім того, аудиторське дослідження засвідчило необхідність зміни підходу зі сторони керівництва ДП «Дубровицький лісгосп» до пошуку шляхів з метою зменшення (скорочення) витрат, в тому числі, недопущення проведення витрат спричинених неврахуванням норм законодавства та розпорядчих документів та неефективних витрат з метою покращення фінансових результатів.

Зокрема, згідно представлених для аудиту документів, на підставі виданих по Підприємству наказів та діючих умов Колективних угод на 2016-2019 роки, ДП «Дубровицький лісгосп» здійснювало витрати на часткову оплату вартості лісопродукції, яка відвантажувалася пенсіонерам.

Так, за 2016-2018 роки та I півріччя 2017 року Підприємством на пільгових умовах (за ціною відмінною від встановленою по Підприємству) відвантажено лісопродукцію фізичним особам, які на момент відпуску

продукції не перебували в трудових відносинах з ДП «Дубровицький лісгосп» (пенсіонерам), на загальну суму 92 721,66 грн віднесено на витрати (за даними бухгалтерського обліку), в т.ч.: 2016 рік – 26 649,56 грн; 2017 рік – 26 590,91 грн; 2018 рік – 39 481,19 грн; I півріччя 2019 року – 0,00 грн (Додаток 23).

Примітка: Колективними договорами на 2016 рік (п.8.6), на 2017 рік (п.8.7) та на 2018 рік (п.8.7), передбачено забезпечення: паливом для опалення приватних будинків працівників та пенсіонерів лісгоспу, а також членів профспілкової організації лісгоспу інших суб'єктів господарювання зі знижкою 20% при відпуску дров паливних з верхнього складу або зі знижкою 30% при відпуску дров паливних з нижнього склад; діловою деревиною при індивідуальному будівництві та ремонті житла/госпбудівель, працівників та пенсіонерів лісгоспу зі знижкою 30% вартості до 10 куб. м водному кварталі незалежно від стажу роботи на підприємстві.

Слід зазначити, що Закон України «Про колективні договори й угоди»[29], передбачає укладання колективного договору з метою регулювання відносин працівників та роботодавця (ст.1). Вимогами с. 7 Закону України «Про колективні договори й угоди», визначено, що однією з умов колективного договору є забезпечення житлово-побутового, культурного, медичного обслуговування, організації оздоровлення і відпочинку працівників. Крім того, ст.7 Закону України «Про колективні договори й угоди» визначено, що колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги, зокрема щодо дитячого оздоровлення та придбання новорічних подарунків для дітей працівників, тощо.

Тобто, умови колективного договору повинні поширюватись на працівників та у питаннях соціально-побутових пільг ще й на їх дітей.

Турбота про осіб похилого віку, які не є працівниками Підприємства є гуманною, але повинна здійснюватися як спонсорська/благодійна діяльність в розмірах визначених фінансовим планом або за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні Підприємства.

Примітка: ст. 6 Закон України №5073-VI[8], передбачено, що благодійним пожертвуванням визначається безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення заздалегідь обумовлених цілей благодійної діяльності.

При цьому, слід враховувати ступінь виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічному та фінансовому планах Підприємства, інтересів та обов'язків державного підприємства щодо збереження активів та управління державним майном.

Примітка: Фінансовими планами на 2016-2019 роки не передбачено можливість здійснення ДП «Дубровицький лісгосп» витрат на благодійну допомогу та/або використання прибутку Підприємства на зазначені цілі.

З приводу вищевикладеного, директору Підприємства запропоновано пояснити причини надання пільг особам, які не перебувають у трудових відносинах з Підприємством. Однак, на дату завершення аудиту пояснення не надано (Додаток 33).

Таким чином, внаслідок прийняття управлінського рішення щодо передбачення в колективному договорі пільг та соціальних гарантій, які суперечать вимогам с.1 та ст.7 Закону України «Про колективні договори й угоди»[29], ДП «Дубровицький лісгосп» понесено зайві (непродуктивні) витрати з часткового покриття за рахунок коштів Підприємства вартості лісопродукції для фізичних осіб на загальну суму 92 721,66 грн з ПДВ (в т.ч.: 2016 рік – 26 649,56 грн; 2017 рік – 26 590,91 грн; 2018 рік – 39 481,19 гривень).

Вибірковим дослідженням дотримання норм списання палива і мастильних матеріалів встановлено, що списання проводилося на підставі маршрутних листів та норм, затверджених наказами Підприємства у відповідно до Норм витрат палива, мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 №43. Понаднормового списання пального не встановлено.

Зважаючи на вищевикладене, в частині питання використання службових автомобілів та списання паливо-мастильних матеріалів, викладеного у зверненні Управління захисту економіки в Рівненській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України від 02.09.2019 № 6878/39/116/01-2019, порушень не встановлено.

Аудитом підтверджено, що прийняття неефективних управлінських рішень призводить до непродуктивних та сумнівних витрат при здійсненні господарської діяльності та іншої діяльності, зокрема:

- прийняття директором ДП «Дубровицький лісгосп» управлінського рішення щодо погодження (зі сторони власника Підприємства) внесення до Колективного договору на 2019 рік умов в частині підвищення розміру відрахувань профспілковому комітету з фонду оплати праці «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу», призведе в майбутньому до здійснення Підприємством щорічних додаткових витрат у сумі 222,00 тис. грн, яких можна було б уникнути;

- внаслідок не виконання у 2016-2018 роках ДП «Дубровицький лісгосп» умов колективних договорів щодо виділення коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» у розмір 3% фонду оплати праці, у Підприємства виникає ризик втрати в майбутньому активів (у вигляді коштів) на загальну суму 202,41 тис. грн;

- внаслідок прийняття керівництвом Підприємства неефективного управлінського рішення при укладенні Колективних угод на 2016-2019 роки, щодо компенсації фізичними особам (не працівникам) частини вартості відвантаженої лісопродукції ДП «Дубровицький лісгосп» здійснено непродуктивні витрати на суму 92,72 тис. грн;

- визначення в Колективному договорі розміру виплат профспілковому комітету «на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу

роботу» з розрахунку певного відсотка від фактичного фонду оплати праці працівників не стимулює зацікавленості трудового колективу в досягненні основної мети діяльності Підприємства – отримання прибутку;

2.2.5. Гіпотеза 5. Неналежна організація системи внутрішнього контролю та стану збереження державного майна не дозволяють своєчасно і повною мірою виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та можуть призвести до втрати активів та надання уповноваженим користувачам недостовірної інформації.

2.2.4.1. Збереження лісового фонду

Всього, протягом досліджуваного періоду на відновлення лісів Підприємством використано 6 858,1 тис. грн: в 2016 – 16 47,4 тис. грн (план 1575,0 тис. грн), в 2017 – 2103,4 тис. грн (план 1817,0 тис. грн), в 2018 – 1896,8 тис. грн (план 1927,0 тис. грн), за I півріччя 2019 року – 1210,5 тис. грн (план 1017 тис. грн), з яких найбільшу питому вагу займають витрати на садіння і висівання лісу – 28,2 % або 1931,9 тис. грн та вирощування садивного матеріалу в розсадниках 27,9% або 1911,4 тис. гривень.

За результатами аналізу встановлено, що протягом досліджуваного періоду Підприємством проведено садіння і висівання лісу на площі 718 га (план 648 га), в тому числі протягом 2016 року зазначена площа склала 181 га (план - 154 га); 2017 року - 224 га (план - 220 га); 2018 року – 164 га (план - 144 га); за I півріччя 2019 року - 149 га (план - 130 га), відповідно.

Приживлюваність лісових культур першого року вирощування становила: 90,1%, 90,7 %, 91,1 %, 92,1 % при нормативній - 90 %.

Витрати на вирощування садивного матеріалу в розсадниках склали 1 911,4 тис. грн. У 2016 році при плановій кількості саджанців 1700 тис. шт на площі 1,2 га фактично отримано 2085 тис. шт на площі 1,8 га (122,6 % до планового показника). У 2017 році при плановій кількості саджанців 1700 тис. шт на площі 1,2 га фактично отримано 2393 тис. шт на площі 2,0 га (140,8% до планового показника). У 2018 році при плановій кількості саджанців 1702 тис.шт на площі 1,4 га фактично отримано 1865 тис. шт на площі 1,5 га (109,6 % до планового показника). Відповідно, упродовж I півріччя 2019 року дані відсутні.

Витрати на доповнення лісових культур за досліджуваний період склали 189,2 тис. грн. Доповнення лісових культур у 2016 році проведено на площі 106,0 га при плані 70,0 га (відсоток приживлюваності на таких ділянках склав 65 %-84 %); у 2017 році проведено на площі 117,0 га при плані 70,0 га (відсоток приживлюваності склав 69 %-89 %); у 2018 році проведено на площі 84,0 га при плані 70,0 га (відсоток приживлюваності склав 71 %-86 %); за I півріччя 2019 року проведено на площі 93,0га при плані 44 га (відсоток приживлюваності склав 73 %-87 %). Отже, за досліджуваний період площа ділянок, на яких проведено доповнення лісових культур 1-3-річного віку зростає на 42,3 %.

Примітка: згідно п. 8.6 Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затвердженої наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.08.2010 №260, доповнення призначають у лісових культурах з приживлюваністю 85 % і менше незалежно від встановленої нормативної приживлюваності.

За даними інвентаризаційних матеріалів Підприємства площа ділянок з приживлюваністю 85,0 % і більше, на яких проведено доповнення лісових культур становить 28,9 га, а саме: 2016 рік - 12,0 га, 2017 рік - 7,0 га, 2018 рік - 9,9 га. Відповідно до наданої Підприємством інформації, причинами необхідності проведення доповнення лісових культур на зазначених ділянках є поодинокі всихання рослин через 20-35 м та нерівномірне збереження рослин.

Протягом досліджуваного періоду Підприємством залишено під природне поновлення 121,5 га, в тому числі протягом 2016 року 38 га; 2017 року - 51 га; 2018 року - 13 га; за I півріччя 2019 року - 19,5 га. Під природне поновлення в умовах Підприємства виділяються ділянки з урахуванням господарського призначення, типу лісорослинних умов, місця знаходження та природно-кліматичних умов.

Всього протягом досліджуваного періоду на охорону лісів від пожеж спрямовано кошти в сумі 4837,2 тис. грн, в структурі яких найбільшу питому вагу займають витрати на організацію, утримання лісових пожежних станцій і зв'язку склали 84,8% (4103,7 тис. грн), утримання тимчасових пожежних наглядачів - 4,5% (217,7 тис. грн), догляд за мінералізованими смугами та протипожежними розривами - 6,8% (327,7 тис. гривень).

Проведеним аудиторським дослідженням збереження лісових ресурсів встановлено, що згідно п. 3.1 Статутів Підприємство створено з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів.

Лісовою охороною Підприємства протягом досліджуваного періоду виявлено 182 випадки незаконних порубок лісу (маса незаконно зрубаної деревини становить 129,91 куб. м), як наслідок, лісу нанесена шкода на загальну суму 559 751,00 грн. На момент проведення аудиту відшкодовано збитки на суму 296 382,07 гривень.

Крім того, в досліджуваному періоді Державною екологічною інспекцією Поліського округу проведено планову перевірку за період з 09.03.2018 по 30.03.2018, за результатами якої встановлено факти незаконних рубок дерев та нанесення збитків державі на загальну суму 55 890,00 грн повністю відшкодовано (Додаток 34).

З метою дослідження питання збереження лісового фонду та питань викладених у зверненні Управління захисту економіки в Рівненській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України від 02.09.2019 №6878/39/116/01 -2019 (щодо законності обчислення грошової оцінки лісу на лісосіках; законності проведення рубок; законності проведення лісозаготівельних робіт, розробки і подання по підлеглості матеріалів про розподіл лісів на групи та застосування лісових такс і зміни границь

лісництв, облік лісового фонду і реєстрації всіх змін у його складі), до аудиту залучений фахівець Державної екологічної інспекції Поліського округу, яким встановлено наступне.

Облік лісів включає збір та узагальнення відомостей, які характеризують кожну лісову ділянку за площею, кількісними та якісними показниками. Основою ведення обліку лісів є матеріали лісовпорядкування. Ведення обліку лісів забезпечується постійним підтриманням характеристик кожної лісової ділянки, їх змін, спричинених господарською діяльністю, стихійним лихом або іншими причинами.

Порядок ведення державного обліку лісів затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» від 20 червня 2007 року № 848.

Базове лісовпорядкування у ДП «Дубровицький лісгосп» було проведене у 2010 році Харківською лісовпорядною експедицією. Матеріали лісовпорядкування є в наявності у кожному лісництві та безпосередньо в ДП «Дубровицьке лісове господарство». Зміни в таксаційні описи і планшети вносяться своєчасно.

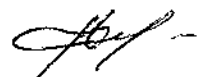
Безперервне лісовпорядкування в Підприємства проводиться щорічно Українською лісовпорядною експедицією.

Матеріали лісовпорядкування та проект організації розвитку лісового господарства по підприємству погодженні та затвердженні в установленому порядку територіальними органами центрального органу виконавчої влади з питань лісового господарства за погодженням відповідно, територіальними органами центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища згідно лісового Кодексу України. Лісовпорядкування проведено ВО «Укрдержліспроект» в 2010 році.

У Проекті організації та розвитку лісового господарства ДП «Дубровицький лісгосп» наведена якісна та кількісна характеристика кожної лісової ділянки, комплексна оцінка ведення лісового господарства, визначено обсяг робіт щодо відновлення лісів та лісорозведення, виявлено деревостани, що потребують рубок.

Матеріали лісовпорядкування відповідають фактичному стану лісфонду. Всі поточні зміни та проведені заходи щорічно фіксуються в матеріалах безперервного лісовпорядкування.

На виконання вимог «Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 року №733, на підставі пропозицій Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства і Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання ВО «Укрдержліспроект», погоджених з Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Рівненській області, Рівненською обласною державною адміністрацією та Рівненською обласною радою у відповідності до наказу Держкомлісгоспу «Про віднесення до відповідних категорій лісів Рівненської області, що знаходяться в постійному

користуванні підприємств Держкомлісгоспу від 19.05.2009 року № 240 ліси ДП «Дубровицький лісгосп» віднесені до наступних категорій: ліси природоохоронного, наукового історико-культурного призначення – 7 803,4 га; рекреаційно-оздоровчі ліси – 742,6 га; захисні ліси – 1 243 га; експлуатаційні ліси- 39 059,6 гектарів

Поділ лісів на категорії вперше було запроваджено новим лісовим кодексом України[2]. До 2006 року Лісовий кодекс від 21 січня 1994 року у ст.36 передбачав поділ лісів за екологічним і господарським значенням на дві групи- першу і другу. Порядок поділу лісів на групи, віднесення їх до категорій за висності та виділення особливо захисних земельних ділянок лісового фонду був урегульований постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 557, яка в подальшому втратила чинність у зв'язку із затвердженням постановою Кабінету Міністрів України Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок від 16 травня 2007 року №733.

Зміна границь лісництв у досліджуваному періоді не проводилась.

Для збереження генофонду рослинного і тваринного світу на лісових площах, що знаходяться в користуванні ДП «Дубровицький лісгосп» створено 5 об'єктів що відносяться до мережі природо- заповідного фонду України на загальній площі 7 775,4 га. На всі об'єкти в наявності технічна документація- положення, охоронні зобов'язання, карто-схеми з нанесеними межами об'єктів. Межі і площі об'єктів визначені матеріалами лісовпорядкування.

Впродовж 2018-2019 років в межах територій та об'єктів природо-заповідного фонду на території ДП «Дубровицький лісгосп» рубки не проводились. В ході перевірки порушень режиму використання об'єктів природо- заповідного фонду не виявлено.

В ДП «Дубровицький лісгосп» всі лісові та не лісові ділянки використовуються за призначенням. Всі водойми є пожежними. Зміни цільового призначення лісових ділянок з метою їх використання в цілях, не пов'язаних з веденням лісового господарства, не проводились та в тимчасове користування не надавались.

Використання лісових ресурсів відбувається згідно встановлених лісовпорядкуванням планів та проектів, відхилення від проекту відсутні. Спеціальне використання лісових ресурсів здійснюється в межах лісових ділянок, виділених для цієї мети – рубки головного користування, рубки формування та оздоровлення лісів, використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей.

Під час дослідження питання дотримання проекту в частині проведення рубок головного користування та формування рубок (погодження заходів щодо використання лісових ресурсів державного та місцевого значення) встановлено, що ДП «Дубровицький лісгосп» наказом Мінприроди від 24.12.2010 №596 «Про затвердження розрахункових лісосік

для постійних лісокористувачів Рівненської області» затверджено розрахункову лісосіку в розмірі 24 050 куб. м деревини, в тому числі по хвойному господарству - 22 220 куб. м, мягколистяному - 1 830 куб. метрів.

Лісозаготівельні роботи на лісосіках у ДП «Дубровицьке лісове господарство» проводяться на підставі лісорубних квитків згідно матеріалів лісовпорядкування, або актів обстежень. Перед початком лісозаготівельних робіт на кожну лісосіку розробляється технологічна карта розробки лісосіки.

Спеціальні дозволи- лісорубні квитки на заготівлю деревини в порядку рубок головного користування видавались Рівненським обласним управлінням лісового та мисливського господарства. Під час проведення рубок головного користування застосовувалась суцільна система рубок. Використання лісосічного фонду в лісгоспі проводиться згідно розрахункової лісосіки, що складає 24 050 куб. м. Відомість рубок в лісгоспі наявна. Первинні матеріали відводів і таксації лісосік знаходяться в лісництвах.

В частині проведення рубок головного користування відхилень від розрахункової лісосіки в загальному та в розрізі по госпсекціях немає, фактичний відпуск деревини в середньому за рік становить 100%.

Крім рубок головного користування за досліджуваний період проводились заходи спрямовані на поліпшення якісного складу лісів, зокрема суцільні та вибіркові санітарні рубки, рубки догляду.

Суцільні та вибіркові санітарні рубки проводились відповідно до Планів проведення санітарно-оздоровчих заходів, складених на основі матеріалів лісовпорядкування, санітарних та лісопатологічних обстежень.

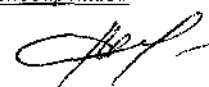
Крім того, на проведення суцільної санітарної рубки Рівненським обласним управлінням лісового та мисливського господарства видався дозвіл на підставі попередньо складеного спеціальною комісією (за участю спеціалістів лісозахисту) акта обстеження насадження, що потребувало суцільної санітарної рубки.

В ході обстеження вибіркових санітарних рубок виявлено факти залишення на лісосіці окремих дерев, які потребували видалення з насадження, чим порушено п.12 Санітарних правил в лісах України. Такі порушення виявлені зокрема у Озерському лісництві.

У Будимлянському лісництві під час відведення насадження для проведення вибіркових санітарних рубок не завжди проводиться нумерація дерев, що підлягають вирубуванню, починаючи з тих, що мають ступінь товщини стовбура 24 см і більше на висоті 1,3 м, чим порушено п.26 Санітарних правил в лісах України (квартал 3 виділ 19 вибіркова санітарна рубка 2019 року).

Рубки формування плануються та проводяться згідно встановленого плану та розрахункової лісосіки, визначеної лісовпорядкуванням, проте в наявності невиконання плану по прорідженням і прохідним рубкам.

В ході обстеження було встановлено, що відбір дерев на окремих рубках прорідження та прохідних рубок проводиться без урахування

рівномірного розміщення кращих дерев, чим порушено п.13 Правил поліпшення якісного складу лісів (Залузьке лісництво – квартал 15 виділ 14 прорідження 2019 року).

Спеціальне використання лісових ресурсів здійснюється в межах лісових ділянок, виділених для цієї мети.

Заготівля деревини здійснюється протягом року, на який лісосіка призначена до рубки, а терміни вивезення деревини встановлюються до 1 квітня наступного року.

Огляд місць заготівлі деревини проводиться у встановлені терміни, за результатами огляду складається відповідний акт.

Заліснення зрубів проводиться протягом 1-2 років у відповідності до проектів створення лісових культур.

В ході аудиту виявлялись випадки спалювання порубочних решток на відстані менше 25 м від стіни лісу, зокрема квартал 12 виділ 14 суцільна санітарна рубка у Трипутнянському лісництві, квартал 112 виділ 15 суцільна рубка у Дубровицькому лісництві (Додаток 35).

Крім того, в ході ініційованої під час проведення аудиту ревізії окремих питань фінансового-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» за період 01.01.2016 по 30.06.2019 виявлено факти незаконних рубок дерев та нанесення збитків державі на загальну суму 69 958,12 гривень.

Тобто, загальна сума збитків нанесених державі внаслідок здійснення незаконних рубок дерев, за період з 01.01.2016 по 30.06.2019, складає 685 599,12 грн (559 751,00+55 890,00+69 958,12) з яких не відшкодовано на момент завершення аудиту 333 327,05 грн (559 751,00 – 296 382,07 +69 958,12).

Таким чином, внаслідок неприйняття керівництвом Підприємства ефективних управлінських рішень щодо належної організації охорони призвело до нанесення шкоди лісу на загальну суму 333 327,05 гривень.

2.2.4.2. Збереження земель

З метою дослідження питання збереження земель, до аудиту залучений фахівець Головного управління Держгеокадастру у Рівненській області, яким встановлено наступне.

Загальна площа земель, що перебувають в користуванні ДП «Дубровицький лісгосп» складає 58 412,3312 га (в т.ч. 4 385,5 га земель, які буди у користуванні ДП СЛАП «Дубровицький ДСЛ»).

Слід зазначити, що на 88,9 % або 51 909,3436 га земельних ділянок які перебувають у постійному користуванні ДП «Дубровицький лісгосп» виготовлена технічна документація та присвоєні кадастрові номери.

Площа лісових ділянок, виділених для спеціального використання лісових ресурсів (для потреб мисливського господарства) відповідно до вимог статей 67, 68 Лісового кодексу України складає – 44 682 га.

Примітка: На території лісгоспу мисливські угіддя закріпленні за наступними

користувачами: - ГО Мисливське господарство «Полісся» площею – 17 181 га; ГО Товариство мисливців та рибалок «Джерело» площею – 13 853 га; Дубровицька районна організація УТМР площею – 6 149 га; ТОВ «Мисливське господарство «Залужжя» площею - 7 499 гектарів.

Лісові ділянки, на яких здійснюється ведення мисливського господарства, використовуються за призначенням, право користування угіддями, які надані для мисливського господарства не припинялось.

Під час дослідження питання викладеного у зверненні Управління захисту економіки в Рівненській області Департаменту захисту економіки Національної поліції України від 02.09.2019 № 6878/39/116/01-2019 щодо передачі в оренду земельних ділянок встановлено, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 434-р «Про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки» Товариству з обмеженою відповідальністю «РЕД.МЕТ» (далі – ТОВ «РЕД.МЕТ») надано дозвіл на розроблення з урахуванням норм і правил у сфері землеустрою проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 37,6 га (землі державної власності лісогосподарського призначення (ліси)), що перебуває у постійному користуванні ДП «Дубровицький лісгосп», з подальшим вилученням і передачею її зазначеному товариству в оренду на строк дії спеціального дозволу на користування надрами від 29.12.2016 № 6168 із зміною цільового призначення для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами для розробки кар'єру з видобутку бурштину на родовищі “Золоте” (Південно-Східна ділянка).

Крім того, зазначеним розпорядженням зобов'язано ТОВ «РЕД.МЕТ» передбачити відповідно до законодавства у зазначеному проекті землеустрою розрахунок розміру втрат лісогосподарського виробництва та збитків, що будуть завдані землекористувачу внаслідок вилучення земельної ділянки для потреб, не пов'язаних із лісогосподарським виробництвом.

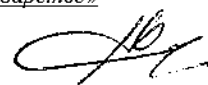
На момент завершення аудиту відсутня інформація щодо розроблення ТОВ «РЕД.МЕТ» проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 37,6 га та розрахунок розміру втрат лісогосподарського виробництва та збитків.

Впродовж досліджуваного періоду, землі лісогосподарського призначення з користування ДП «Дубровицький лісгосп» не вилучалися. Право користування земельними ділянками не припинялося. Земельні ділянки під заліснення не виділялися.

Статистична звітність про стан використання земель лісогосподарського призначення на підприємстві не ведеться. Геоінформаційна база даних лісового фонду не створена та не ведеться.

На території ДП «Дубровицький лісгосп» створено 5 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 7 775,4 га, в т.ч.:

- Державне заповідне урочище місцевого значення «Поліська діброва» – 26,0 га (Дубровицьке лісництво);

- Пам'ятка природи місцевого значення «Трипутнянський парк» – 3,0 га (Трипутнянське лісництво);
- Заказник загальнодержавного значення «Золотинський» – 1 558 га (Лісівське лісництво - 969,0 га та Літвицьке лісництво - 589,0 га);
- Заказник місцевого значення «Літвицький» – 77,4 га (Літвицьке лісництво);
- Заказник місцевого значення «Великоозерянський» – 6 111 га (Будимельське лісництво - 374,0 га; Черменське лісництво - 3 405,0 га; Озерянське лісництво - 2 332,0 га).

Угіддя ДП «Дубровицький лісгосп» ввійшли до складу Всеукраїнського біологічного заповідника, який утворено в 1999 році Указом Президента України. Це стосується насамперед найбільшого в Україні болотного масиву Перебродівський на території Будимлянського та Перебродівського лісництв, який є частиною одного з найбільших в Європі болотного масиву Піддубиче. Масив Переброди – це болото, що переривається смугами суходолів. Зі східної сторони прилягає і межує з Рівненським природним заповідником, а на заході – прилягає до річки Золотуха, яка впадає в річку Льва. Масив Переброди входить до басейну Горині, межиріччя річок Льви та Ствиги. По масиву протікає річка Льва, яка є притокою річки Горинь. На території цього масиву між селами Переброди і Старе Село розміщуються штучні водойми, створені для риборозведення.

Охоронні зони навколо територій та об'єктів природо-заповідного фонду не створено. При цьому відомості щодо жодного з них про природоохоронні обмеження не внесені до Державного земельного кадастру, що є порушенням вимог п.6 ст.28 Закону України «Про Державний земельний кадастр».

Електронної карти обліку лісів (матеріалів лісовпорядкування в електронному вигляді) по ДП «Дубровицький лісгосп» немає в наявності.

На об'єкти нерухомого майна, що перебувають на праві господарського видання в ДП «Дубровицький лісгосп» виготовлено свідоцтва на право власності в кількості 6 об'єктів, які використовуються для обслуговування адміністративних і господарських будівель. При цьому, Підприємством виготовлено правовстановлюючі документи на земельні ділянки, які використовуються для обслуговування комплексу адміністративних і господарських будівель, загальною площею 7,0822 га. Натомість на земельні ділянки площею 2 047,1554 га, які використовуються для розміщення і обслуговування контор і господарських будівель лісництв, документація в стадії розроблення.

Питання порушення законодавства та розміру завданої шкоди внаслідок дій невстановлених осіб щодо незаконного видобутку бурштину на території ДП «Дубровицький лісгосп» описане в п.2.2.1. даного звіту.

Крім того, перевіркою також встановлено, що на земельній ділянці площею 116,2319 га, кадастровий номер 5621885400:04:002:0030, яка перебуває у постійному користуванні ДП «Дубровицький лісгосп» для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг на території Мочулицької сільської ради, розміщене кладовище традиційного

поховання орієнтовною площею 0,7 га, яке відноситься до комунальної власності.

Перевіркою також встановлено, що згідно розпорядження Рівненської обласної державної адміністрації № 737 від 22.10.2018 ДП «Дубровицький лісгосп» передано земельну ділянку площею 116,2319 га, кадастровий номер 5621885400:04:002:0030 для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг на території Мочулищенської сільської ради. При формуванні земельної ділянки кадастровий номер 5621885400:04:002:0030 включено земельну ділянку орієнтовною площею 0,70 га комунальної власності де згідно інформації наданої Мочулищенською сільською радою, розміщено кладовище традиційного поховання, яке функціонує з 50 років по теперішній час. Враховуючи зазначене, при прийнятті розпорядження Рівненської обласної державної адміністрації № 737 від 22.10.2018 «Про припинення та надання в постійне користування земельних ділянок для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг» порушено вимоги ст.20, ст.83 та ст.122 Земельного кодексу України (Додаток 3).

Також, під час аудиту 21-му органу місцевого самоврядування направлено запити щодо площі земель запасу і резерву, не витребуваних паїв, де відбулося природне відновлення лісів, що знаходяться на території об'єднаної громади, міської чи сільської ради.

Відповідно отриманій інформації на території зазначених органів місцевого самоврядування існують земельні ділянки орієнтовно складає 810,9656 га, де відбулось природне заліснення земель, в тому числі: 707,9956 га - землі сільськогосподарського призначення, 102,97 га – невитребувані частки (паї) (Додатки 35-36).

2.2.4.3. Збереження майна

Під час аудиту встановлено, що одним з вагомих чинників, що вказує на не виважений підхід керівництва Підприємства до оцінки наявних активів та впливає на відображення у фінансовій звітності Підприємства інформації про значний рівень зносу основних засобів ДП «Дубровицький лісгосп», є перебування на балансі Підприємства станом на 30.06.2019 основних засобів з рівнем зносу 100 %, загальна первісна вартість яких складає 1 866 811,01 грн (Додаток 38).

Примітка: згідно п. 16 П(с)БО 7 «Основні засоби»²⁸ підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

Обліковою політикою Підприємства не визначено критерії здійснення переоцінки балансової вартості основних засобів та нематеріальних активів до їхньої справедливої вартості на дату балансу, якщо їх залишкова вартість відхиляється від справедливої.

Слід зазначити, що у відповідності до ст. 10 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»(зі змінами, далі – в Закон № 996[9]) та п.5 розділу I Положення про

Державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство» за період з 01.01.2016 по 30.06.2019

інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2014 року за № 1365/26142, (зі змінами, далі – Положення №879[13]) перед складанням річної бухгалтерської звітності обов'язковим є проведення інвентаризації, одним з основних завдань якої є виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються або виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання.

Аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємством у 2016-2018 роках видавались накази про проведення щорічної інвентаризації активів та зобов'язань[32], за результатами який рішення щодо переоцінки основних засобів не приймалося.

Не виявлення під час інвентаризації завищення активів вказує на формальний підхід з боку відповідальних осіб Підприємства до її проведення. В даному випадку не виконано основне завдання інвентаризації, визначене п. 5 розділу I Положення №879[13] – не забезпечено виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються.

Таким чином, наслідком недостатнього контролю керівництва за веденням обліку основних засобів стало відображення за балансом 237 одиниць основних засобів первісною вартістю 1 866 811,01 грн (залишковою вартістю 0,00 грн), які є фізично та/або морально зношеними, втратили свою корисність і не принесуть економічних вигод в майбутньому (втратили статус активу), або таких, чия вартість відрізняється від справедливої. Вищевказане призвело до незабезпечення досягнення мети бухгалтерського обліку, визначеної ст. 3 Закону України № 996[9], в частині надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, оскільки, в даному випадку відомості про активи (основні засоби) Підприємства недостовірні.

Необхідність проведення переоцінки підтверджується наявністю інформації про фактичну вартість окремих основних засобів. Зокрема, під час проведеного дослідження щодо передачі в оренду майна (основних засобів) з'ясовано, що в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 Підприємство здійснювало передачу в оренду частину нерухомого державного майна згідно укладених 10 договорів, в тому числі 2 договори оренди нерухомого майна, 7 договорів оренди індивідуально визначеного рухомого майна та 1 договору оренди частини нежитлового приміщення.

Варто зазначити, що ініційованою під час проведення аудиту ревізією окремих питань фінансового-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» за період 01.01.2016 по 30.06.2019 виявлено фінансових порушень щодо здійснення операцій з передачі в оренду державного майна на загальну

суму 38 175,63 гривень.

При цьому, встановлено в ході здійснення операцій з передачі в оренду державного майна ДП «Дубровицький лісгосп» (за договорами оренди рухомого майна) та Фондом державного майна України (за договорами оренди нерухомого майна) здійснювалася оцінка майна Підприємства. Як наслідок, залишкова вартість зазначених основних засобів суттєво відрізняється від їх реальної вартості, зокрема:

- станом на 01.01.2017 адміністративне приміщення справедливою вартістю 191 070,00 грн обліковувалося в балансі за залишковою вартістю 11 164,56 грн;

- станом на 01.04.2018 склад готової продукції справедливою вартістю 680 053,00 грн обліковувалося в балансі за залишковою вартістю 17 511,84 грн;

- станом на 01.07.2018 шість одиниць техніки (тракторів) справедливою вартістю 1 234 652,00 грн обліковувалося в балансі за залишковою вартістю 53 510,59 грн (Додаток 39).

Примітка: згідно з п. 25 П(с)БО 7 «Основні засоби»²⁸ – строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання. Амортизація об'єкта основних засобів нараховується, виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання.

Крім того, в ході аудиту з'ясовано, що у Підприємстві відсутні належним чином оформлені правовстановлюючі документи на право власності/користування нерухомим майном в кількості 37 будівель та споруд.

Примітка: пунктом 1 частини першої статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» визначено, що державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав) – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Згідно з даними бухгалтерського обліку зазначені вище 37 об'єктів нерухомого майна мають загальну первісну вартість 2 852 006,94 грн та залишкову – 1 539 133,23 грн (Додаток 40).

Відповідно до наданого Підприємством листування з Фондом державного майна України та органами місцевого самоврядування, на момент завершення аудиту ДП «Дубровицький лісгосп» здійснює збір необхідного пакету документів для належної реєстрації прав власності/користування.

Тобто, у зв'язку з відсутністю права постійного користування на земельні ділянки, на яких знаходиться державне майно може виникнути конфліктна ситуація колізія між правом власності однієї особи на земельну ділянку і правом власності іншої на об'єкт нерухомості, розташований на ній. Власник будівель, споруд не має можливості на законних підставах займати відповідну частину земельної ділянки, тобто, нормально здійснювати правомочності з володіння і користування об'єктом штучної нерухомості. В

свою чергу, власник земельної ділянки також не може володіти і користуватися тією її частиною, що знаходиться будівлею, спорудою.

Таким чином, через відсутність правовстановлюючих документів на право власності/користування 37 об'єктами нерухомого майна ДП «Дубровицький лісгосп», існує ризик втрати активів на загальну суму 1 539 133,23 гривень.

2.2.4.4. Внутрішній контроль

Відповідно до Статутів[26] (п.7.1 або п.8.1), управління Підприємством здійснює директор.

Наймання директора здійснюється Органом управління майном шляхом укладання з ним контракту в установленому законом порядку (п.7.2 або п.8.2 Статутів).

Примітка: між Державним агентством лісових ресурсів України (в особі Голови Держдсагентства - Ковальчука О.П.) та громадянином Петренко Віталієм Анатолійовичем, іменованій далі Керівник, укладено контракт від 02.03.2016 про призначення Петренка Віталія Анатолійовича на посаду директора ДП «Дубровицький лісгосп» на період з 03.03.2016 по 02.03.2017. В лютому 2017 року до контракту від 02.03.2016 внесені зміни та укладено додаткову угоду від 09.02.2017, якою продовжено термін дії контракту до 02.03.2021.

За цим контрактом Керівник зобов'язується безпосередньо і через адміністрацію здійснювати поточне (оперативне) керівництво Підприємством, організувати його виробничо-господарську та іншу діяльність, забезпечувати виконання показників ефективності використання державного майна та прибутку, тощо.

Організаційна структура Підприємства протягом 2016-2018 років та I півріччя 2019 року перезатверджувалась 5 разів. Наказом від 02.01.2019 № 3 затверджено та введено в дію організаційну структуру ДП «Дубровицький лісгосп», яка чинна на сьогодні, згідно якої утворено 13 структурних підрозділів зі штатною чисельністю 102 штатних одиниці.

Згідно штатного розпису на 2019 рік в штаті ДП «Дубровицький лісгосп» перебуває шість бухгалтерів I категорії, один провідний бухгалтер, головний бухгалтер та один головний економіст, які мають повну вищу освіту.

Наказами по Підприємству затверджено облікову політику ДП «Дубровицький лісгосп» на відповідний рік, яка погоджена Уповноваженим органом, в яких визначено правові засади регулювання та організації ведення бухгалтерського обліку, передбачені Законом № 996[9], Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативними актами, а саме: наказ від 06.01.2016 № 29, від 03.01.2017 № 11, від 02.01.2018 № 2 та від 02.01.2019 № 1 «Про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку підприємства» (далі – *Облікова політика*).

Для достовірного відображення подій та операцій в обліку у відповідності до Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських операцій, які володіють та користуються об'єктами державної, комунальної власності, затвердженого наказом

Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213, зі змінами (далі – Положення № 1213), керуючись Законом України № 996[9], на Підприємстві додатком № 3 до наказів від 06.01.2016 № 29, від 03.01.2017 №11, від 02.01.2018 № 2 та від 02.01.2019 № 1 «Про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку підприємства» затверджено графік документообороту ДП «Дубровицький лісгосп».

У графіку документообороту визначено найменування документа, посадових осіб та структурні підрозділи, які створюють документ, куди передається для виконання та термін передачі.

Для ведення бухгалтерського обліку, наказами про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку підприємства, передбачено застосовувати спеціальні форми первинного обліку деревини, затверджені наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 27.03.2015 № 110.

На підставі плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (зі змінами), та Положення № 1213, затверджений розроблений план рахунків ДП «Дубровицький лісгосп».

Облік господарських операцій здійснюється за журнально-ордерною формою із частковим застосуванням автоматизованих систем оброблення даних та спеціалізованих комп'ютерних програм «1С-Бухгалтерія», М.Е. Doc IS.

Натомість, облікова політика ДП «Дубровицький лісгосп», всупереч п.2 Розділу II Положення № 1213, не визначає застосування:

- порядку визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом;
- переоцінки необоротних активів;
- переліку створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємством у 2016-2018 роках видавались накази про проведення щорічної інвентаризації активів та зобов'язань, за результатами яких рішення щодо якісного стану та переоцінки активів не приймалось, а також не виявлено надлишків та нестач.

Аудиторським дослідженням встановлено, що в обліковій політиці Підприємства визначено склад постійно діючої інвентаризаційної комісії, закріплення за окремими працівниками конкретних ланок обліку (рентна плата, податок на майно, екологічний податок, ПДФО, податкова декларація з податку на прибуток, звітність з ПДВ, податкові пільги, операції, що оподатковуються за нульовою ставкою). Проте, у разі припинення трудових відносин з Підприємством, визначених в обліковій політиці відповідальних посадових осіб, зміни до облікової політики у вказаній частині не вносились.

Для розподілу обов'язків та функцій між структурними підрозділами та працівниками, відповідальності працівників розроблено та затверджено

посадові інструкції працівників. Працівники ознайомлені з усіма посадовими інструкціями.

Натомість, в посадових інструкціях відсутнє чітке розмежування відповідальності працівників за якість та своєчасність виконання своїх посадових обов'язків, зокрема: яка посадова особа відповідає за ведення якого бухгалтерського рахунку, яка посадова особа здійснює контроль за виконанням лісозаготівельниками договірних умов, тощо.

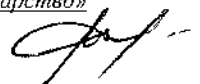
Відсутність розпорядчого документа про розподіл обов'язків між керівником та іншими працівниками є свідченням не закріплення функцій здійснення контролю за структурними підрозділами та вказує на відсутність відповідальності керівних працівників за належну організацію роботи підрозділів Підприємства.

Зважаючи на те, що діяльність Підприємства та її результати залежать від усіх працівників та робітників, посади яких затверджені у штатному розписі та об'єднані у відповідні структурні підрозділи, при нездійсненні керівними працівниками контролю за наявними структурними підрозділами відповідальність за Підприємство в цілому та окремо за кожну ланку діяльності, кожну господарську операцію, кожного працівника / робітника та його дію / бездіяльність покладено виключно на керівника Підприємства.

Функціонуюча система внутрішнього контролю Підприємства не передбачає наявності відповідного підрозділу або штатного працівника, на якого б покладалась ця функція. Відповідно, постійний аналіз цільового, ефективного і економного використання усіх ресурсів не здійснюється, що призводить до наявності відповідних ризиків.

Як наслідок, за результатами аудиту виявлено порушення та недоліки які впливають на достовірність фінансової звітності Підприємства. Зокрема, як зазначено в п.2.2.2.1 даного Аудиторського звіту передавальним актом балансових рахунків, матеріальних цінностей та активів ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» від 30.06.2017 проведено безоплатну передачу активів та пасивів на баланс ДП «Дубровицький лісгосп» на загальну суму 899 630,73 грн, в т.ч. нематеріальні активи на суму 72 337,69 грн та капітальні інвестиції на придбання (створення) нематеріальних активів на суму 103 370,18 грн, а саме витрати на оформлення права постійного користування земельними ділянками та виготовлення технічної документації із землеустрою. При цьому, фактично станом на 30.06.2017 у ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» за балансом обліковувалися нематеріальні активи та капітальні інвестиції в матеріальні активи на загальну суму 175 707,87 грн, які не відповідали ознакам визначеним п.4 та п.6 П(с)БО №8 «Нематеріальні активи»[12], які прийняті та в період з 01.07.2017 по 30.06.2019 (й на дату проведення аудиту) обліковувалися за балансом Підприємства.

Все вищевказане призвело до незабезпечення досягнення мети бухгалтерського обліку, визначеної ст. 3 Закону № 996/9)), в частині надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових

коштів підприємства, оскільки, в даному випадку відомості про активи (основні засоби) Підприємства недостовірні, а саме:

- завищення розміру нематеріальних активів у рядку 1000 звіту Форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» станом на 31.12.2017, 31.12.2018, 30.06.2019 та за субрахунком 121 «Права користування природними ресурсами» на суму 72 337,69 грн;

- завищення розміру незавершені капітальні інвестиції у рядку 1005 звіту Форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» станом на 31.12.2017, 31.12.2018, 30.06.2019 та за субрахунком 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» на суму 103 370,18 грн;

Слід зазначити, що у відповідності до ст. 10 Закону № 996/9] та п.5 розділу 1 Положення №879[13], перед складанням річної бухгалтерської звітності обов'язковим є проведення інвентаризації, одним з основних завдань якої є перевірка реальної вартості зарахованих на баланс сум дебіторської і кредиторської заборгованості.

Примітка: аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємством у 2017-2018 роках видавались накази про проведення щорічної інвентаризації активів та зобов'язань[32].

Не виявлення під час інвентаризації 2017-2018 років завищення активів вказує на формальний підхід з боку відповідальних осіб Підприємства до її проведення. В даному випадку не виконано основне завдання інвентаризації, визначене п. 5 розділу Положення №879[13] – не забезпечено виявлення активів, які не відповідають критеріям визнання.

Крім того, в ході ініційованої під час проведення аудиту ревізії окремих питань фінансового-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» за період 01.01.2016 по 30.06.2019 виявлено фінансових порушень на загальну суму 357 530,52 грн (без врахування шкоди від незаконних рубок лісу), в тому числі порушень, що призвели до втрат фінансових та матеріальних ресурсів на загальну суму 343 688,00 грн; інших фінансових порушень, що не призвели до втрат на суму 13 842,52 грн, які призвели до:

- в звіті Форма №1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан):

- у рядку 1100 «Запаси» заниження запасів станом на 30.06.2019 на загальну суму 2 742,41 грн;

- у рядку 1125 «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги» заниження станом на 30.06.2019 розміру дебіторської заборгованості на 36 463,69 грн;

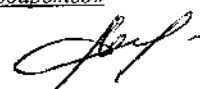
- у рядку 1620 звіту заниження в період з 01.07.2018 по 30.06.2019 поточної заборгованості за розрахунками з бюджетом на суму 1 400,00 грн;

- в звіті Форми №2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід):

- у рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» завищення собівартості в 2016 році на суму 24 693,35 грн;

- у рядку 2120 «Інші операційні доходи»: за 2016 рік - завищення доходів на 61,98 грн; за 2017 рік – заниження доходів на 175,44 грн; за 2018 рік - заниження доходів на 10 309,02 грн; за I півріччя 2019 року – заниження на 6 039,17 грн;

- у рядку 2130 «Адміністративні витрати» завищення за 2017 рік витрат на суму 8 669,81 грн;

- у рядку 2275 «Інші витрати» звітів звіту Форми №2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) завищення суми витрат за 2017 рік на 4 134,00 грн та за 2018 рік на 12 400,00 грн;

- у рядку 2290 «Фінансовий результат до оподаткування» заниження чистого прибутку до оподаткування за 2017 рік на 7 332,00 грн та за 2018 рік на 19 175,00 грн;

- у рядку 2300 «Витрати (дохід) з податку на прибуток» заниження витрат за 2017 рік на 936,00 грн та за 2018 рік на 5 625,00 грн;

- у рядку 2350 «Чистий фінансовий результат» заниження чистого прибутку за 2016 рік – 29 599,17 грн за 2017 рік 40 446,91 грн, за 2018 рік – 17 093,73 грн та за I півріччя 2019 року – на 4 952,17 гривень.

Все вищевказане призвело до не забезпечення досягнення мети бухгалтерського обліку, визначеної ст. 3 Закону №996[9], в частині надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище та результати діяльності Підприємства, оскільки, в даному випадку відомості про активи, пасиви доходи та витрати Підприємства недостовірні.

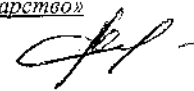
Поряд з цим, у травні 2019 року працівниками відділу економіки та внутрішнього аудиту Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства проводилася фінансовий аудит та аудит відповідності ДП «Дубровицький лісгосп» за період з 01.01.2017 по 01.05.2019. За результатами проведеного заходу виявлено порушень та недоліків на загальну суму 25 164,76 грн (усунуті в повному обсязі) (Додаток 41).

Тобто, порушення на суму 357 530,52 грн фахівцями відділу економіки та внутрішнього аудиту Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства не виявлені.

Загалом система внутрішнього контролю на Підприємстві функціонально відсутня, що призводить до здійснення господарських операцій з недотриманням вимог чинного законодавства, до допущення помилок при веденні бухгалтерського обліку, не вірного визначення вартості окремих активів та пасивів Підприємства, та до неефективного витрачання або упущення можливості залучення фінансових ресурсів. Фактично на підприємстві наявні елементи внутрішнього контролю щодо діяльності структурних підрозділів Підприємства (лісництва, нижнього складу).

Контроль зі сторони Органу управління не забезпечує виявлення суттєвих порушень (які впливають на діяльність Підприємства) та має дещо декларативний характер.

Підтвердженням вищевикладеного є здійснення Підприємством витрат на сплату штрафних санкцій за порушення законодавства. Так, під час проведення аудиту встановлено, що протягом досліджуваного періоду з вини Підприємства допущено порушення податкового законодавства, а саме заниження податку на прибуток та частки, належної для перерахування до державного бюджету частини чистого прибутку та ПДФО. Як наслідок, Підприємством сплачено донараховану суму податків у розмірі 4 134,00 грн та сплачено штрафів на загальну суму – 17 334,90 грн.

Поряд з цим, аудиту не представлено документального підтвердження застосування ДП «Дубровицький лісгосп» дисциплінарних стягнень до працівників відповідальних за виявлені порушення податкового законодавства.

Таким чином, внаслідок здійснення бухгалтерського обліку з порушення податкового законодавства без застосування дисциплінарних санкцій до відповідальних осіб, Підприємством понесено непродуктивні витрати на сплату штрафних санкцій у сумі 17 344,90 гривень.

За результатами проведеної оцінки, стан внутрішнього контролю ДП «Дубровицький лісгосп» заслуговує умовно задовільної оцінки: по причині неможливості системи внутрішнього контролю попереджувати суттєві для Підприємства помилки, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат.

Зважаючи на зазначене, система внутрішньогосподарського (управлінського) контролю в ДП «Дубровицький лісгосп» потребує удосконалення щодо підвищення ефективності її функціонування, що у майбутньому забезпечить прийняття керівництвом Підприємства ефективних управлінських рішень.

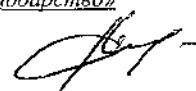
Аудитом підтверджено, що неналежна організація системи внутрішнього контролю та стану збереження державного майна не дозволяють своєчасно і повною мірою виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та призводять до надання уповноваженим користувачам недостовірної інформації, зокрема:

- неприйняття керівництвом Підприємства ефективних управлінських рішень щодо належної організації охорони призвело до нанесення невідшкодованої шкоди лісу на загальну суму 333,33 тис. грн;

- не проведення переоцінки основних засобів (237 од. основних засобів, первісна вартість яких складає 1 866,81 тис. грн), які мають нульову залишкову вартість, але в подальшому використовуються, занижує загальну величину активів Підприємства;

- внаслідок відсутності правовстановлюючих документів на право власності/користування 37 об'єктами нерухомого майна та земельними ділянками загальною площею 2 047,1554 га, які використовуються для розміщення і обслуговування контор і господарських будівель лісництв, у ДП «Дубровицький лісгосп» виникає ризик втрати активів на загальну суму 1 539,13 тис. грн;

- завищення розміру нематеріальних активів у рядку 1000 звіту Форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» станом на 31.12.2017, 31.12.2018, 30.06.2019 та за субрахунком 121 «Права користування природними ресурсами» на суму 72,34 тис. грн;

- завищення розміру незавершені капітальні інвестиції у рядку 1005 звіту Форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» станом на 31.12.2017, 31.12.2018, 30.06.2019 та за субрахунком 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» на суму 103,37 тис. грн;

- здійснення непродуктивних витрат на сплату штрафних санкцій у сумі 17,34 тис. грн за порушення податкового законодавства;

- виявлені в ході контрольних заходів (*ревізій проведених за період який підлягав аудиту*) завищення/заниження у фінансовій звітності окремих статей (рядків) активів, пасивів, доходів та витрат, призвели до не забезпечення досягнення мети бухгалтерського обліку, визначеної ст. 3 Закону №996[9], в частині надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище та результати діяльності підприємства;

- відсутність чіткого розмежування відповідальності працівників за якість та своєчасність виконання своїх посадових обов'язків, зокрема: яка посадова особа відповідає за ведення якого бухгалтерського рахунку, яка посадова особа здійснює контроль за виконанням лісозаготівельниками договірних умов, тощо.

- відсутність розпорядчого документа про розподіл обов'язків між керівником та іншими працівниками є свідченням не закріплення функцій здійснення контролю за структурними підрозділами та вказує на відсутність відповідальності керівних працівників за належну організацію роботи підрозділів Підприємства.

- за відсутності в штаті Підприємства працівників відповідальних за проведення внутрішнього контролю, не виявлення службою внутрішнього контролю Органу управління (*фахівцями відділу економіки та внутрішнього аудиту Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства*) фінансових порушень на суму 357,53 тис. гривень.

2.3. Висновки.

За результатами проведеного аудиту встановлено наявність прибуткової фінансово-господарської діяльності. Доходи Підприємства забезпечують покриття понесених витрат, що позитивно відображається на чистих фінансових результатах діяльності Підприємства за відповідні звітні періоди, що досліджуються аудитом. Однак, негативним моментом є зниження в динаміці доходів та чистого фінансового результату.

Підприємство має невисоку рентабельність активів та сукупного капіталу, позитивним в даному випадку є не досягнення від'ємного значення цих коефіцієнтів протягом досліджуваних періодів, що вказує на можливість відтворення та розширення діяльності та стабільну прибутковість.

Поряд цим, за результатами аудиту виявлено низку факторів врахування яких, як на рівні Уповноваженого органу управління так і на рівні Підприємства, дозволить залучити додаткові надходження у вигляді доходів

та/або уникнути непродуктивних витрат, що позитивно вплине на можливість для розширення діяльності Підприємства.

Вплив зовнішніх факторів на господарську діяльність

- зволікання з проведенням робіт по рекультивації земель, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину, зумовлює недоотримання в майбутньому ДП «Дубровицький лісгосп» чистого прибутку загальною сумою 3 968,53 тис. грн та призводить до здійснення щорічних непродуктивних витрат на суму 48,85 тис. грн;

- внаслідок не включення до Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації, 413,5 га порушених незаконним видобутком бурштину земель, ДП «Дубровицький лісгосп» щорічно втрачає можливість додаткового отримання чистого прибутку в сумі 647,61 тис. грн та ризик здійснення в майбутньому додаткових витрат на відновлення пошкоджених незаконним видобутком бурштину земель лісгосподарського призначення на загальну суму 6 688,33 тис. грн;

- наявні в Санітарних правилах № 756[21] нормативні обмеження щодо можливості проведення суцільних санітарних рубок (а саме мінімальної площі та повноти насаджень) впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- наявні в ЗУ «Про тваринний світ»[3] нормативні обмеження щодо заборони на проведення суцільних санітарних рубок (в період масового розмноження диких тварин - з 1 квітня до 15 червня) впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- відсутність у Санітарних правилах №756[21] часових обмежень щодо створення та порядку роботи комісії про доцільність проведення суцільних санітарних рубок та часових обмежень щодо проведення лісопатологічних обстежень впливають на своєчасність ліквідації насаджень пошкоджених шкідниками;

- відсутність законодавчо встановлених можливостей здійснювати разом з вирубуванням пошкоджених дерев вирубку дерев «буферної зони» (візуально здорових дерев навколо осередку зараження) впливають на поширення шкідника;

- визначена Порядком №761[17] можливість збереження/знаходження зрубаних дерев (в т.ч. підчас санітарних рубок) впливає на поширення шкідника;

- внаслідок дій шкідника в майбутньому, Підприємство недоотримає чистого прибутку на загальну суму понад 17 188,96 тис. грн, а державний та місцеві бюджети у майбутньому недоотримають рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на загальну суму 27 737,23 тис. грн

- прийняття рішення Державним агентством лісових ресурсів України рішення щодо приєднання ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ» до ДП «Дубровицький лісгосп», призвело до втрати Підприємством активів (у вигляді коштів) на суму на суму 697,48 тис. грн та здійснення зайвих (непродуктивних) витрат на сплату штрафних санкцій (за порушення здійсненні ДП «СЛАП «Дубровицький ДСЛ») у сумі 283,45 тис. грн;

- здійснення на виконання наказів Державного агентства лісових ресурсів України операції щодо безоплатної передачі лісопродукції іншим юридичним особам, призвело до здійснення ДП «Дубровицький лісгосп» непродуктивних витрат на суму на суму 1 515,37 тис. грн.

Вплив внутрішніх факторів на господарську діяльність

- внаслідок прийняття управлінського рішення щодо передбачення в колективному договорі надання знижок на лісопродукції за наявності соціальних гарантій зі сторони держави та виділення ДП «Дубровицький лісгосп» коштів для профспілкового комітету на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу, Підприємством втрачено можливість залучення додаткових доходів від реалізації лісопродукції для фізичних осіб на загальну суму 262,37 тис. грн;

- внаслідок прийняття керівництвом Підприємства неефективного управлінського рішення, щодо визначення в договорах укладених з лісозаготівельниками можливості недовиходу деревини в розмірі 10% від дозволеного в лісорубних квитках призвело до втрати ДП «Дубровицький лісгосп» можливості залучення додаткових доходів на суму 324,04 тис. грн;

- за відсутності належної уваги та контролю з боку керівництва ДП «Дубровицький лісгосп» за надходженням коштів від органів місцевого самоврядування в розмірі 50% перерахованої їм плати за спеціальне використання лісових ресурсів (ставки збору за лісовими квитка) за період з 01.01.2016 по 30.06.2019 втрачено можливість залучення додаткового доходу (резерви для підвищення ефективності діяльності підприємства) та спрямування коштів на виконання робіт щодо відтворення лісів, проведення лісогосподарських заходів, утримання лісів в належному санітарному стані на загальну суму 60,55 тис. грн;

- прийняття директором ДП «Дубровицький лісгосп» управлінського рішення щодо погодження (зі сторони власника Підприємства) внесення до Колективного договору на 2019 рік умов в частині підвищення розміру відрахувань профспілковому комітету з фонду оплати праці «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу», призведе в майбутньому до здійснення Підприємством щорічних додаткових витрат у сумі 222,00 тис. грн, яких можна було б уникнути;

- внаслідок не виконання у 2016-2018 роках ДП «Дубровицький лісгосп» умов колективних договорів щодо виділення коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» у розмір 3% фонду оплати праці, у

Підприємства виникає ризик втрати в майбутньому активів (у вигляді коштів) на загальну суму 202,41 тис. грн;

- внаслідок прийняття керівництвом Підприємства рішення при укладенні Колективних угод на 2016-2019 роки, щодо компенсації фізичними особам (не працівникам - пенсіонерам) частини вартості відвантаженої лісопродукції ДП «Дубровицький лісгосп» здійснено непродуктивні витрати на суму 92,72 тис. грн;

- визначення в Колективному договорі розміру виплат профспілковому комітету «на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу» з розрахунку певного відсотка від фактичного фонду оплати праці працівників не стимулює зацікавленості трудового колективу в досягненні основної мети діяльності Підприємства – отримання прибутку;

- неприйняття керівництвом Підприємства ефективних управлінських рішень щодо належної організації охорони призвело до нанесення невідшкодованої шкоди лісу на загальну суму 333,33 тис. грн.

- не проведення переоцінки основних засобів (237 од. основних засобів, первісна вартість яких складає 1 866,81 тис. грн), які мають нульову залишкову вартість, але в подальшому використовуються, занижує загальну величину активів Підприємства;

- внаслідок відсутності правостановлюючих документів на право власності/користування 37 об'єктами нерухомого майна та земельними ділянками загальною площею 2 047,1554 га, які використовуються для розміщення і обслуговування контор і господарських будівель лісництв, у ДП «Дубровицький лісгосп» виникає ризик втрати активів на загальну суму 1 539,13 тис. гривень/

Система внутрішнього контролю на Підприємстві функціонально неефективна, так як, дозволяє здійснення господарських операцій з недотриманням вимог чинного законодавства, до допущення помилок при веденні бухгалтерського обліку, не вірного визначення вартості окремих активів та пасивів Підприємства, та до неефективного витрачання або упущення можливості залучення фінансових ресурсів. Фактично на підприємстві наявні елементи внутрішнього контролю щодо діяльності структурних підрозділів Підприємства (лісництв, нижнього складу).

Контроль зі сторони Органу управління не забезпечує виявлення суттєвих порушень (які впливають на діяльність Підприємства) та має дещо декларативний характер.

Загалом, стан внутрішнього контролю ДП «Дубровицький лісгосп» заслуговує умовно задовільної оцінки: по причині неможливості системи внутрішнього контролю попереджувати суттєві для Підприємства помилки, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат.

Зважаючи на зазначене, система внутрішньогосподарського (управлінського) контролю в ДП «Дубровицький лісгосп» потребує удосконалення щодо підвищення ефективності її функціонування, що у

майбутньому забезпечить прийняття керівництвом Підприємства ефективних управлінських рішень, з наступних причин:

- виявлення в ході контрольних заходів (ревізій проведених за період який підлягав аудиту та даного аудиту) завищення/заниження у фінансовій звітності окремих статей (рядків) активів, пасивів, доходів та витрат, призвели до не забезпечення досягнення мети бухгалтерського обліку, визначеної ст. 3 Закону №996[9], в частині надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище та результати діяльності підприємства;

- відсутність чіткого розмежування відповідальності працівників за якість та своєчасність виконання своїх посадових обов'язків, зокрема: яка посадова особа відповідає за ведення якого бухгалтерського рахунку, яка посадова особа здійснює контроль за виконанням лісозаготівельниками договірних умов, тощо.

- відсутність розпорядчого документа про розподіл обов'язків між керівником та іншими працівниками є свідченням не закріплення функцій здійснення контролю за структурними підрозділами та вказує на відсутність відповідальності керівних працівників за належну організацію роботи підрозділів Підприємства.

- за відсутності в штаті Підприємства працівників відповідальних за проведення внутрішнього контролю, не виявлення службою внутрішнього контролю Органу управління (фахівцями відділу економіки та внутрішнього аудиту Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства) не виявлено фінансових порушень на суму 357,53 тис. гривень.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

На рівні Державного агентства лісових ресурсів України:

1. Посилити контроль за фінансово-господарською діяльністю ДП «Дубровицький лісгосп» з врахуванням недоліків та порушень, встановлених аудиторським дослідженням, в тому числі, шляхом реалізації повноважень визначених установчими документами Підприємства.

2. Розглянути можливість внесення змін до Наказу Держлісагентства від 21.04.2017 №138 «Про затвердження Переліку земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації»[25], в частині приведення площі земель лісгосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації, ДП «Дубровицький лісгосп» до фактичної площі порушених земель.

3. Розглянути можливість ініціювання (визначений законодавством спосіб) внесення змін до:

- Постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1063[20] «Про деякі питання реалізації пілотного проекту рекультивації

Державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство» за період з 01.01.2016 по 30.06.2019

земель лісгосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину», в частині приведення її у відповідність вимогам Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»[6] щодо надання висновку державної екологічної експертизи щодо екологічної ситуації;

- Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 №756[21], в частині: зменшення/скасування умов щодо граничної повноти насаджень та мінімальної площі, за яких призначають суцільні санітарні рубки; можливості зрубання дерев візуально здорових дерев навколо осередку зараження («буферної зони»); визначення порядку роботи комісії щодо доцільності проведення суцільних санітарних рубок, в т.ч. визначення максимальних часових обмежень між датою звернення лісокористувача та датою прийняття рішення/пропозиції;

- Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2017 №761[17], щодо встановлення граничних термінів вивезення з лісу пошкодженої короїдом деревини;

- Закону України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 № 2894-III, в частині можливості проведення санітарних рубок в пошкоджених короїдом лісах, у період масового розмноження диких тварин (з 1 квітня до 15 червня);

4. Розглянути можливість спільного напрацювання Національною поліцією України та Національною гвардією України механізму розміщення в місцях масового незаконного видобутку стаціонарних постів правоохоронних органів з цілодобовим чергуванням.

На рівні Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство»:

1. Розглянути результати аудиторського дослідження, проведеного в ДП «Дубровицький лісгосп» з прийняттям відповідного розпорядчого документа щодо результатів аудиту та з метою приведення у відповідність бухгалтерського обліку Підприємства до вимог чинного законодавства та попередження в подальшому виникнення можливих ризиків, що призводять до викривлення даних бухгалтерського обліку та відображення недостовірної інформації у фінансовій звітності, здійснити коригування даних бухгалтерського обліку, з урахуванням встановлених в ході аудиторського дослідження порушень і недоліків.

2. Внесення до діючих договорів та майбутніх договорів укладених з державними спеціалізованими лісозахисними підприємствами, щодо лісопатологічного обстеження насаджень, часових обмежень між датою виклику та початком виконання робіт, а також датою початку та датою завершення робіт.

3. Внесення до діючих договорів та майбутніх договорів укладених з лісозаготівельниками змін, в частині скасування можливості недовиходу

деревини в розмірі 10% та визначення відповідальності лісозаготівельників за недовихід деревини.

4. Забезпечити направлення звернень органам місцевого самоврядування щодо виконання рішення сесії Рівненської обласної ради від 23.12.2016 за № 441 «Про встановлення ставок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів» в частині спрямування на фінансування відповідних обласних, районних та сільських, селищних програм для забезпечення відтворення лісів, проведення лісогосподарських заходів і утримання лісів у належному протипожежному та санітарному стані не менше 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

5. Розпорядчим документом по Підприємству, визначити працівників відповідальних за контроль надходжень від органів місцевого самоврядування в межах 50% оплаченої плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

6. Забезпечити розгляд на зборах трудового колективу питання внесення змін до Колективної угоди щодо: можливості скасування реалізації лісопродукції за пільговими цінами; можливості компенсації забезпечення паливом (враховуючи доставку) осіб, які не перебувають з Підприємством у трудових відносинах (а саме, пенсіонерів, утриманців померлих ветеранів, сімей загиблих на виробництві, одиноких матерів, багатодітних сімей), за рахунок прибутку або в межах коштів виділених ДП «Дубровицький лісгосп» на соціально-побутові пільги; виділення Підприємством коштів «на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу» з розрахунку певного відсотків від чистого прибутку який залишається у розпорядженні Підприємства, але не нижче від 0,3 відсотки фонду оплати праці;

7. Здійснити аналіз основних засобів з нульовою вартістю на предмет втрати/не втрати ними статусу активу, та розглянути питання дооцінки або списання з балансу з огляду на наявність економічних вигід від них в майбутньому;

8. Здійснити перегляд посадових інструкцій працівників в частині включення/розмежування відповідальності працівників за якість та своєчасність виконання своїх посадових обов'язків, зокрема: за ведення певних бухгалтерських рахунків, відображення певних господарських операцій, контролю за виконанням лісозаготівельниками договірних умов, тощо.

9. Розпорядчим документом по Підприємству передбачити розподіл обов'язків між керівником та іншими працівниками з чітким закріпленням функцій здійснення контролю за структурними підрозділами та відповідальності керівних працівників за належну організацію роботи підрозділів;

10. У визначений законодавством спосіб звернутися до органів місцевого самоврядування щодо оформлення право власності/користування на 37 об'єктів нерухомого майна та 2 047,1554 га земельних ділянок, які використовуються для розміщення і обслуговування контор і господарських будівель лісництв.

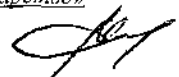
Заступник начальника відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування
Управління Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області

О.М. Мельничук

Джерела інформації

1. Кодекс України про надра, від 27.07.1994 №132/94-ВР, зі змінами
2. Лісовий кодекс України, від 21.01.1994 № 3852-ХІІ, зі змінами;
3. Закону України «Про тваринний світ», від 13.12.2001 № 2894-ІІІ, зі змінами;
4. Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII, зі змінами;
5. Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», від 18.11.1997 № 637/97-ВР, зі змінами;
6. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля», від 23.05.2017 №2059-VII, зі змінами;
7. Закон України «Про екологічну експертизу», від 09.02.1995 №45/95-ВР;
8. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», від 05.07.2012 № 5073-VI зі змінами
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», від 16.07.1999 № 996-XIV, зі змінами;
10. Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затверджений наказом Міністерства економіки України від 02.03.2015 №205 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.03.2015 за №300/26745, зі змінами;
11. Інструкція із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину, затверджена наказом ДКЗ України від 10.02.2003 №29, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 25.02.2003 за №155/7476, зі змінами;
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Міністерства фінансів України 18.10.1999 №242 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.11.1999 №750/4043, зі змінами;
13. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2014 року за №1365/26142, зі змінами;
14. Положення про порядок надання гірничих відводів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 59, зі змінами;
15. Положення про порядок установа кват на видобуток окремих видів корисних копалин, затверджене постановою Кабінетом Міністрів України від 22.12.1994 №862, зі змінами;

16. Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 року №615, зі змінами;

17. Порядок спеціального використання лісових ресурсів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2017 №761, зі змінами;

18. Переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.1994 №827 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 №1370), зі змінами;

19. Постанова Кабінету міністрів України від 29.11.2006 №1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів», зі змінами;

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1063 «Про деякі питання реалізації пілотного проекту рекультивації земель лісогосподарського призначення, порушених внаслідок незаконного видобування бурштину», зі змінами;

21. Санітарні правила в лісах України, затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 №756, зі змінами;

22. Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 №170, зі змінами;

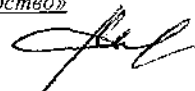
23. Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу, затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 22.11.2010 № 403 (із змінами, внесеними згідно з наказом Держлісагентства України від 18.07.2011 № 508);

24. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України від 24.01.2017 №18 «Про припинення Державного підприємства «Спеціалізоване лісогосподарське агропромислове підприємство «Дубровицький держспецлісгосп» та затвердження складу Комісії з припинення»

25. Наказ Держлісагентства від 21.04.2017 №138 «Про затвердження Переліку земель лісогосподарського призначення, у межах яких є частини, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину і потребують рекультивації»;

26. Статути Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство», затверджених наказами Державного агентства лісових ресурсів України від 07.11.2007 № 667, від 01.02.2017 № 32 та від 16.11.2018 № 964, зі змінами

27. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП «Дубровицький лісгосп» РОУЛМГ (Ірпінь 2010р.);

28. Колективні договори ДП «Дубровицький лісгосп», які прийняті загальними зборами трудового колективу протоколами від 25.02.2016 №1, від 02.02.2017 №1/17, від 10.04.2018 №2, від 19.02.2019 №9 та зареєстровані відповідно Управлінням праці та соціального заходу населення Дубровицької райдержадміністрації від 31.03.2016 №3749, від 09.03.2017 №8, від 22.02.2017 №775, від 17.04.2018 №858, від 25.02.2019 №09;

29. Закон України «Про колективні договори й угоди», від 01.07.1993 №3356-ХІІ, зі змінами

30. Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу за 2016-2019 роки;

31. Договори укладені між ДП «Дубровицький лісгосп» та ДСЛП «Рівнелісозахист» від 06.02.2017 №21, від 02.01.2018 №1, від 08.02.2019 №22;

32. Накази директора ДП «Дубровицький лісгосп» від 18.10.2018, №219 від 18.10.2016 «Про проведення повної інвентаризації активів і зобов'язань»;

33. Фінансова та статистична звітність за 2016-2018 роки та I-II квартали 2019 року;

34. Первинні бухгалтерські документи за 2016-2018 роки та I-II квартали 2019 року;

35. Оборотні баланси та оборотно-сальдові відомості за бухгалтерськими рахунками/субрахунками за 2016-2018 роки та I-II квартали 2019 року.

36. Накази по підприємству за 2016-2018 роки та I-II квартали 2019 року.

4.2. ПРОТОКОЛ
узгодження звіту про результати державного
фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання
 27 грудня 2019 року

Державне підприємство «Дубровицьке лісове господарство»
 (найменування об'єкта аудиту)

Директор державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство» - Петренко В.А.,
 (посада, прізвище та ініціали керівника об'єкта аудиту)

з однієї сторони, та

Заступник начальника відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області – Мельничук О.М.,
 (посада, прізвище та ініціали керівника аудиту)

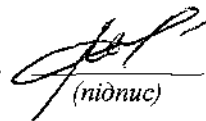
з іншої сторони, розглянули та обговорили проект звіту про результати державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство»
 (назва теми аудиту)

за період з 01 січня 2016 р. по 30 червня 2019 р.

ЗВІТ ПОГОДЖЕНО:

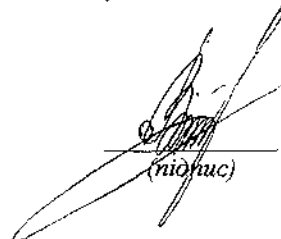
без коментарів
 із коментарями (у формі, що додається)

Заступник начальника відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування Управління Західного офісу Держаудитслужби в Рівненській області
 (посада керівника аудиту органу Держаудитслужби)

 (підпис)

О.М. Мельничук
 (ініціали та прізвище)

Директор Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство»
 (посада керівника об'єкта аудиту)

 (підпис)

В.А. Петренко
 (ініціали та прізвище)

Додатки

1. Додаток 1 – Лист Управління Державної казначейської служби України у Дубровицькому районі Рівненській області від 16.08.2019 №01-20/17;
2. Додаток 2 – Результати аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності ДП «Дубровицький лісгосп» проведено за 2016-2018 роки та 6 місяців 2019 року;
3. Додаток 3 – Довідка від 09.12.2019 перевірки Державного підприємства «Дубровицьке лісове господарство», діяльність якого пов'язана з проведенням державного фінансового контролю за період з 01.01.2019 по 30.06.2019;
4. Додаток 4 – Копії листів НПУ та НГУ;
5. Додаток 5 – Перелік питань до директора №1;
6. Додаток 6 – Довідка щодо вартості рекультивації 1 га по ДП «Дубровицький лісгосп»;
7. Додаток 7 – Розрахунок щорічних втрат ДП "Дубровицький лісгосп" від недоотримання чистого прибутку, внаслідок зволікання з проведенням робіт по рекультивації земель, які порушені внаслідок незаконного видобування бурштину;
8. Додаток 8 – Копії листів до та від ДП «Укрбурштин» ПАТ «ДАК «Українські поліметали» та ДП «Бурштин Україна»
9. Додаток 9 – Копії листів РОУЛМГ та ДЕПР РОДА;
10. Додаток 10 – Копія листа та Реєстр листів сільським радам;
11. Додаток 11 – Перелік питань та пояснення директора №2;
12. Додаток 12 – Сума штрафів, пені сплачених в дохід бюджету по наслідках перевірок податковими інспекціями та іншими контролюючими органами;
13. Додаток 13 – Інформація щодо безоплатної передачі/ відпуску матеріальних цінностей (лісопродукції)у 2017-2019 роки у розрізі лісогосподарських підприємств надавачів/отримувачів лісопродукції;
14. Додаток 14 – накази Державного агентства лісових ресурсів України, листи-прохання Підприємств та відповіді ДП «Дубровицьке лісове господарство»;
15. Додаток 15 – Інформація щодо площі лісових насаджень ДП «Дубровицький лісгосп» пошкоджених шкідником - короїдом, згідно даних книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу за 2016-2018 роки та I півріччя 2019 року;
16. Додаток 16 – Розрахунок майбутніх втрат ДП «Дубровицький лісгосп» від недоотримання чистого прибутку, внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовлене поширенням шкідника (щодо зрубаних вражених площ за період з 01.01.2016 по 30.06.2019);
17. Додаток 17 – Розрахунок майбутніх втрат ДП «Дубровицький лісгосп» від недоотримання чистого прибутку, внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовлене поширенням шкідника (щодо наявних вражених площ ДП «Дубровицький лісгосп» станом на 30.06.2019);

18. Додаток 18 – Розрахунок майбутніх втрат державного та місцевих бюджетів від недоотримання рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, внаслідок зниження якості та приросту деревини зумовлене впливом шкідника (щодо наявних вражених площ станом на 30.06.2019);
19. Додаток 19 – Інформація щодо повторного виявлення площ деревостанів ДП «Дубровицький лісгосп» за період з 01.01.2016 по 30.06.2019;
20. ;Додаток 20 – Інформація щодо понесених витрат зумовлених видачою лісопродукції за пільговими цінами за 2016 рік;
21. ;Додаток 21 – Інформація щодо понесених витрат зумовлених видачою лісопродукції за пільговими цінами за 2017 рік;
22. Додаток 22 – Інформація щодо понесених витрат зумовлених видачою лісопродукції за пільговими цінами за 2018 рік,
23. Додаток 23 – Зведена інформація щодо понесених витрат зумовлених видачою лісопродукції за пільговими цінами за період з 01.01.2016 по 31.06.2019;
24. Додаток 24 – Перелік питань та пояснення директора №3;
25. Додаток 25 – Розрахунок недоотриманих ДП "Дубровицький лісгосп" доходів від заготівлі деревини, за 2017 рік;
26. Додаток 26 – Розрахунок недоотриманих ДП "Дубровицький лісгосп" доходів від заготівлі деревини, за 2018 рік;
27. Додаток 27– Розрахунок недоотриманих ДП "Дубровицький лісгосп" доходів від заготівлі деревини, за I півріччя 2019 року;
28. Додаток 28 – Зведені дані щодо недоотриманих коштів ДП «Дубровицький лісгосп» від сплати збору за спеціальне використання лісових ресурсів, в розмірі 50 % від загальної суми коштів що надійшли на рахунок сільських, селищних рад Дубровицького та Рокитнівського районів впродовж 2016 - 2018 років та 6 місяців 2019 року;
29. Додаток 29 – виписки з банківських рахунків та платіжні доручення;
30. Додаток 30 – Перелік питань та пояснення директора №4;
31. Додаток 31 – Розрахункова сума неоплачених ДП «Дубровицький лісгосп» коштів «на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу» за 2016-2018 роки;
32. Додаток 32 – Перелік питань та пояснення директора №5;
33. Додаток 33 – Перелік питань та пояснення директора №6;
34. Додаток 34 – Лист Державної екологічної інспекції Поліського округу від 22.11.2019 №1651/3/316-08/19;
35. Додаток 35 – листи та відповіді органів місцевого самоврядування
36. Додаток 36 – Інформація про наявність площ земель, де відбулось природне заліснення та наявність пилорам на території Дубровицького району
37. Додаток 37 – Довідка про проведення перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства ДП « Дубровицьке лісове господарство»;
38. Додаток 38 – Реєстр основних засобів ДП "Дубровицький лісгосп" щодо яких станом на 30.06.2019 досягнуто 100% зносу;

39. Додаток 39 – Реєстр основних засобів ДП "Дубровицький лісгосп" щодо яких в період з 01.01.2016 по 30.06.2019 виявлено відхилення залишкової вартості від їх справедливої вартості;
40. Додаток 40 – Перелік нерухомого майна ДП "Дубровицький лісгосп" щодо якого станом на 30.06.2019 відсутнє належне оформлення права власності/користування;
41. Додаток 41 – лист Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства від 17.10.2019 №13-1155;
42. Додаток 42 – листи та відповіді органів місцевого самоврядування.